

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskuksen julkaisu

7/2011

Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma

Mikko Lautala (Linea Konsultit Oy), Juha Heltimo (Strafica Oy)

7/2011

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskuksen julkaisu

ISBN 978-952-257-367-4 (painettu)
ISBN 978-952-257-368-1 (PDF)

ISSN-L 1799-1951
ISSN 1799-1951 (painettu)
ISSN 1799-0610 (verkkojulkaisu)

Julkaisu on saatavana myös verkkojulkaisuna:
<http://www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/julkaisut>

Valokuvat: Mikko Lautala, Linea Konsultit Oy
Kartat: © Luumäen kunta, © Karttakeskus, Lupa L4356, YKR © SYKE & Tilastokeskus

Kopijyvä, Kouvola 2011

KUVAILELEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen julkaisuja 7/2011				
Vastuualue Liikenne ja infrastruktuuri				
Tekijät Mikko Lautala, Linea Konsultit Oy Juha Heltimo, Strafica Oy		Julkaisuaika Joulukuu 2011		
		Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja/toimeksiantaja		
Julkaisun nimi Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelma				
Tiivistelmä Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelma on laadittu Luumäen kunnan, Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen, Liikenneturvan ja poliisin yhteistyönä. Suunnitelma sisältää katsauksen Luumäen viime vuosien liikenneturvallisuustilanteeseen, Luumäelle määritellyt liikenneturvallisuustavoitteet, liikenneturvallisuustyön organisoinnin kunnassa sekä poikkihallinnollisen kehittämissuunnitelman liikenneturvallisuustilanteen parantamiseksi.				
Luumäen kunnan alueella tapahtui tarkasteluvuosina 2006–2010 yhteensä 207 poliisin tilastoimaa liikenneonnettomuutta (keskimäärin 41 vuodessa). Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui 61, mikä on 29 % kaikista onnettomuuksista. Onnettomuuksissa menehtyi yhteensä yhdeksän henkilöä. Pahimpia onnettomuuskasamia ovat valtatie 6 liittymät Rantsilanmäessä, Somerharjulla ja Linnalantiellä. Suurin riskiryhmä Luumäellä on 18–35-vuotiaat, joille on tapahtunut asukasluvuun suhteutettuna eniten onnettomuuksia. Onnettomuuksista aiheutui laskennallisesti noin 9,8 miljoonan euron kustannukset vuositasona (kunnan osuus noin 1,7 miljoonaa euroa).				
Asukkaille suunnatun kyselyn perusteella kuntalaiset pitävät Luumäen liikenneturvallisuustilannetta kohtuullisena. Turvattomimmiksi liikkujaryhmiksi mainittiin liikuntarajoitteiset, iäkkäät ja alakoululaiset. Turvattomin kulutapa oli vastaajien mielestä voimakkaasti kasvanut mopoiilu mm. virittelyn ja nuorten holtittoman ajokäyttäytymisen johdosta. Suurimmat kehittämistarpeet suuntautuvat kyselyn mukaan teiden ja katu- ja tien liittymäjärjestelyihin, liikennekäyttäytymisen ja asenteiden parantamiseen, kunnossapitoon sekä kevyen liikenteen ylitysten turvaamiseen. Yksittäisiksi merkittävimmiksi parantamiskohteiksi mainittiin valtatie 6 turvattomuus, valtatie 6 bussipysäkki Jurvalan kohdalla, Linnalantien ylinopeudet ja tien ylitykset, kevyen liikenteen väyläpuutteet, terveyskeskuksen bussipysäkin sijainti ja laatu sekä valtatie 6 liittymät Rantsilanmäessä, Kotkaniemessä ja Sarvilahdessa. Koululaisille suunnatun kyselyn perusteella lasten ja nuorten turvavälineiden käyttö laskee hälyttävästi iän myötä. Suurimpia puutteita on pyöräilykypärän ja heijastimen käytössä. Kyselyyn vastanneista mopoliijoista puolet ilmoitti ajaneensa mopolla ilman kypärää usein tai silloin tällöin. Niin ikään noin puolet kertoi virittäneensä mopoaan ja yli puolet ilmoitti ajaneensa mopolla ylinopeutta. Kouluissa annettavaa liikennekasvatusta oppilaat pitävät jokseenkin riittävänä, tosin yläasteella toivotaan menetelmien nykyaikaistamista. Vanhempien kotona antamaa liikenneopastuksen määrää koululaiset pitävät pääosin riittävänä. Kyselyssä koululaiset arvioivat vanhempiensa näyttämän liikennekäyttäytymisen esimerkin välillä heikoksi. Havainnot ovat huolestuttavia, koska merkittävin liikennekasvatuksen esimerkki annetaan juuri kotona.				
Työn yksi merkittävimpiä tavoitteita ja saavutuksia oli liikenneturvallisuustyöryhmän perustaminen kuntaan. Työryhmä kokoaa saman pöydän ääreen keskeiset liikenneturvallisuustyön osapuolet: kunnan eri toimialojen edustajat ja alueella toimivat asiantuntijatahot. Työryhmä on toteuttanut ensimmäiset toimenpiteet jo vuoden 2011 aikana. Työryhmälle luotiin konkreettinen toimenpideohjelma vuosille 2012–2013, mitä on lähdetään määrätietoisesti toteuttamaan. Työryhmän keskeisenä tehtävänä on jatkuvan liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen kunnassa sekä suunnitelmassa esitettyjen linjausten ja lähivuosille kirjattujen toimenpiteiden toteutumisen edistäminen ja seuranta.				
Asiasanat Liikenneturvallisuus, liikenneympäristö, liikennekasvatus, liikenneonnettomuudet				
ISBN (painettu) 978-952-257-367-4	ISBN (PDF) 978-952-257-368-1	ISSN-L 1799-1951	ISSN (painettu) 1799-1951	ISSN (verkkojulkaisu) 1799-0610
Kokonaissivumäärä 87		Kieli Suomi		Hinta (sis. alv 8%)
Julkaisun myynti/jakaja Julkaisu on saatavana myös verkossa: www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi/julkaisut				
Julkaisun kustantaja Luumäen kunta ja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus				
Painopaikka ja -aika Kopijyvä, Kouvola 2011				

ESIPUHE

Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelmassa on esitetty toimenpiteet alueen liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Liikenneturvallisuussuunnitelma sisältää katsauksen kunnan liikenneturvallisuuden nykytilanteeseen, toimenpideohjelman pahimpien liikenneturvallisuusongelmien parantamiseksi sekä kunnan liikenneturvallisuustyön kokonaisvaltaisen uudelleenorganisoinnin. Edellinen Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelma on vuodelta 2000.

Liikenneympäristön parantamissuunnittelun tavoitteena on ollut kartoittaa Luumäen tie- ja katuverkon pahimmat ongelmakohteet ja määrittää niihin parantamistoimenpiteet. Laajoilla asukas- ja koululaiskyselyillä on selvitetty lisäksi kuntalaisten koetun liikenneturvallisuuden tilaa, liikennekäyttäytymistä sekä esimerkiksi turvattomia liikkujaryhmiä. Laaditun toimenpideohjelman toteuttamisen myötä pyritään liikenneonnettomuuksien vähentämiseen, onnettomuuksien vakavuusasteen pienentämiseen sekä tienkäyttäjän turvallisuudentunteen lisäämiseen. Taustalla on myös vahvasti kestävien kulkutapojen – kävely, pyöräily ja joukkoliikenne – käyttöön kannustaminen.

Erittäin merkittävä rooli työssä on ollut kunnan liikenneturvallisuustyön uudelleenorganisoinnilla. Työn aikana kuntaan on perustettu toimiva ja innostunut liikenneturvallisuustyöryhmä, jonka tulevien vuosien toimintaan on annettu lukuisia virikkeitä. Erityisesti on panostettu vuosien 2012 ja 2013 konkreettisiin toimenpiteisiin, mikä luo hyvät edellytykset työryhmän alkutaipaleelle.

Liikenneturvallisuussuunnitelma on laajan yhteistyön tulos. Suunnitelman laadintaan on osallistunut kunnan eri toimialojen edustajia sekä liikenteen asiantuntijoita. Suunnittelutyön ohjaamisesta ja päätöksenteosta on vastannut ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana on toiminut Luumäen kunnan tekninen johtaja Harri Liikanen. Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän perustamisesta on vastannut eri toimialojen edustajat konsultin ja Liikenneturvan avustuksella. Työn ohjaamisessa ja päätöksenteossa ovat olleet mukana:

• Harri Liikanen	Luumäen kunta (tekninen osasto)
• Juha Inkilä	Luumäen kunta (tekninen osasto)
• Laila Välimäki	Luumäen kunta (päivähoito)
• Pekka Hyvärinen	Luumäen kunta (opetus ja koulutus)
• Sanna Montonen	Luumäen kunta (nuorisotoimi)
• Pasi Kyllönen	Luumäen kunta (liikuntatoimi)
• Kristiina Pihlajamäki	Luumäen kunta (sosiaali ja terveys)
• Jussi Pitkälähti	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
• Eetu Karhunen	Kaakkois-Suomen ELY-keskus
• Anna-Maija Hinkkanen	Liikenneturva, Kouvolan aluetoimisto
• Lasse Vallentin	Etelä-Karjalan pelastuslaitos
• Kari Niiva	Etelä-Karjalan poliisilaitos
• Jari Strengell	Liikkuva poliisi

Liikenneturvallisuussuunnitelman tilaajina ovat toimineet Luumäen kunta ja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Selvityksen laatimisesta ovat vastanneet Mikko Lautala Linea Konsultit Oy:stä ja Juha Heltimo Strafica Oy:stä.

Kouvolassa joulukuussa 2011

Sisällys

1 Johdanto	9
2 Luumäen liikenneturvallisuuden nykytila ja ongelmat	10
2.1 Suunnittelun lähtökohdat ja toimintaympäristö	10
2.1.1 Suunnittelualue ja maankäyttö.....	10
2.1.2 Luumäen liikennejärjestelmä.....	11
2.2 Luumäen liikenneonnettomuudet	15
2.3 Koettu liikenneturvallisuus	21
2.3.1 Kyselyt.....	21
2.3.2 Koettu liikenneturvallisuus ja turvattomat liikkujaryhmät.....	21
2.3.3 Liikennekäyttäytyminen.....	25
2.3.4 Kehittämistarpeet.....	27
2.4 Kunnan liikenneturvallisuustyön nykytila	29
3 Liikenneturvallisuustyön tavoitteet	31
3.1 Valtakunnalliset tavoitteet ja painotukset	31
3.2 Luumäen tavoitteet	31
3.2.1 Liikenneonnettomuuksien vähentäminen.....	31
3.2.2 Toiminnalliset tavoitteet.....	32
4 Toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi	34
4.1 Toimenpiteiden ryhmittely	34
4.2 Liikennekasvatus-, valistus- ja tiedotustoiminta (KVT)	35
4.2.1 Toimenpiteiden yleiskuvaus.....	35
4.2.2 Tiedottamisesta säännöllistä ja laaja-alaista.....	35
4.2.3 Liikenneturvallisuustaitojen ja -osaamisen kehittäminen.....	36
4.2.4 Toimenpiteet vuosina 2012–2013.....	37
4.3 Liikenteen valvonta	40
4.4 Turvallista liikkumista tukevat liikenneympäristön ratkaisut	41
4.4.1 Liikenteen rauhoittaminen rakenteellisin toimin.....	41
4.4.2 Katutilat, esteettömyys ja teiden reunaympäristöt.....	42
4.4.3 Kevyen liikenteen väylät ja mopoilu.....	44
4.4.4 Tien ylityksen turvallisuus.....	44
4.4.5 Nopeusrajoitukset.....	46
4.4.6 Turvalliset ja selkeät ajoneuvoliikenteen liittymäjärjestelyt.....	47
4.4.7 Joukkoliikennejärjestelyt.....	48
4.4.8 Koulujen kohtien liikenneturvallisuus.....	49
4.4.9 Väistämisvelvollisuusjärjestelyt.....	50
4.4.10 Toimenpideohjelma, kustannukset ja vaikutukset.....	51
4.5 Turvallista liikkumista tukevat maankäytön ratkaisut	52
5 Liikenneturvallisuustyön kehittäminen	54
5.1 Yhteistyön tarve ja edellytykset	54
5.2 Luumäen liikenneturvallisuustyöryhmä	55
5.2.1 Työryhmän kokoonpano.....	55
5.2.2 Työryhmän tehtävät.....	56
5.2.3 Työryhmän jäsentahojen toimintakenttä.....	57
5.2.4 Liikenneturvallisuustyön toimintamalli.....	63
6 Jatkotoimenpiteet ja seuranta	65
Liitteet	66

1 Johdanto

Liikenneturvallisuuteen vaikuttavat mm. liikenneympäristön turvallisuus ja käytettävä kulku-
muoto, mutta vähintäänkin yhtä tärkeässä roolissa ovat ihmisten käyttäytyminen ja
asenteet. Liikenneympäristön parannustoimenpiteiden suunnittelun ja turvallisten ratkai-
sujen toteutuksen päävastuu on Kaakkois-Suomen ELY-keskuksella ja Luumäen tekni-
sellä toimella. Maankäytön suunnittelun ratkaisuilla vaikutetaan liikkumisen tarpeeseen ja
turvallisen liikkumisen mahdollisuuksiin pitkällä aikavälillä.

Tienkäyttäjien liikennekäyttäytymiseen, asenteisiin ja arvoihinkin vaikuttaminen ovat pää-
osin Luumäen eri hallintokuntien, Liikenneturvan ja poliisin tehtäviä. Parhaimmillaan lii-
kenneturvallisuusnäkökulma otetaan huomioon eri hallintokunnissa monissa toimissa,
kuten esimerkiksi henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämisessä, työntekijöiden liikkumi-
sessa ja eri asukasryhmiin kohdistuvassa tiedottamisessa. Poliisin suorittama liikenteen
valvonta ja Liikenneturvan tarjoama monipuolinen asiantuntija-apu liikenneturvallisuus-
työssä ovat merkittäviä. Arjen liikenteessä korostuu jokaisen liikkujan vastuullinen käy-
ttäytyminen, jota on mm. turvavälineiden käyttö, liikennesääntöjen noudattaminen ja mui-
den liikkujien huomioiminen.

2 Luumäen liikenneturvallisuuden nykytila ja ongelmat

2.1 Suunnittelun lähtökohdat ja toimintaympäristö

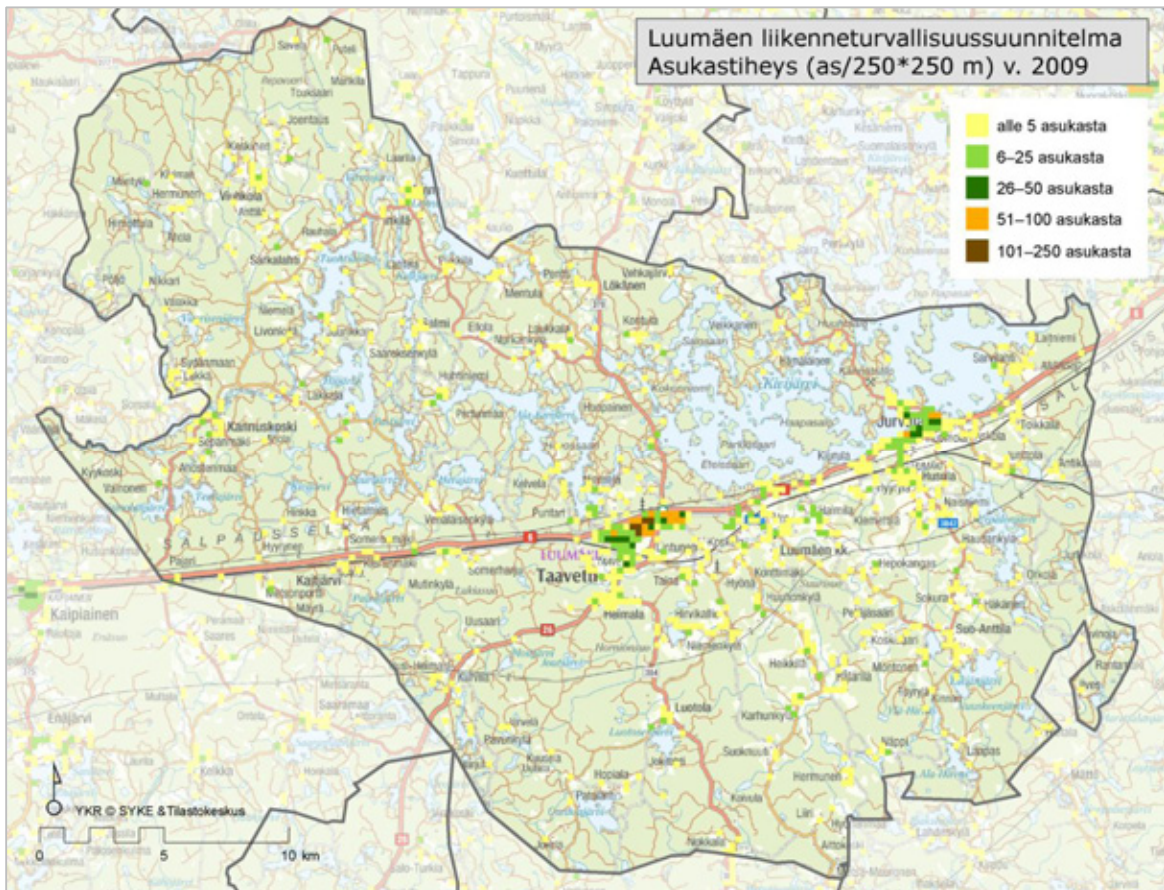
2.1.1 Suunnittelualue ja maankäyttö

Liikenneturvallisuussuunnitelman tarkastelualueena toimii koko Luumäen kunta. Luumäen kunta sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnan länsireunalla valtateiden 6 ja 26 risteämisskohdassa. Luumäen keskustasta Taavetista on noin 40 km Lappeenrantaan, 50 km Kouvolaan, 50 km Vaalimaalle ja 60 km Nuijamaalle (kuva 1).

Kuva 1. Suunnittelualue.

Luumäen kunnassa asui vuoden 2010 lopussa yhteensä noin 5 150 asukasta, mikä on 4 % koko Etelä-Karjalan maakunnan väestöstä. Luumäen asukasmäärä on vähentynyt viimeisen 20 vuoden aikana noin 500 asukasta (vähennemä 9 %). Luumäen väestö keskittyy keskustaajamaan Taavettiin, jossa asuu noin 45 % kunnan väestöstä. Jurvalan ja Risulahden alueilla asuu noin 15 % kunnan väestöstä (kuva 2).

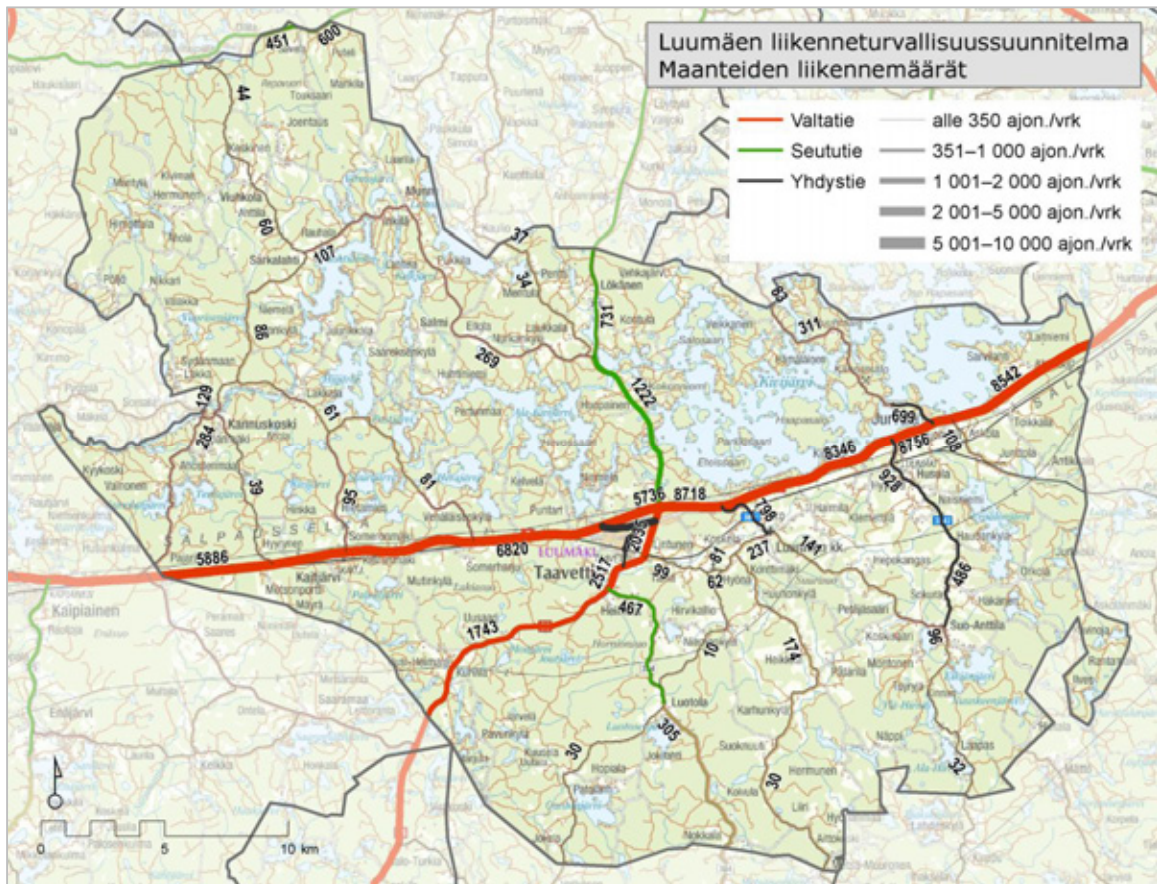
Kuva 2. Väestön tiheys Luumäellä vuonna 2009.

2.1.2 Luumäen liikennejärjestelmä

Liikenneverkon ytimenä valtatie 6 ja 26 sekä Linnalantie ja Marttilantie

Luumäen liikenneverkon rungon muodostavat valtion maantiet. Itä-länsisuuntaisesti Luumäen läpi kulkee vilkasliikenteinen pitkämatkaista liikennettä välittävä **valtatie 6**. Valtatie 6 on suurelta osin hyväkuntoista leveäkaistatietä Kouvolan rajalta aina Taavettiin asti. Taavetista Lappeenrannan suuntaan valtatie 6 muuttuu yksiajorataiseksi normaaliksi maantiekseksi kulkien esimerkiksi Jurvalan ja Risulahden kohdalla taajamarakenteen sisällä.

Luumäen kunnan alueella valtatie 6 liikennemäärä on korkeimmillaan Taavetin eritasoliittymän ja Rantsilanmäen välillä, noin 8 720 ajon./vrk (kuva 3). Liikenteen automaattisten mittauspisteiden tulosten perusteella Somerharjun kohdalla liikennemäärä on pysynyt samana viimeisen vajaan kymmenen vuoden aikana (vuonna 2010 noin 5 890 ajon./vrk, raskaan liikenteen osuus suuri 18 %). Taavetin pohjoispuolella Ansarin kohdalla liikennemäärä on sen sijaan kasvanut viimeisen 15 vuoden aikana tasaisesti. Liikennemäärissä valtatiellä 6 - kuten koko Suomessa - tapahtui pieni lasku 2000-luvun lopun taantuman johdosta, mutta tämänhetkisen ennusteen mukaan liikennemäärät ovat kasvamassa takaisin taantumaa edeltävällä tasolle. Vuonna 2010 Ansarin kohdan liikennemäärä oli noin 8 350 ajon./vrk, josta raskaan liikenteen osuus oli suuri 19 %. Erityisesti raskaan liikenteen määrässä on tapahtunut valtatiellä 6 valtava kasvu; viimeisen 15 vuoden aikana raskas liikenne on kasvanut jopa noin 75 %.

Kuva 3. Suunnittelualueen maanteiden liikennemäärät vuonna 2010 (lähde: tierekisteri).

Valtatie 6 ongelmana on Taavetin ja Lappeenrannan välin ruuhkaantuminen, tien kapeus, tasoliittymien turvattomuus, ohituspaikkojen puute ja tien kulkeminen asutuksen ja taajamarakenteen läheisyydessä. Valtatie 6 välillä Taavetti-Lappeenranta tullaan parantamaan korkealuokkaiseksi nelikaistaiseksi eritasoliittymin varustetuksi maantiekseksi (kuva 4). Uusia eritasoliittymiä rakennetaan neljä: Taavetin läntinen eritaso, Rantsilanmäki, Jurvalan läntinen ja Jurvalan itäinen. Lisäksi Taavetin nykyistä eritasoliittymää parannetaan. Uusi valtatielinjaus tulee ohittamaan Jurvalan taajaman eteläpuolelta. Hankkeen tiesuunnitelma on lausuntokierroksilla alkuvuodesta 2012.

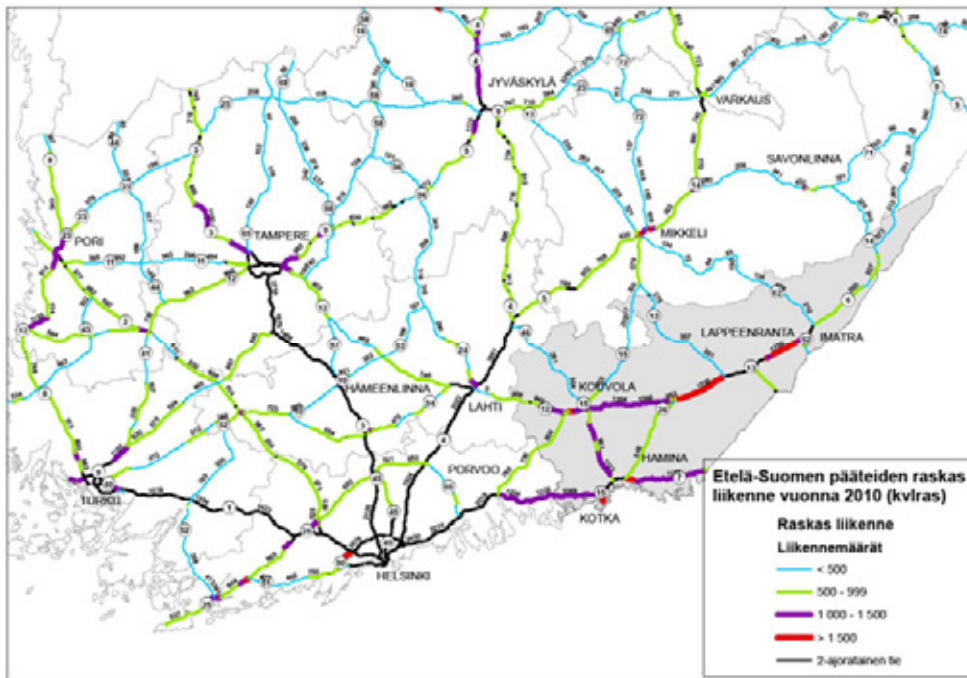
Kuva 4. Valtatien 6 parantaminen 2+2-kaistaiseksi välillä Taavetti-Lappeenranta (otos yleissuunnitelmasta).

Valtatie 26 kulkee Haminasta Taavettiin palvelen Etelä- ja Pohjois-Karjalasta Kaakkois-Suomen rannikolle suuntautuvaa liikennettä. Tie toimii erityisesti raskaan liikenteen reittinä HaminaKotkan satamaan, joka on Suomen suurin yleis-, vienti-, kontti- ja transitosatama. Luumäen kunnan alueella valtatie 26 liikennemäärä on korkeimmillaan Taavetissa Linnalantien kohdalla, noin 3 800 ajon./vrk. Luumäen kunnan rajan välittömässä läheisyydessä Kouvolan puolella sijaitsevan liikenteen automaattisen mittauspisteen tulosten perusteella valtatie 26 liikennemäärä on ollut viimeisen 15 vuotta melko vähäinen, vuonna 2010 noin 1 750 ajon./vrk. Vaikka liikennemäärä on ollut vähäinen, on se prosentuaalisesti kasvanut viimeisen 15 vuoden aikana erittäin voimakkaasti; raskas liikenne jopa yli 100 %. Vuonna 2010 joka kolmas ajoneuvo valtatiellä 26 oli raskasta liikennettä, mikä on hyvin poikkeuksellisen suuri osuus. Valtatie 26 merkittävimpiä ongelmia ovat suuri raskaan liikenteen osuus, puutteet vaaka- ja pystygeometriassa ja tien kapeus.

Luumäen keskustan Taavetin liikenneverkon rungon muodostavat myös valtion maantiet: **Linnalantie (mt 14738)** ja **Marttilantie (mt 3754)**. Linnalantie on liikenneympäristöltään perinteinen taajamatie, josta on eroteltavissa selkeät taajamaan saapumis- ja kauppakatuomaiset osuudet. Linnalantien liikennemäärä vuonna 2010 oli suurimmillaan S-marketin kohdalla noin 3 700 ajon./vrk. Linnalantien merkittävimpiä ongelmia ovat ajoneuvoliikenteen nopeudet, turvattomat tienylityskohdat sekä ydinkeskustan kauppakatuksen jäsenymättömyys ja joukkoliikennejärjestelyt. Marttilantie, joka etelän suuntaan kuljettaessa muuttuu ensin Kauppakaduksi ja sitten Taavetintieksi, toimii keskustan sisääntuloväylänä Haminan ja Miehikkälän suunnalta tullessa. Marttilantiellä keskustan tuntumassa terveyskeskuksen kohdalla liikennemäärä on noin 1 400 ajon./vrk.

Raskaalla liikenteellä suuri rooli Luumäen pääteillä

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenteellisenä erityispiirteenä voidaan pitää merkittävän suurta raskaan liikenteen määrää. Suomen yksiajorataisen päätieverkon suurimmat raskaan liikenteen määrät löytyvät valtatieltä 6 väliltä Luumäki–Imatra (kuva 5). Luumäen kohdalla raskaan liikenteen määrä ylittää 1 700 ajon./vrk, mikä on noin 20 % kokonaisliikennemäärästä (tyypillisesti raskasta liikennettä on noin 10 % kokonaisliikennemäärästä). Suurimmillaan raskaan liikenteen määrä oli vuosina 2007–2008, jolloin raskasta liikennettä oli valtatiellä 6 Luumäen kohdalla jopa 25 % kokonaisliikennemäärästä. Maailmantalouden taantumien takia raskaan liikenteen määrässä tapahtui notkahdus 2008–2009, mutta viimeisimpien loppuvuoden 2011 kuukausitilastojen perusteella raskaan liikenteen määrät lähentelevät jo taantumaa edeltäviä liikennemääriä. Suuri raskaan liikenteen määrä johtuu seudun satamien ja metsäteollisuuden tuotantoalueiden kuljetustarpeista sekä vilkkaasta Suomen ja Venäjän tuonti- ja vientiliikenteestä. Raskaan liikenteen aiheuttamat ongelmat heijastuvat koko Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen päätieverkolle pahimpina kohtinaan valtatiöt 6, 15 ja 26.

Kuva 5. Etelä-Suomen pääteiden raskaan liikenteen määrä vuonna 2010 (lähde: ELY-keskus).

Valtatien 6 joukkoliikenne kattavaa päivisin, iltaisin heikoin vuorotarjonta

Vuonna 2011 laaditussa Etelä-Karjalan joukkoliikenteen palvelutasomääritys -selvityksessä selvitettiin valtatien 6 linja-autoliikenteen vuorotarjonta. Kesäisin arkipäivinä Luumäen ja Lappeenrannan välillä kulkee 23 vuoroa (molemmat suunnat yhteensä). Kouvolan suuntaan vuoroja kulkee 18 (kuva 6). Talvisin vuoroja Lappeenrantaan on 25 ja Kouvolan suuntaan 18. Viikonloppuisin vuorotarjonta pienenee merkittävästi: lauantaina vuoroja on Lappeenrantaan kuusi ja sunnuntaina 4, ja lauantaina Kouvolan suuntaan viisi ja sunnuntaina neljä.

Kuva 6. Linja-autoliikenteen vuoromäärät kesäarkipäivänä vuonna 2011 (lähde: Etelä-Karjalan joukkoliikenteen palvelutasomääritys)

Nopeusrajoituksissa muutamia tarkastamisenpaikkoja valtatiellä 6

Valtatien 6 nopeusrajoitukset Taavetista länteen Kouvolaan päin ovat vilkkaalle päätieverkolle sopivat: leveäkaistatiellä on 100 km/h nopeusrajoitus eivätkä liittymäjärjestelyt pakota kuin pistemäisiin alempiin nopeusrajoituksiin. Taavetin ja Lappeenrannan välillä valtatie 6 nopeusrajoitus muuttuu useaan kertaan tien luonteen muuttuessa: Jurvalan taajamassa nopeusrajoitus on liikenneympäristöstä johtuen alimmillaan jopa 60 km/h. Jurvalasta itään valtatie nopeusrajoitus on talvisin 80 km/h ja kesäisin 100 km/h, ja kohteeseen on esitetty nopeusrajoituksen alentamista myös kesäkaudella 80 km/h:iin. Valtatiellä 26 nopeusrajoitus on raskaan liikenteen vaatimusten johdosta edelleen 80 km/h, vaikka alempaakin nopeusrajoitusta (70 km/h) on harkittu (*liite 1*).

Taavetissa koko Linnalantie ja Marttilantie sekä kaikki asuinalueet ovat esimerkiksi 40 km/h aluerajoituksilla merkittyjä. Jurvalassa on käytössä myös alueellinen 40 km/h rajoitus sekä muutamilla asuinalueilla (mm. Risulahti) on jo siirrytty 30 km/h aluerajoitukseen. Tämän suunnitelman yhteydessä on keskusteltu myös Taavetin joidenkin asuinalueiden tai esimerkiksi Linnalantien kauppakatuosaston muuttamisesta 30 km/h alueeksi, mutta muutos vaatii tuekseen myös rakenteellisia toimia.

Kevyen liikenteen väyläverkko melko kattava, mopot ajoradalle

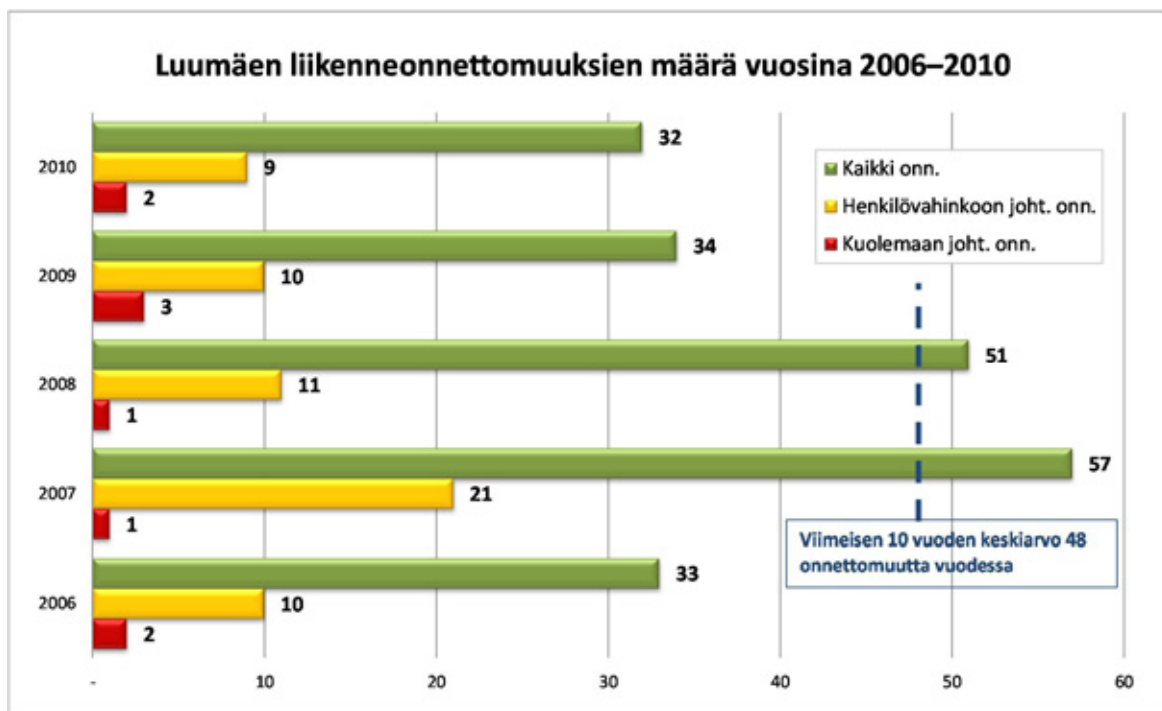
Luumäen kevyen liikenteen yhteyksien merkittävin puute poistui kun Taavetin ja Jurvalan välille valmistui pitkä uusi kevyen liikenteen väylä valtatie 6 pohjoispuolelle. Taavetin ja Jurvalan välillä joutuu kuitenkin edelleen käyttämään osaksi katuverkkoa (Vintturinmäentie, Kivijärventie), jolta puuttuu erillinen kevyen liikenteen väylä. Keskustassa Taavetissa kevyen liikenteen väylä on koko matkalla Linnalantien eteläpuolella ja koko matkalla Marttilantiellä. Merkittävimpiä väyläpuutteita ovat Linnalantien pohjoispuoli, Vintturinmäentie ja Marttilantie terveyskeskuksen kohdalla (*liite 2*). Kevyen liikenteen väylien ja mopon peruseriaatteena tulisi olla se, että mopot ovat aina ajoradalla nopeusrajoituksen ollessa alle 50 km/h.

2.2 Luumäen liikenneonnettomuudet

Onnettomuuksia melko vähän ja ne keskittyvät voimakkaasti valtatielle 6, raskas liikenne tuottaa ongelmia valtatiellä 26

Luumäen kunnan alueella tapahtui tarkasteluvuosina 2006–2010 yhteensä 207 poliisin tilastoimaa liikenneonnettomuutta (keskimäärin 41 vuodessa). Henkilövahinkoon johtaneita onnettomuuksia tapahtui 61, mikä on 29 % kaikista onnettomuuksista. Onnettomuuksissa menehtyi yhteensä yhdeksän henkilöä. *Kuvassa 7* on esitetty viimeisen viiden vuoden aikana tapahtuneet onnettomuudet. Mikäli tarkastellaan viimeisen 10 vuoden aikana Luumäellä tapahtuneita liikenneonnettomuuksia, voidaan todeta onnettomuuksien vähenneen tasaisesti (viimeisen 10 vuoden keskiarvo 48 onnettomuutta vuodessa).

Kuva 7. Luumäen liikenneonnettomuuksien kokonaismäärä vuosina 2006–2010 (lähde: Tilastokeskus).

Luumäen liikenneonnettomuudet keskittyivät selvästi maanteille, etenkin valtatielle 6. Raskaan liikenteen onnettomuuksia tapahtuu merkittävästi valtatiellä 26. Kokonaisuudessaan raskas liikenne oli osallisena 36 % onnettomuuksista. Alkoholitai huumausaineet olivat osallisena 9 % onnettomuuksista. Katuverkolla Taavetissa ja Jurvalassa liikenneonnettomuustilanne on hyvä, koska onnettomuuksia tapahtuu vähän (taulukko 1).

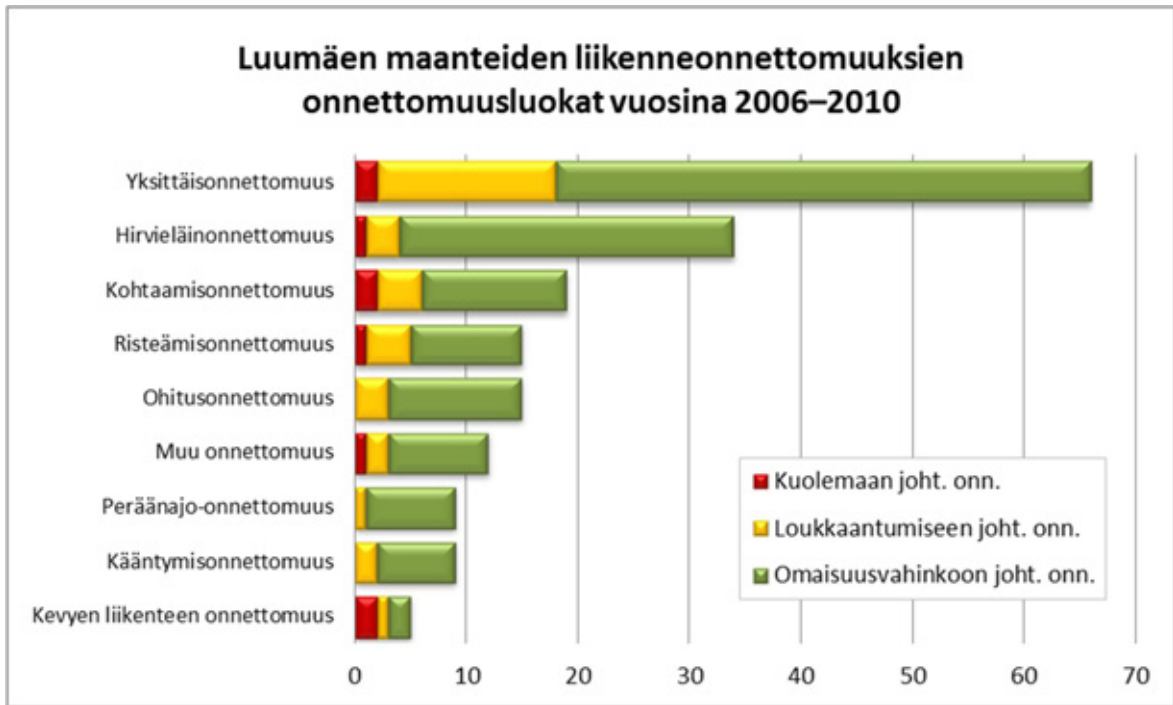
Taulukko 1. Maanteiden onnettomuuksien jakautuminen teittäin vuosina 2006–2010.

Maantie, katu	Onnettomuuksia yhteensä (lkm)	Onnettomuuksia yhteensä (%)	Raskaan liikenteen onn. yhteensä (lkm)	Raskaan liikenteen onn. yhteensä (%)
Valtatie 6	120	58 %	46	70 %
Valtatie 26	32	15 %	17	26 %
Mt 14738 (Linnalantie)	3	1 %	0	0 %
Mt 3754 (Marttilantie)	3	1 %	0	0 %
Muut maantiet yhteensä	26	13 %	3	5 %
Katuverkko yhteensä	23	11 %	ei tiedossa	ei tiedossa
Yhteensä	207	-	66	-

Yksittäisonnettomuudet kunnan suurin onnettomuustyyppi

Luumäen liikenneonnettomuuksien yleisin onnettomuusluokka vuosina 2006–2010 oli selvästi yksittäisonnettomuudet (49 % kaikista onnettomuuksista, kuva 8). Yksittäisonnettomuuksissa - kuten kaikissa Luumäen onnettomuuksissa - korostuu voimakkaasti valtatie 6:n suuri osuus. Yksittäisonnettomuudet ovat usein seurausta mm. sääntöjen noudattamattomuudesta, piittaamattomuudesta muista tienkäyttäjistä, ylinopeuksista ja väsyneenä ajamisesta, eli näitä onnettomuuksia voidaan vähentää liikennekasvatuksella. Yksittäisonnettomuuksien taustalta löytyy myös kuljettajan ajokykyyn (terveydentila) sekä keliolosuhteisiin ja liikenneympäristöön liittyviä tekijöitä. Toiseksi yleisin onnettomuus-

luokka oli hirvieläinonnettomuudet (25 % kaikista onnettomuuksista), joita oli lukumääräisesti paljon, mutta ne eivät kuitenkaan johtaneet suureen määrään loukkaantumisia. Kokonaisuudessaan Luumäen onnettomuudet ovat tyyppillisiä maanteiden onnettomuuksia, koska valtatie 6 rooli korostuu voimakkaasti onnettomuuksissa ja taajamien onnettomuusmäärät olivat hyvin pieniä. Positiivisena asiana voidaan pitää kevyen liikenteen onnettomuuksien vähäistä määrää, joskin onnettomuuksien vakavuutta tulisi onnistua vähentämään.

Kuva 8. Luumäellä vuosina 2006–2010 tapahtuneiden maanteiden liikenneonnettomuuksien onnettomuusluokat (lähde: ELY-keskus).

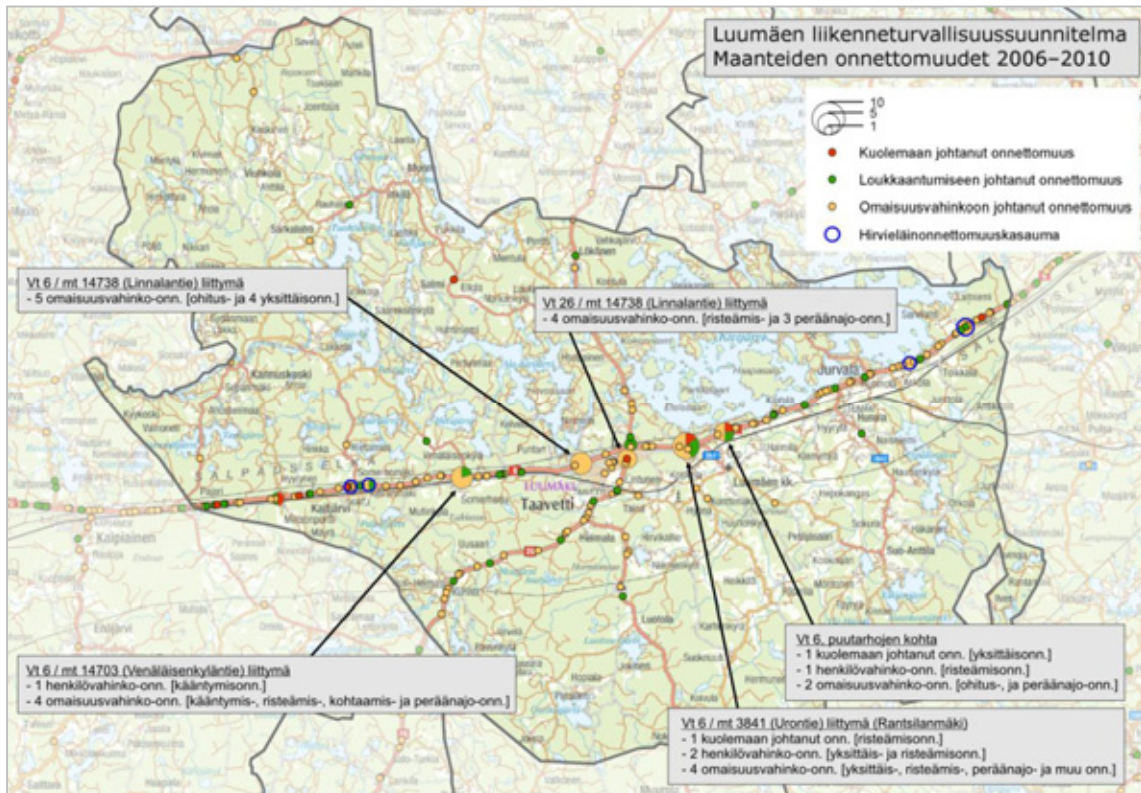
Taajamissa ei onnettomuuskasauksia, ongelmat keskittyvät valtatielle 6

Tässä selvityksessä liikenneonnettomuuksien kannalta ongelmallisiksi paikoiksi on luokiteltu kohteet, joissa vuosina 2006–2010 tapahtui kuolemaan johtanut onnettomuus, vähintään kaksi henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta tai vähintään viisi omaisuusvahinkoon johtanutta onnettomuutta. Jokainen kriteerit täyttänyt ongelmakohde käytiin läpi työn aikana.

Kaikki Luumäen liikenneonnettomuuksien kasaumapisteet sijoittuvat valtateiden liittymiin tai niiden välittömään läheisyyteen. Onnettomuusanalyysissä tuli esille viisi onnettomuus-kasaumapistettä (kuva 9):

- Vt 6 / mt 3841 (Urontie) liittymä, Rantsilanmäki
 - 1 kuolemaan johtanut onn. [risteämisonn.]
 - 2 henkilövahinkoon johtanutta onnettomuutta. [yksittäis- ja risteämisonn.]
 - 4 omaisuusvahinkoon johtanutta onnettomuutta. [yksittäis-, risteämis-, peräänajo- ja muu onn.]
- Vt 6 / mt 14703 (Venäläisenkyläntie) liittymä, Somerharju
 - 1 henkilövahinkoon johtanut onnettomuus. [kääntymisonn.]
 - 4 omaisuusvahinkoon johtanutta onnettomuutta. [kääntymis-, risteämis-, kohtaamis- ja peräänajo-onn.]

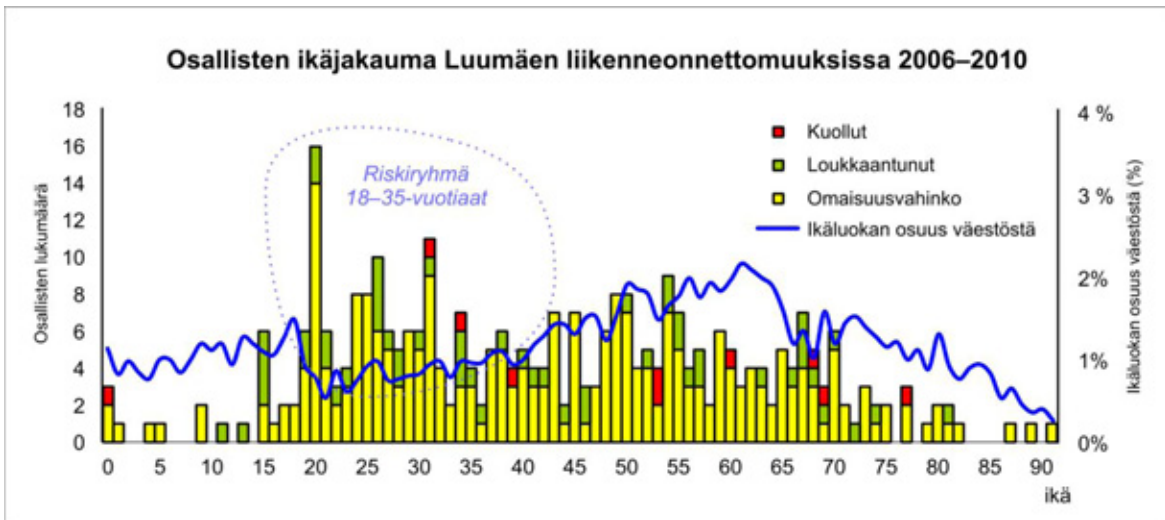
- Vt 6 / mt 14738 (Linnalantie) liittymä, Taavetti läntinen
 - 5 omaisuusvahinko-onn. [ohitus- ja 4 yksittäisonn.]
- Vt 6, Ansarin puutarhojen kohta
 - 1 kuolemaan johtanut onn. [yksittäisonn.]
 - 1 henkilövahinko-onn. [risteämisonn.]
 - 2 omaisuusvahinko-onn. [ohitus-, ja peräänajo-onn.]
- Vt 26 / mt 14738 (Linnalantie) liittymä
 - 4 omaisuusvahinko-onn. [risteämis- ja 3 peräänajo-onn]

Kuva 9. Luumäen maanteiden liikenneonnettomuuksien onnettomuuskaasamat vuosina 2006–2010 (lähde: ELY-keskus).

Nuoret ja nuoret aikuiset riskiryhmä Luumäen liikenteessä.

Liikenneonnettomuuksissa osallisena olleiden henkilöiden ikäjakauma havainnollistaa selkeästi onnettomuuksille alttiita ikäryhmiä. Kaikki Luumäen maanteiden liikenneonnettomuudet huomioiva ikäjakaumakaavio noudattelee valtakunnallista jakaumaa: useimmiten onnettomuudessa on osallisena nuori tai nuori aikuinen. Osallisten ikäjakauman perusteella Luumäellä riskiryhmänä ovat 18–35-vuotiaat tienkäyttäjät (kuva 10). Erityisesti Luumäellä nousee esille 20-vuotiaiden onnettomuuksien määrä.

Kuva 10. Luumäen liikenneonnettomuuksien osallisten ikäjakauma ja ikäluokkien osuus väestöstä (lähde: ELY-keskus, Tilastokeskus).

Luumäen kunta maksaa vuosittain onnettomuuksista 1,7 miljoonaa euroa

Onnettomuuskustannuksilla pyritään kuvaamaan tieliikenteessä tapahtuvien onnettomuuksien taloudellisia kustannuksia kunnan ja valtakunnan tasolla. Onnettomuuskustannuksiin sisältyvät sekä onnettomuuksien aineelliset vahingot että uhrien hyvinvoinnille koituneet aineettomat menetykset.

Tieliikenteen onnettomuuskustannuksia voidaan arvioida karkealla tasolla onnettomuuksien yksikkökustannusten perusteella (lähde: *Tieliikenteen ajokustannusten laskenta, Liikenneviraston ohjeita 22/2010*). Nykyisin liikenneonnettomuuksien yksikkökustannukset ovat kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa keskimäärin 2 364 000 €, henkilövahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa 493 000 € ja omaisuusvahinkoon johtaneissa onnettomuuksissa 2 950 €. Luumäen onnettomuuskustannukset ovat viimeisen viiden vuoden aikana olleet noin 9,8 miljoonaa euroa vuodessa. Kunnan osuus vuotuisista onnettomuuskustannuksista on 15–20 % eli liikenneonnettomuudet maksavat Luumäen kunnalle joka vuosi noin 1,7 miljoonaa euroa.

Liikenneonnettomuuksien kuntakohtaisia kustannuksia on tarkasteltu Suomessa myös yksikkökustannuslaskelmia tarkemmalla tasolla (lähde: *Valmixa Oy, 2006*). Lohjalla, Mäntsälässä ja Siuntiossa määritettiin kuntien vuoden 2004 tilinpäätöstiedoista neljän erilaisen liikenneonnettomuuden kuntakohtaiset onnettomuuskustannukset. Laskelmat suoritettiin yhteneväisesti kussakin kunnassa ja ne perustuvat todellisiin tapahtuneisiin onnettomuuksiin, joten laskentatuloksia voidaan pitää hyvinä arvioina kuntakohtaisista menetyksistä kyseisissä onnettomuustapauksissa (taulukko 2). Tarkastellut onnettomuustapaukset olivat

- Koululaisen (10 v.) vakava loukkaantuminen pyöräilyonnettomuudessa (seurauksena liikuntavammasta johtuva 75 % invaliditeetti)
- Nuoren kuljettajan (20 v.) kuolema ulosajossa kaiteen läpi taajama-alueella
- Ikäihmisen (70 v.) vammautuminen jalankulkijana auton töytäisemänä (seurauksena 60 % invaliditeetti)
- Nelilapsisen perheen huoltajan (35 v.) kuolema nokkakolarissa.

Taulukko 2. Esimerkkitapausten laskennalliset onnettomuuskustannukset.

<i>Koululaisen (10 v.) vakava loukkaantuminen pyöräilyonnettomuudessa (seurauksena liikuntavammasta johtuva 75 % invaliditeetti)</i>			
Menokohde	Lohja	Mäntsälä	Siuntio
- Palo- ja pelastustoimen kuljetuspalvelu	1 080	1 860	1 020
- Perushoitokäynnit, 4 krt.	280	384	180
- Erikoissairaanhoido, 40 pv.	32 040	30 720	27 520
- Kuntoutus	48 545	53 290	38 325
- Invakuljeutukset koulukäynnin aikoina, 10 v. (nykyarvoon)	84 353	84 353	84 353
- Omaishoidon tuki elinikäisesti, 43 v. (nykyarvoon)	55 082	53 636	75 057
Yhteensä (keskiarvo 224 000 €)	221 380	224 243	226 455

<i>Nuoren kuljettajan (20 v.) kuolema ulosajossa kaiteen läpi taajama-alueella</i>			
Menokohde	Lohja	Mäntsälä	Siuntio
- Palo- ja pelastustoimen kuljetuspalvelu	1 080	1 860	1 020
- Palo- ja pelastustoimen raivauspalvelut	2 160	3 720	2 040
- Verotulon menetys, 45 v. (nykyarvoon)	113 028	94 608	120 176
- Kaiteen korjaus	15 000	15 000	15 000
- Välilliset menetykset (10 % verotulon menetyksestä)	11 303	9 461	12 018
Yhteensä (keskiarvo 139 000 €)	142 571	124 649	150 254

<i>Ikäihmisen (70 v.) vammautuminen jalankulkijana auton töytäisemänä (seurauksena 60 % invaliditeetti)</i>			
Menokohde	Lohja	Mäntsälä	Siuntio
- Paljo- ja pelastustoimen kuljetuspalvelu	1 080	1 860	1 020
- Perushoitokäynnit, 4 krt.	284	384	180
- Erikoissairaanhoido, 20 pv.	16 020	15 360	13 760
- Omaishoidon tuki, 5 v. (nykyarvoon)	12 038	11 722	16 534
Yhteensä (keskiarvo 30 000 €)	29 422	29 326	31 494

<i>Nelilapsisen perheen huoltajan (35 v.) kuolema nokkakolarissa.</i>			
Menokohde	Lohja	Mäntsälä	Siuntio
- Palo- ja pelastustoimen kuljetuspalvelu	1 080	1 860	1 020
- Palo- ja pelastustoimen raivauspalvelut	4 320	7 440	4 080
- Toimeentulotuki, 15 v. (nykyarvoon)	36 468	31 910	40 382
- Lasten päivähoito, 2 lasta	12 228	15 884	11 270
- Verotulon menetys, 30 v. (nykyarvoon)	94 328	78 955	100 294
- Välilliset menetykset, 6-kertaisina	56 598	47 376	60 174
Yhteensä (keskiarvo 202 000 €)	205 022	183 425	217 220

2.3 Koettu liikenneturvallisuus

2.3.1 Kyselyt

Liikenneturvallisuuden nykytilaa ja koettuja ongelmia selvitettiin työn aikana kahdella eri kyselyllä: asukaskyselyllä ja koululaiskyselyllä.

Asukaskyselyssä luumäkeläisiä pyydettiin ottamaan kantaa muun muassa omaa liikkumista, liikkumisen turvavälineiden käyttöä, liikennekäyttäytymistä, liikenneturvallisuuden tilaa ja liikenneympäristön vaaranpaikkoja koskeviin kysymyksiin. Kyselyyn saatiin yhteensä 207 vastausta (taulukko 3). Eniten vastauksia saatiin Taavetin taajamassa asuvilta (48 %). Naiset vastasivat kyselyyn hieman aktiivisemmin kuin miehet. Suuri osa kyselyyn vastanneista oli iältään 25–59-vuotiaita (66 %).

Taulukko 3. Asukaskyselyn vastausten jakautuminen alueittain ja sukupuolen mukaan.

	Mies	Nainen	Ei tietoa	Yhteensä	%-osuus
Taavetti	47	52		99	48 %
Jurvala	17	24		41	20 %
Haja-asutusalue	22	31		53	26 %
Ei paikkakuntalainen	6	5		11	5 %
Ei tietoa	1	1	1	3	1 %
Yhteensä	93	113	1	207	100 %
%-osuus	45 %	55 %	0 %	100 %	

Koululaiskyselyn tavoitteena on kartoittaa lasten ja nuorten liikkumisen ja liikennekäyttäytymisen ominaispiirteitä sekä kokemuksia ja mielipiteitä liikenteestä ja liikenneturvallisuudesta, liikenneympäristöstä ja liikenneturvallisuuden parantamiskeinoista. Yläkoululaisilta kysyttiin myös mopoiluun liittyviä kysymyksiä. Kysely suunnattiin kunnan peruskoulujen 3.-9.-luokan oppilaille ja lukiolaisille.

Koululaiskyselyyn saatiin yhteensä 359 vastausta (taulukko 4). Lukiota lukuun ottamatta vastauksia saatiin hyvin kaikilta luokka-asteilta ja kaikista kouluista. Kyselyyn vastanneista yläkoululaisista ja lukiolaisista 110 (74 %) ilmoitti omistavansa (52 %) tai ajaneensa mopolla (22 %). Tyttöjä ja poikia oli mopovastauksissa lähes yhtä paljon.

Taulukko 4. Koululaiskyselyn vastausten jakautuminen kouluittain ja luokka-asteittain.

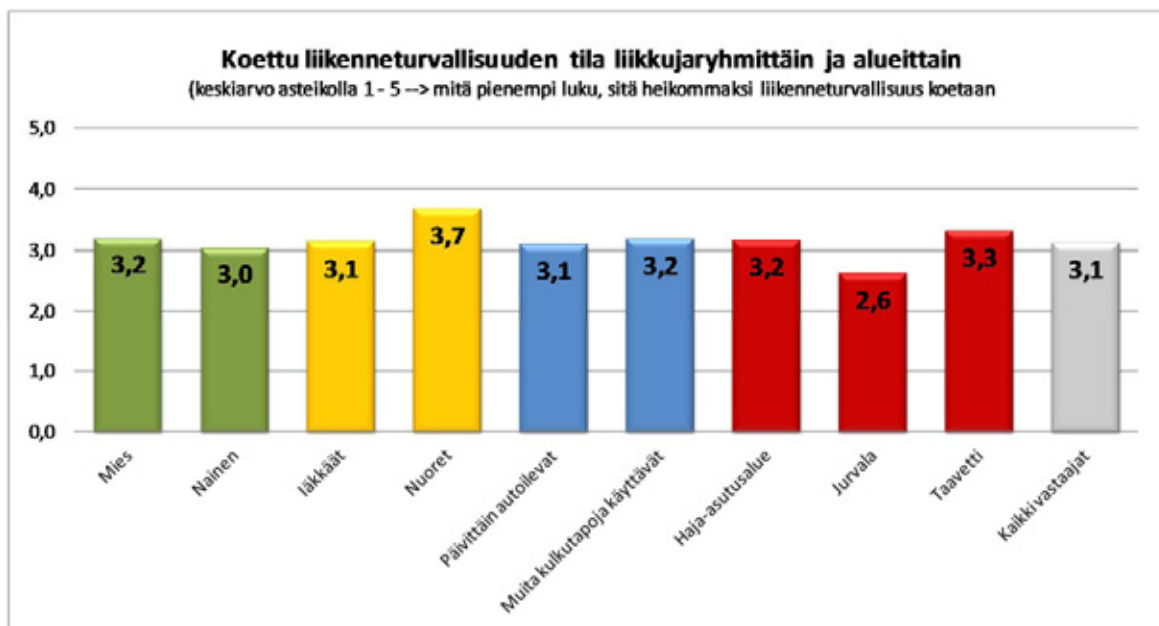
	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk	7. lk	8. lk	9. lk	lukio	ei tietoa	Yhteensä
Kangasvarsi	17	14	19	11						61
Kannuskoski	3	2	4	1						10
Kirkonkylä	6	7	2	12					1	28
Taavetti	30	29	27	19	46	45	42		6	244
Taavetin lukio								16		16
Yhteensä	56	52	52	43	46	45	42	16	7	359

2.3.2 Koettu liikenneturvallisuus ja turvattomat liikkujaryhmät

Asukaskyselyssä koettua liikenneturvallisuutta kartoitettiin kysymällä luumäkeläisten arviota liikenneturvallisuuden tilasta kokonaisuutena (asteikolla 1–5, erittäin huono – erittäin hyvä). Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan liikenneturvallisuustilannetta eri liikkujaryhmä-

mien näkökulmasta. Koululaiskyselyssä koettua turvallisuutta kartoitettiin kysymällä oppilaita koulumatkan turvallisuutta.

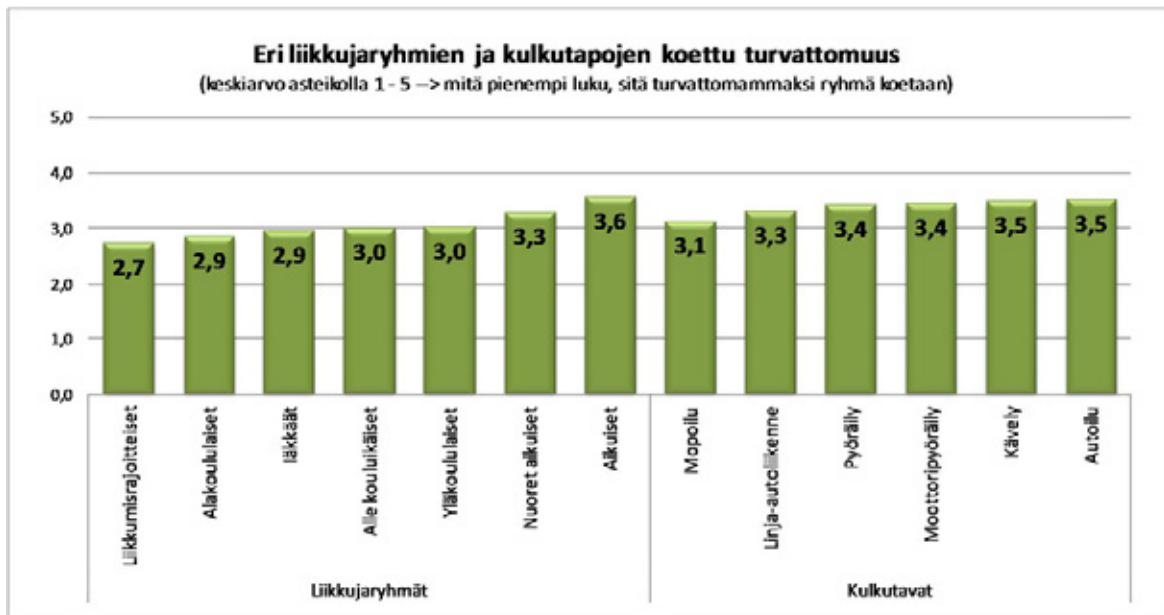
Saatujen vastausten perusteella luumäkeläiset kokevat kotikuntansa liikenneturvallisuustilanteen varsin kohtuulliseksi (arvosana 3,12). Miehet kokevat liikenneturvallisuustilanteen naisia paremmaksi. Ikäryhmistä nuoret kokevat liikenneturvallisuustilanteen selvästi keskimääräistä paremmaksi. Asuinalueittain tarkasteltuna heikoimmaksi liikenneturvallisuustilanne koetaan Jurvalassa ja parhaimmaksi Taavetissa asuvien keskuudessa. Vastaajan pääasiallisen kulkutavan mukaan tarkasteltuna päivittäin autoilevat kokevat liikenneturvallisuustilanteen jonkin verran heikommaksi kuin muilla kulkutavoilla pääosin liikkuvat (kuva 11).

Kuva 11. Koettu liikenneturvallisuus eri alueilla ja eri liikkujaryhmissä.

Eri liikkujaryhmistä turvattomimmiksi luumäkeläiset kokevat liikkumisrajoitteiset, alakoulu-
laiset ja iäkkäät (kuva 12). Kulkutavoista selvästi turvattomimmaksi koetaan mopoilu.
Myös nuorten mielestä mopoilu on turvattomin kulkutapa. Taulukoissa 5 ja 6 on esitetty
vapaamuotoisia perusteluja eri liikkujaryhmien ja kulkutapojen turvattomuuden kokemisen
taustalta.

Kuva 12. Turvattomaksi koetut liikkujaryhmät.

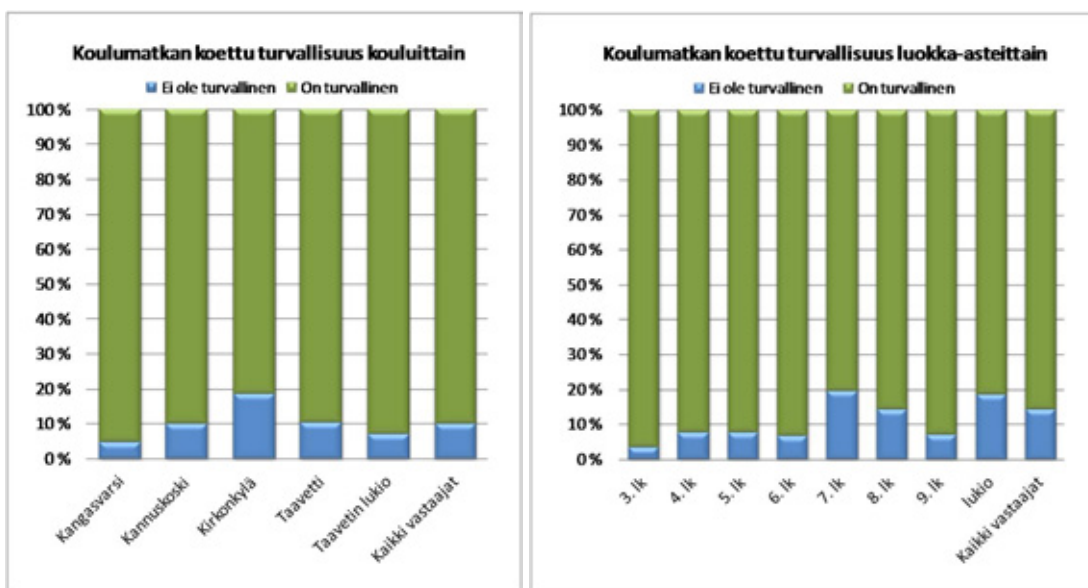
Taulukko 5. Asukkaiden esille tuomia perusteluja turvattomuuden kokemisen syistä - liikkujaryhmät

Liikkujaryhmät	Syyt turvattomuuden tunteeseen
Alle kouluikäiset	<ul style="list-style-type: none"> lapsia näkee usein autossa ilman turvavyötä vanhemmat eivät useinkaan ole esimerkiksi lapsilleen
Alakoululaiset	<ul style="list-style-type: none"> lapsilla on puutteellinen liikenteen havainnointikyky, eivät ymmärrä liikenteen vaaroja käyttäytyminen on arvaamatonta, myös huolimattomuus ja tarkkaamattomuus liikkumisessa aiheuttavat vaaratilanteita kävelyn ja pyöräilyn perussääntöjä ei tunneta lapset pienikokoisia ja vaikeasti havaittavia, etenkin talviaikaan kun on isoja lumikasoja pyöräteillä hurjastelevat mopoilijat koulumatkalla vaarallisia tienlyityksiä, ylinopeudet koulujen läheisyydessä
Yläkoululaiset	<ul style="list-style-type: none"> pyöräilykypärän käyttö loppuu viimeistään yläasteella, samoin liikennesääntöjen noudattaminen
Nuoret aikuiset	<ul style="list-style-type: none"> monet luottavat liikaa ajotaitoihinsa ja ottavat turhia riskejä
Aikuiset	<ul style="list-style-type: none"> nuorena opittu ”hälläväliä” asenne näkyy monen varttuneemmankin liikkumisessa
Liikkumisrajoitteiset ja iäkkäät	<ul style="list-style-type: none"> huomio- ja reagointikyky on heikempi liikkumisen hitaus tietä ylittäessä pimeällä liikutaan ilman heijastinta tien ylittäminen muualta kuin suojatieltä esteettömyyspuutteet taajamissa

Taulukko 6. Asukkaiden esille tuomia perusteluja turvattomuuden kokemisen syistä - kuljutavat.

Kuljutapa	Syyt turvattomuuden tunteeseen
Mopoilu	<ul style="list-style-type: none"> mopoilijoiden välinpitämättömyys liikennesäännöistä, riskikäyttäytyminen autoilijat kohtelevat mopoilijoita ylimielisesti ohittamalla läheltä
Pyöräily	<ul style="list-style-type: none"> pyöriteitä ei ole riittävästi pyöriteiden valaistuksessa puutteita mopot pyöriteillä autoilijat eivät osaa katsoa/unohtavat katsoa kääntyessään tuleeko pyöräilijä pyörällä ajetaan kovaa eikä käytetä kypärää tai pimeällä valoja
Kävely	<ul style="list-style-type: none"> mopot jalkakäytävällä valaistuksessa puutteita vaarallisia tienlytyksiä, monessa risteyksessä heikko näkyvyys autoilijat eivät arvosta suojateitä lumipenkat näkemästeenä liittymissä ja suojateiden kohdilla
Moottoripyöräily	<ul style="list-style-type: none"> kokemattomat kuskit vaaraksi itselleen ja muille
Linja-autoliikenne	<ul style="list-style-type: none"> turvaton yhteys pysäkille, heikko talvikunnossapito linja-autot ajavat joskus ylinopeutta linja-autoasema liian ahdas, myös sekavat liikennejärjestelyt
Autoilu	<ul style="list-style-type: none"> turvaväleistä ei välitetä, ohituksia tehdään ohituskieltoalueilla, leveäkaistatie houkuttelee riskiohituksiin rekkaliikenne etenkin kuutostiellä

Koululaiskyselyyn vastanneista lapsista ja nuorista valtaosa kertoi kokevansa koulumatkansa turvalliseksi – turvattomaksi koulumatkan kuitenkin kokee noin joka kymmenes. Turvattomuuden tunne näyttää kasvavan hieman iän myötä. Yleisimmät oppilaiden ilmoittamat syyt koulumatkan turvattomaksi kokemiselle olivat vaaralliset risteykset ja tienlytykset, kovaa vauhtia ajavat autot, pyörätiellä ajavat mopot, pyörätien puuttuminen ja valaistuksen puuttuminen (kuva 13).

Kuva 13. Koulumatkan koettu turvallisuus kouluittain ja luokka-asteittain.

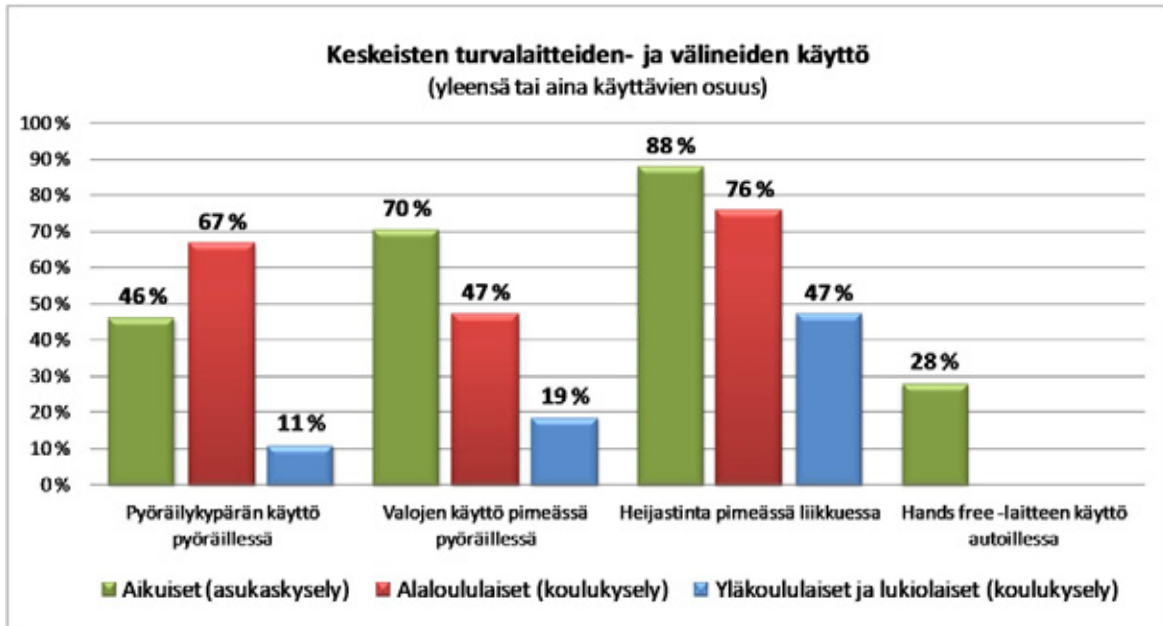
2.3.3 Liikennekäyttäytyminen

Valtakunnallisten onnettomuustarkasteluiden, liikennekäyttäytymistutkimusten ja poliisivalvonnan havaintojen perusteella välinpitämättömyys ja itsekkyyks liikenteessä ovat lisääntyneet. Valtakunnallisesti on arvioitu, että jopa puoleen liikennekuolemista liittyy merkittävää riskinottoa, kuten suuria ylinopeuksia, päihteitä, välinpitämättömyyttä liikennesäännöistä ja turvavälineiden käyttämättömyyttä. Tietoiseen tai tiedostamattomaan liikennesääntöjen laiminlyömiseen ja sen myötä oman ja muiden liikkujien onnettomuusriskin nostamiseen syyllistyvät kaikki liikkujaryhmät.

Luumäen tilanne ei suuresti eroa koko maan tilanteesta. Työn aikana tehdyissä kyselyissä luumäkeläisten liikennekäyttäytymisen erityispiirteitä selvitettiin kysymyksillä liikkumisen turvavälineiden käytöstä (molemmat kyselyt) sekä liikenteessä havaituista ja vastajien itsensä tekemistä rikkomuksista (asukaskysely). *Taulukkoon 7 ja kuvaan 14* on koottu yhteenveto keskeisimmistä liikennekäyttäytymisen ongelmista Luumäellä sekä tuloksien turvalaitteiden käyttöä koskevista kysymyksistä.

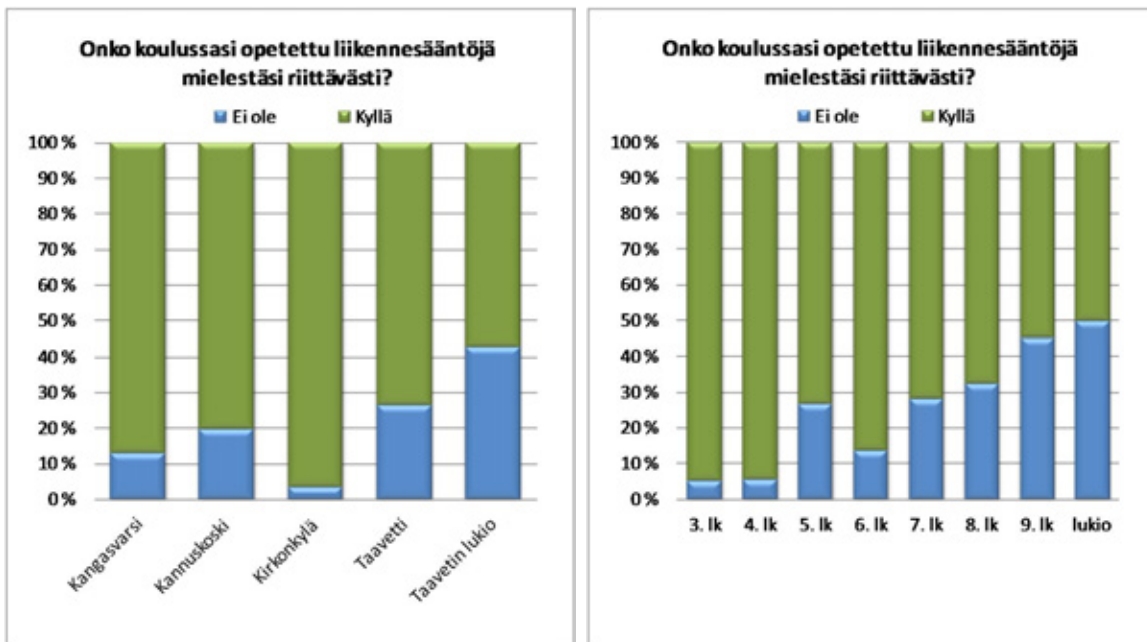
Taulukko 7. Kyselyistä esille tulleet keskeisimmät liikennekäyttäytymisen ongelmat.

Liikenneasenteet ja -käyttäytyminen	Turvalaitteiden ja -välineiden käyttö
<ul style="list-style-type: none">• autojen ylinopeudet varsin tavallisia• hyväksyvä asenne pieniin ylinopeuksiin huolestuttavaa• riskiohitukset valtatieajossa, leveäkaistatien pelisäännöt osin epäselvät• liian pienet turvavälit• vilkun käyttämättä jättäminen käännyttäessä tai ohituksia tehtäessä• autoilijoiden piittaamattomuus suojatietä ylittävistä jalankulkijoista ja pyöräilijöistä• autoilijoiden välinpitämättömyys ajoradalla kulkevia mopoilijoita kohtaan• mopojen virittäminen; lähes puolet mopon omistaneista nuorista ilmoitti virittäneensä mopoaan• mopojen hurjastelu; ylinopeutta ilmoitti ajaneensa yli puolet mopoilijoista• joka kymmenes mopoilija ilmoitti ajaneensa alkoholin vaikutuksen alaisena	<ul style="list-style-type: none">• turvavälineiden käyttö heikkenee selvästi iän myötä• pyöräilykypärän käyttö vähäistä etenkin nuorilla, aikuisilla ja iäkkäillä• puhelimeen puhuminen autoillessa ilman hands free -laitetta erittäin yleistä• heijastimien käyttö vähäistä etenkin nuorilla, myös muilla parantamisen varaa• valojen käyttö pimeällä pyöräillessä vähäistä• mopoilijoista yli puolet ilmoitti ajaneensa mopolla ilman kypärää usein tai silloin tällöin

Kuva 14. Keskeisten turvalaitteiden ja välineiden käyttö eri liikkujaryhmissä Luumäellä.

Koululaiskyselyllä kartoitettiin lasten ja nuorten näkemyksiä kouluissa ja kotona annettavan liikennekasvatuksen riittävydestä. Vastausten perusteella koulujen liikennekasvatus on jokseenkin hyvällä mallilla. Koulujen ja luokka-asteiden välillä on kuitenkin eroja. Kokonaisuutena alakoululaiset kokevat kouluissa annetun liikennekasvatuksen varsin riittäväksi, mutta yläkoululaisten mielestä sitä voisi olla enemmänkin (kuva 15). Vanhempien kotona antamaa liikennekasvatusta lapset ja nuoret pitävät riittävänä, mutta puutteita on koulumatkoihin liittyvien liikenneturvallisuusasioiden käsittelyssä sekä vanhempien omassa käyttäytymisessä (toimiminen roolimallina esim. kypäränkäytössä).

Kuva 15. Koulujen liikennekasvatuksen riittävyys kouluittain ja luokka-asteittain.

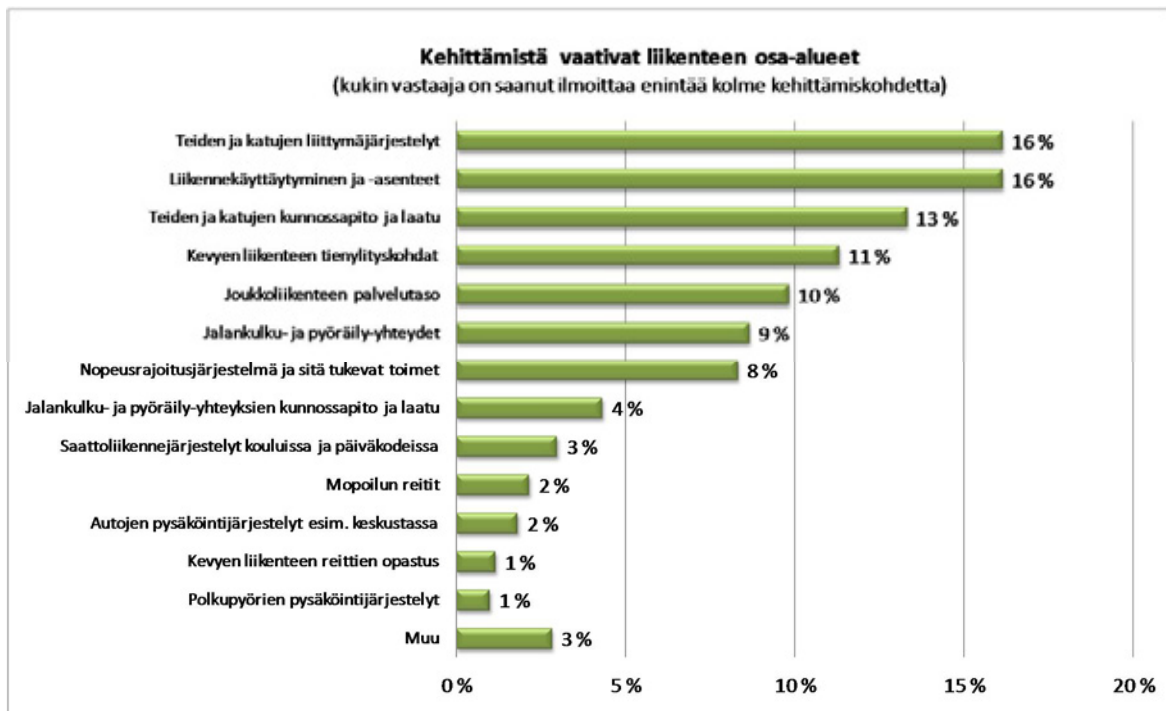
Lasten ja nuorten mielestä turvalliseen liikkumiseen kannustaisi parhaiten omien vanhempien kannustus ja esimerkillinen käyttäytyminen. Myös opettajilta ja omalta kaveriporukalta toivotaan kannustusta. Kannustuksen lisäksi etenkin nuoret kaipasivat enemmän tietoa riskikäyttäytymisen seurauksista sekä uudenlaisia opetusmenetelmiä ja sisältöjä ”saarnaamisen” sijaan.

2.3.4 Kehittämistarpeet

Koettuja kehittämistarpeita kartoitettiin asukaskyselyssä kahdella erillisellä kysymyksellä. Aluksi kysyttiin, millä liikenteen osa-alueella on kaikista eniten kehittämistarvetta Luumäellä. Tämän jälkeen vastaaja pyydettiin kertomaan konkreettisesti liikenneturvallisuu- deltaan ongelmallisista, hankalista tai muuten turvattoman tuntuista paikoista tai muista ongelmista eri kulkutavoilla liikuttaessa.

Liikenteen eri osa-alueista eniten panostusta toivottiin teiden ja katujen liittymäjärjestelyihin sekä liikennekäyttäytymisen ongelmiin puuttumista (kuva 16). Myös teiden ja katujen kunnossapidossa ja kevyen liikenteen tienylitysjärjestelyissä koettiin kehittämisen varaa.

Nuorten mielestä tärkeimpiä kehittämisalueita ovat liittymäjärjestelyt ja teiden kunnossapito. Nuoret myös korostivat keskimääräistä enemmän kevyen liikenteen väylien kunnossapidon, saattoliikennejärjestelyiden ja turvallisten mopoilureittien tärkeyttä. Nuorten vastauksissa tarve puuttua liikennekäyttäytymisen ongelmiin oli selvästi pienemmällä painoarvolla kuin vastauksissa keskimäärin. Iäkkäiden mielestä tärkeimmät kehittämisalueet ovat liittymäjärjestelyt ja kevyen liikenteen ylityskohdat.

Kuva 16. Asukkaiden mielestä eniten kehittämistä vaativat liikenteen osa-alueet.

Konkreettisia vaaranpaikkoja ja liikkumisen ongelmakohtia koskeva kysymys oli jaettu kolmeen osaan:

- 1) kävelyn ja pyöräilyn ongelmiin,
- 2) joukkoliikenteen ongelmiin ja
- 3) autoliikenteen ongelmiin.

Konkreettisia vaaranpaikkoja tai liikkumisen ongelmakohteita mainittiin yhteensä yli 400 kappaletta. Vastauksista 35 % liittyi kävelyn ja pyöräilyn, 17 % joukkoliikenteen, 36 % autoliikenteen parantamiseen. Loput 12 % olivat yleisen tason liikenneympäristön parantamiskommentteja. Asukkaiden kyselyissä mainitsevat pahimmat konkreettiset ongelma-kohteet teemoittain on esitetty *taulukossa 8*.

Taulukko 8. Kyselyissä eniten kommentteja saaneet liikenteen vaaranpaikat tai ongelma-alueet.

Kävely ja pyöräily
• Valtatien 6 tasoylitys bussipysäkin kohdalla Jurvalassa
• Koko Linnalantien suojatie- ja tienylitysjärjestelyt, etenkin kauppakatujakso
• Kevyen liikenteen väylien puute Vintturinmäentiellä, Patteritiellä, Saarentiellä ja Koulutiellä
Joukkoliikenne
• Terveyskeskuksen kohdan pysäkkijärjestelyt
• Heikko vuorotarjonta, etenkin iltaisin
• ”Linja-autoaseman” / selkeän yhden pääpysäkkiparin puuttuminen
• Junat eivät pysähdy Taavetissa
Autoliikenne
• Linnalantien ylinopeudet ja liittymäjärjestelyt
• Vt 6 / mt 3841 (Urontie) liittymä, Rantsilanmäki (liittymän turvattomuus, näkemät, kääntyminen)
• Vt 6, Kotkaniemen ja Sarvilahden liittymät (ajonopeudet, nopeusrajoitus, kääntyminen)
• Valtatien 6 turvattomuus välillä Taavetti - Lappeenranta

2.4 Kunnan liikenneturvallisuuksuustyön nykytila

Liikenneturvallisuuksuustyön tarkoituksena on saada liikenneturvallisuuksuuden huomioiminen ja edistäminen osaksi kuntien työntekijöiden ja kunnan alueella toimivien yhdistysten ja järjestöjen normaaleja toimintatapoja sekä kuntalaisten jokapäiväistä toimintaa ja arjen liikkumisvalintoja. Luumäellä nykyisin tehtävää liikenneturvallisuuksuustyötä ja siihen liittyviä haasteita selvitettiin työn aikana hallintokuntiin (sivistyspalvelut, sosiaali- ja terveystalvelut) suunnatuilla haastatteluilla, Liikenneturvan ja poliisin kanssa käydyin keskusteluiin sekä työryhmän kokouksissa. Seuraavia asiakokonaisuuksia käytiin läpi:

- Luumäen kunnan liikenneturvallisuuksuustilanne KVT-työn näkökulmasta; Mitä ongelmille pitäisi tehdä? Mitä eri hallintokunnat ja muut toimijat voivat asialle tehdä?
- Liikenneturvallisuuksuustyö Luumäellä ennen ja nyt; Minkälaisista kasvatus-, valistus- ja tiedotustoimenpiteistä on kokemuksia? Miksi vuonna 2000 käynnistetty liikenneturvallisuuksuusyhteistyö hiipui?
- Minkälaisia haasteita poikkihallinnolliseen liikenneturvallisuuksuustyöhön liittyy? Miten liikenneturvallisuuksuuskulma saataisiin parhaiten eri toimialoilla ja niiden alaisissa yksiköissä tehtävään arjen työhön?
- Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän perustaminen Luumäelle; Mihin työryhmää tarvitaan? Keitä työryhmän jäseniksi? Minkälaisia tehtäviä työryhmällä on? Työryhmä toimintatavat? Miten toiminta saadaan käyntiin ja pysymään aktiivisena?
- Konkreettisten toimenpiteiden ideointia; Minkälaisilla toimenpiteillä lähdetään liikkeelle vuonna 2012?

Haastattelut ja keskustelut nostivat hyvin esille liikenneturvallisuuksuustyön keskeisiä haasteita, joiden pohjalta on hyvä ideoida tulevaa toimintamallia. Työn aikana haastatellut henkilöt osoittivat myös suurta aktiivisuutta ja kiinnostusta liikenneturvallisuuksuustyön kehittämistä kohtaan, mikä luo hyvän lähtökohdan tulevan toimintamallin suunnittelulle.

Yleisesti ottaen Luumäen liikenneturvallisuuksuustyö ei ole viime vuosina ollut kovinkaan aktiivista, etenkin jos aktiivisuutta mitataan erilaisten tapahtumien, tempausten tai tietoiskujen kautta. Liikenneturvallisuuksuus on kuitenkin ollut tavalla tai toisella esillä eri toimialojen normaalissa toiminnassa ja suorassa kanssakäymisessä kuntalaisten suuntaan. Muun muassa seuraavia asioita tuotiin haastatteluissa esille:

- päiväkodeissa, esikouluissa ja kouluissa päivittäinen liikkuminen tehdään turvallisesti ja turvallista liikkumista opetellen,
- päiväkodeissa lasten vanhempia muistutellaan lasten oikeaoppisesta kuljettamisesta (esim. turvavyön käyttö), myös vanhempien ”kuntoa” seurataan,
- kouluissa liikennekasvatus sisältyy useimpiin oppiaineisiin ja aiheisältöjä voidaan käsitellä ympäri vuoden (toteutuminen opettajasta kiinni),
- koulujen vanhempainilloissa käydään läpi turvalliseen liikkumiseen liittyviä sääntöjä ja käytäntöjä (esim. saattoliikenne),
- koululaisia muistutetaan koulupäivän aikana esim. pyöräilykypärän käytöstä,
- nuorille järjestetään keväisin mopokursseja,
- riskimopoiijoista on ”vinkattu” poliisille,
- nuorisotaloilla työntekijät muistuttavat nuoria ”fiksusta” liikennekäyttäytymisestä,

- poliisin vierailut päiväkodeissa ja kouluilla (nykyisin harvemmin),
- vanhusten kuntoutuksen yhteydessä kerrotaan kenkien liukuesteistä,
- liikenneympäristön ongelmakohtista viestitään kunnan tekniselle toimialalle,
- teknisellä toimialalla liikenneturvallisuustyö liittyy pääosin turvallisen liikenneympäristön ja maankäytön ratkaisujen toteuttamiseen, ”aktiivisuus” pitkälti kiinni raharesursseista, yhteistyö ELY-keskuksen suuntaan säännöllistä.

Vaikka liikenneturvallisuustyö on pääosin näkynyt ”pieninä tekoina” osana arjen työtä, on kunnan alueella toteutettu viime vuosina myös joitakin yksittäisiä tempauksia, kuten ikä-autoilijoiden kuntokurssi ja nuorille suunnattu Terveys ry:n mopokurssi. Lisäksi Taavetin ala-aste on osallistuttu useampaan kertaan Fillarimestari liikenneturvallisuuskilpailuun.

Myös Poliisi edistää liikenneturvallisuutta monin tavoin pääpainon ollessa liikennevalvonnassa; kuten ajonopeuksien, rattijuopumusten, liikennesääntöjen noudattamisen ja raskaan liikenteen valvonnassa. Tieliikenteen lisäksi valvonta kohdistuu esimerkiksi moottorikelkkaliikenteeseen. Valvonnan lisäksi poliisi osallistuu ennaltaehkäisevään liikennekasvatustyöhön käymällä kouluissa, esikouluissa ja monenlaisissa muissa tilaisuuksissa. Poliisin resurssit ovat kuitenkin vähentyneet viime vuosina siinä määrin merkittävästi, että säännölliset vierailut kouluissa ja päiväkodeissa ovat vähentyneet. Etelä-Karjalan koulupoliisitoimintaa ollaan kuitenkin uudistamassa ja parhaillaan rakennetaan palvelupaketteja eri teemoihin, kuten liikenne, varkaudet ja alkoholin käyttö.

Yhteenvetoa liikenneturvallisuustyön kehittämistarpeista:

- Liikenneturvallisuustyötä on liiaksi leimannut junnaaminen liikenneympäristöön liittyvissä asioissa, mikä on aiheuttanut turhautumista muilla toimialoilla.
- Liikenneturvallisuustyötä tehdään jonkun verran osana eri toimialojen arjen työtä, mutta säännöllistä ja koordinoitua toimintaa liikenneturvallisuusasioissa on vähänlaisesti.
- Eri toimialojen rooli ja tehtävät liikenneturvallisuustyössä ovat hieman epäselvät.
- Eri ikäryhmien parissa työskentelevien koulutukselle sekä erilaisille materiaaleille on tarvetta.
- Liikenneturvan palveluja (esitteitä, koulutusapua, jne.) ei ole ”osattu” hyödyntää tarpeeksi.
- Lasten liikennekasvatustyötä tulisi kehittää siten, että työllä tavoitettaisiin myös vanhemmat ja korostettaisiin heille vanhempien mallikäyttäytymisen vaikutusta.
- Poliisilta toivotaan enemmän resursseja etenkin lasten ja nuorten liikennekasvatustyöhön (yhä merkittävä auktoriteetti). Poliisin rajalliset voimavarat kuitenkin ymmärretään, eikä valvonnastakaan haluta tinkiä.
- Erilaisille tapahtumille ja tempauksille olisi tarvetta ja kysyntää. Koordinoiva ja käynnistävä taho olisi tarpeen.
- Kunnan eri toimialat järjestävät/ovat mukana erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa, joihin liikenneturvallisuusteema olisi kytkettävissä, on paljon.
- Eri toimialojen välisessä yhteistyössä on parantamisen varaa.
- Väestön ikääntyminen edellyttää erityistä painoarvoa tulevaisuuden liikenneturvallisuustyössä.

3 Liikenneturvallisuustyön tavoitteet

3.1 Valtakunnalliset tavoitteet ja painotukset

Uusi valtakunnallinen liikenneturvallisuussuunnitelma on lausuntovaiheessa loppuvuonna 2011. Aikaisempi valtakunnallinen suunnitelma on laadittu vuosille 2006–2010 ja siinä on esitetty pitkän ja lyhyen tähtäimen liikenneturvallisuustyön tavoitteet. Valtioneuvosto on hyväksynyt pitkällä aikavälillä Suomelle liikenneturvallisuusvision, jonka mukaan tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, ettei kenenkään tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä. Valtakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman 2006–2010 turvallisuustyötä ohjaavana määrällisenä tavoitteena oli liikennekuolemien vähentäminen vuoteen 2010 mennessä alle 250:n. Asetettu kunnianhimoinen tavoite liki saavutettiin, koska vuonna 2010 Suomen tieliikenteessä menehtyi yhteensä 272 henkilöä.

Lausuntovaiheessa loppuvuodesta 2011 olevaan valtakunnalliseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan on kirjattu uudet liikennekuolemien vähentämistavoitteet. **Uudet valtakunnalliset tavoitteet ovat liikennekuolemien vähentäminen alle 216:n vuoteen 2014 mennessä ja alle 135:n vuoteen 2020 mennessä. Seuraavan 10 vuoden valtakunnallinen tavoite on siis liikennekuolemien puolittaminen.** Vaikka vuoden 2010 välitavoitteeseen - tai hyvin lähelle sitä - päästiin, voidaan vuodelle 2020 asetettua tavoitetta pitää erittäin haastavana.

Uudessa valtakunnallisessa liikenneturvallisuussuunnitelmassa on esitetty pitkän aikavälin strategisia linjauksia ja toimintalinjoja. Valtakunnallisen suunnitelman luonnoksessa on nostettu esille neljä pääpainopistealuetta vuosille 2011-2014:

Valtakunnallisen liikenneturvallisuussuunnitelman 2011 painopistealueet (luonnos):

- Ajokuntoon panostaminen (rattijuopumusten vähentäminen, ajoterveyden arviointi)
- Liikennekäyttäytyminen (nopeusrajoitusten noudattaminen ja turvalaitteiden käyttö, nuorten liikennekäyttäytymiseen vaikuttaminen)
- Taajamien liikenneturvallisuuden kehittäminen (taajamaliikenteen rauhoittaminen)
- Maanteiden turvallisuuden parantaminen (päätiekuolemien torjunta)

3.2 Luumäen tavoitteet

3.2.1 Liikenneonnettomuuksien vähentäminen

Luumäen liikenneturvallisuustyön tavoitteet pohjautuvat valtakunnallisiin liikenneturvallisuustavoitteisiin. Keskeinen ylätason päätavoite Luumäen liikenneturvallisuustyössä on selkeä: liikennekuolemien vähentäminen nollaan. Päätavoitteen lisäksi tässä suunnitelmassa on esitetty muutamia erityistavoitteita, mitkä koskevat esimerkiksi jonkin ikä- tai tienkäyttäjryhmän tai tietyn maantien onnettomuuksien vähentämistavoitetta. Erityistavoitteet ovat tulleet esille työn aikana asukaskyselyssä, koululaiskyselyssä, haastatteluisa, maastokäynneillä, yleisötilaisuudessa tai onnettomuusanalyysissä.

Päätavoitteet:

- Liikennekuolemien määrä on nolla
- Henkilövahinko-onnettomuuksien määrä vähenee puoleen (nykyisin noin 10 vuodessa)
- Koettu turvattomuus vähenee

Eryistavoitteet :

- Valtatien 6 onnettomuudet vähenevät (ohikulkutien rakentaminen merkittävä tekijä)
- Raskaan liikenteen onnettomuudet vähenevät ja niiden vakavuus pienenee
- Kevyen liikenteen onnettomuuksien vakavuus pienenee
- Nuorten ja nuorten aikuisten (18–35-v.) liikenneonnettomuudet vähenevät
- Havaittujen onnettomuuskasaumien onnettomuudet vähenevät
- Turvavälineiden käyttö lisääntyy (erityisesti polkupyöräkypärän ja heijastimen)
- Riskikäyttäytyminen (piittaamattomuus liikennesäännöistä ja muista liikkujista) vähenee

Valtakunnallinen ja Luumäen kuntakohtainen onnettomuuksien vähentämistavoite ovat erittäin haastavia. Tavoitteen saavuttamiseksi monen eri tahon – ELY-keskuksen, poliisin, Liikenneturvan, Luumäen kunnan ja sidosryhmien – tulee yhteistyössä panostaa entistä enemmän seudun liikenneturvallisuustyöhön. Nykyisillä niukoilla perusväylänpidon rahoilla tavoitteen saavuttaminen on vaikeaa. Tästä johtuen valtakunnan tasolla suurten väyläinvestointien (vt 6 ja vt 26) ja esimerkiksi ns. teemahankkeiden rahoitus vaikuttaa merkittävästi onnettomuuksien määrän vähenemiseen. Merkittävä osa onnettomuuksien vähentämistavoitteen saavuttamisesta on myös liikenneturvallisuustyöryhmän kautta tapahtuva liikennekasvatus ja -asenteiden muuttaminen.

3.2.2 Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisten tavoitteiden voidaan ajatella täsmentävän sitä, kuinka edellä esitettyihin tavoiteltaviin vaikutuksiin päästään (toimintatavat, yhteistyömallit, toiminnan painotukset).

Tietoisuus ja osaaminen liikenneturvallisuusasioissa

- Kunnan eri toimialat ovat tietoisia mahdollisuuksistaan vaikuttaa ihmisten liikkumisvalintoihin ja liikenneturvallisuuteen.
- Kunnan asukkaat ovat tietoisia ajankohtaisista liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista ja kunnan toimista liikenneturvallisuuden parantamiseksi.
- Kunnan asukkailla on mahdollisuus vaikuttaa kunnan liikenneolosuhteiden kehittämiseen sekä omien liikennetaitojensa ja -tietojensa kartuttamiseen.
- Eri ikä- ja liikkujaryhmien parissa työskentelevillä on ajanmukainen tieto ja osaaminen ennaltaehkäisevän työn sisällöistä ja toimintamalleista.
- Päätöksentekijät ovat tietoisia tekemiensä päätösten vaikutuksista liikenneturvallisuuteen ja kestäväen liikkumisen edellytyksiin.

Turvallisen liikkumisen edellytysten luominen

- Turvallisen liikkumisen edistäminen on integroitu eri toimialojen strategioihin ja tavoitteisiin.
- Kunnan eri toimialoille on varmistettu riittävät resurssit turvallisen liikkumisen edistämiseksi.
- Kunnan liikenneturvallisuusyhteistyö on koordinoitu siten, että toiminta tavoittaa kaikki ikä- ja liikkujaryhmät ja mahdollistaa laajan keinovalikoiman käytön.
- Kaikissa elinympäristöä koskevissa suunnitteluratkaisuissa arvioidaan vaikutukset turvallisen liikkumisen edellytyksiin eri kulkutavoilla.
- Liikenneympäristön ratkaisulla luodaan edellytykset turvallisuushakuiselle liikennekäyttämiseksi ja suojataan erityisesti vastuuntuntoisia ja sääntöjä noudattavia kulkijoita.
- Kunnan maankäytön ratkaisut tukevat turvallista ja kestävästä liikkumista.

4 Toimenpiteet liikenneturvallisuuden parantamiseksi

4.1 Toimenpiteiden ryhmittely

Luumäen liikenneturvallisuustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttaminen on vaativa tehtävä ja edellyttää monen eri toimijan samanaikaisia toimenpiteitä sekä kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä liikenneturvallisuusyhteistyötä.

Liikenneturvallisuuden taso määräytyy maankäytön ja liikenneympäristön ratkaisujen, ajoneuvojen laadun ja kunnon, turvalaitteiden, sekä liikennekäyttämisen, ajotavan ja -taidon, sääntöjen noudattamisen ja turvalaitteiden käytön seurauksena. Onnettomuuksille altistumiseen vaikuttavat myös kulkumuotojakauma ja liikkumisen määrä.

Kuva 17. Toimenpiteiden suunnittelukehikko.

Laajan keinovalikoiman ja liikenneturvallisuustyön moninaisuuden korostamiseksi Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet on ryhmitelty edellä esitetyn kaavion mukaisesti:

- Kasvatus-, valistus- ja tiedotustoimenpiteet (KVT), luku 4.2
- Liikenteen valvonta, luku 4.3
- Turvallista liikkumista tukevat liikenneympäristön ratkaisut, luku 4.4
- Turvallista liikkumista tukevat maankäytön ratkaisut, luku 4.5

Seuraavissa luvuissa on kuvattu tarkemmin kunkin toimenpidetokokonaisuuden sisältöä ja painotuksia sekä esitetty lähivuosina Luumäellä toteutettavat toimenpiteet.

4.2 Liikennekasvatus-, valistus- ja tiedotustoiminta (KVT)

Kasvatus-, valistus- ja tiedotustoiminnassa perusajatuksena on saada eri toimijat tiedostamaan omat mahdollisuutensa vaikuttaa liikenneturvallisuustilanteeseen. Toimenpiteiden tavoitteena on lisätä ihmisten tietoisuutta liikkumisvalintoihin liittyvistä liikenneturvallisuusvaikutuksista ja -riskeistä, kehittää eri liikkujaryhmien liikennetaitoja, kannustaa ihmisiä kestävämpiin liikkumisvalintoihin, parantaa eri ikäryhmien parissa työskentelevien liikenneturvallisuustietämystä, parantaa ihmisten valmiuksia toimia liikenneonnettomuustilanteissa sekä tiedottaa asukkaille kunnan liikenneturvallisuustilanteesta. Yhtälailla tavoitteena on edistää liikenneturvallisuusnäkökulman huomioon ottamista kunnan eri toiminoissa sekä lisätä ennaltaehkäisevän liikenneturvallisuustyön arvostusta.

4.2.1 Toimenpiteiden yleiskuvaus

KVT-toimenpiteet ovat tutkimusten mukaan hyöty-kustannussuhteella tarkastellen kaikista tehokkaimpia toimenpiteitä liikenneturvallisuuden parantamiseksi. Myös toimenpiteiden valikoima on erittäin laaja. Yleisellä tasolla toimenpiteet voidaan kuitenkin jakaa kahteen pääryhmään:

- 1) **Tietoisuutta lisäävät toimenpiteet** (tiedotteita, esitteitä, oppaita, tietoiskuja, mainontaa, seminaareja, näyttelyjä, tapahtumat, kilpailut, jne.)
- 2) **Liikkumistaitoja ja liikenneturvallisuusosaamista kehittävät toimenpiteet** (henkilöstökoulutukset, kuljettajien jatkokoulutus ja itsearviointit, liikkumissuunnitelmat, riskien ja vaaranpaikkojen kartoitukset, jne.)

Joissakin tapauksissa rajanveto näiden kahden pääryhmän välillä voi olla hankalaa ja tarpeetontakin.

Kolmantena toimenpideryhmänä voidaan tarkastella niitä toimia, jotka luovat perustaa kaikki ikä- ja liikkujaryhmät tavoittavalle liikennekasvatus-, -valistus ja -tiedotustyölle. Käytännössä kyse on tällöin siitä, miten liikenneturvallisuusnäkökulma saadaan sisällytettyä sekä kunnan että sen eri toimialojen ja niiden alaisten yksiköiden toimintaa ohjaaviin strategioihin. Osin tähän voidaan vaikuttaa päätöksentekijöille suunnatun tiedotuksen kautta.

Kunnassa KVT-toiminta kuuluu kaikkien toimialojen tehtäväkenttään. Työnjako määräytyy usein valitun aihepiirin ja toiminnan kohderyhmän perusteella. Tukena toimenpiteiden ideoinnissa, suunnittelussa, toteutuksessa ja esimerkiksi erilaisten materiaalien hankinnassa toimivat erityisesti Liikenneturva, poliisi ja pelastuslaitos. Eri toimijoiden toimintakenttää liikenneturvallisuustyössä on kuvattu tarkemmin luvussa 5.2.

KVT-toimenpiteiden kohderyhmiä ovat kaikki ikä- ja liikkujaryhmät, kunnan työntekijät, päätöksentekijät ja sidosryhmät. Eri kohderyhmille suunnattua toimintaa voidaan toteuttaa lukuisilla eri tavoilla ja eri kanavia hyödyntäen. Paras tapa kannattaa aina pohtia tapauskohtaisesti ja tavoiteltavan kohderyhmän erityistarpeet huomioiden. Esimerkkejä kasvatus- ja tiedotustyön teemoista sekä toimintamalleista eri ikäryhmien näkökulmasta on esitelty *liitteessä 3*.

4.2.2 Tiedottamisesta säännöllistä ja laaja-alaista

Tiedottamisella luodaan perusta turvallisille ja vastuullisille liikkumisen valinnoille. Hyvä tiedottaminen on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä (toistuvaa), ajankohtaisiin teemoihin

tai liikenneturvallisuusasioihin kohdistuvaa (vuodenaikateemat, valtakunnalliset teema-päivät, liikenneturvallisuustilanteen kehitys) ja eri liikkujaryhmät erityisongelmat huomioon ottavaa (kohderyhmille räätälöityä). Kunnan rooli tiedotustoiminnassa, ja erityisesti eri ikäryhmien tavoittamisessa, on erittäin tärkeä. Tiedottamista tarvitaan sekä kunnan hallinnon sisällä että ulospäin kuntalaisille ja eri liikkujaryhmille. Myös muut liikenneturvallisuusalan toimijat (Liikenneturva, poliisi, pelastuslaitos, ELY-keskus) osallistuvat merkittäväällä panoksella tiedotustyöhön oman toimintansa lähtökohdista.

Kunnan sisäisellä tiedotuksella pidetään kunnan henkilökunta tietoisena liikenneturvallisuustyön sisällöstä ja toiminnan tavoitteista. Kun henkilökunta on sisäistänyt työn tavoitteet, on mahdollista kehittää omia toimintatapoja (esim. henkilöstökoulutukset) sekä kertoa liikenneturvallisuusasioista eteenpäin kuntalaisten kanssa toimiessa. Liikenneturvallisuustyön keskeiset tavoitteet, toimintatavat ja toimenpiteet on hyvä pitää kaikkien nähtävillä kunnan omilla www-sivuilla.

Kunnan päättäjille suuntautuva tiedottaminen on osa sisäistä tiedottamista. Tällöin tiedotuksen tavoitteena on lisätä päättäjien liikenneturvallisuustietoutta ja liikenneturvallisuustyön arvostusta. Suunnitelman täytäntöönpanon onnistumisen kannalta on äärimmäisen tärkeää, että kunnan päätöksentekijät hyväksyvät sen. Käytännön työn kannalta on myös tärkeää, että hallintokuntien johto tukee ja kannustaa työntekijöitä liikenneturvallisuustyössä. Esimerkiksi liikenneturvallisuussuunnitelman esittely lautakunnissa, valtuustossa tuo valmistuneelle suunnitelmalle näkyvyyttä ja painoarvoa sekä herättelee kuntapäättäjiä pohtimaan kunnan liikenneturvallisuuden tilaa.

Kunnan ulkoista tiedottamista kehittämällä liikenneturvallisuus ja siihen vaikuttavat tekijät tuodaan kuntalaisten ja eri liikkujaryhmien tietoisuuteen. Tavoitteena on saada ihmiset tiedostamaan omiin valintoihin ja käyttäytymiseen liittyvät liikenneturvallisuusvaikutukset ja -riskit. Kunnan vastuulla on huolehtia siitä, että eri ikä- ja elämänvaiheissa oleville kuntalaisille on tarjolla kulloinkin tärkeää ja ajantasaista liikenneturvallisuustietoa.

Yksilötasolla turvalliseen liikennekäyttäytymiseen johtava oivallus syntyy hyväksynnän ja ymmärryksen kautta. Usein liikennekäyttäytymisen muuttamisen esteenä on vain se, että ihmiset eivät tule ajatelleeksi liikkumisvalintoihinsa liittyviä riskejä. Oivalluksen syntyyn johtavalle ajattelulle voidaan antaa herätteitä tiedottamalla esimerkiksi nykyisistä liikenneturvallisuusongelmista ja vaaranpaikoista, turvallisen liikkumisen perusteista eri kulkutavoilla tai liikkumisen riskeistä eri vuodenaikoina.

Tiedottamisessa tärkeitä kanavia kunnan Internet-sivujen ohella ovat paikalliset lehdet (Etelä-Saimaa, Luumäen lehti), paikallisradio ja kirjasto. Liikenne yleensä on kuntalaisia kiinnostava aihe, joten liikenneturvallisuustyötä koskevat faktapohjaiset tietoiskut menevät usein helposti läpi paikallismediassa. Tietoa eri liikkujaryhmien liikenneturvallisuusasioista on hyvä olla tarjolla myös kunnan eri toimipisteissä, kuten neuvoloissa, terveyskeskuksessa, päiväkodeissa, palvelutaloissa. Liikenneturvallisuusasioita voidaan tuoda esille suoraan myös erilaisissa tilaisuuksissa, kuten paikallisissa urheilutapahtumissa, markkinoilla, erillisissä seminaareissa, asukastilaisuuksissa, rehtoreiden kokouksissa, vanhempainilloissa, jne.).

4.2.3 Liikenneturvallisuustaitojen ja -osaamisen kehittäminen

Kunnassa ennaltaehkäisevää liikenneturvallisuustyötä ja liikkumisvalintoihin vaikuttamista tehdään käytännön tasolla jokapäiväisessä virkamiestyössä sekä kanssakäymisessä asukkaiden kanssa; päiväkodeissa, kouluissa, nuorisotaloissa, neuvoloissa, iäkkäiden kuntoutuksessa, terveyskeskuksissa, palvelutaloissa. Kunnan työntekijöiden tulee tällöin

olla tietoisia siitä, miten liikenneturvallisuusasiat ja kestävä liikkuminen kytkeytyvät sekä omaan päivittäiseen toimintaan että kuntalaisille tarjottuihin palveluihin.

Kunnan henkilöstön suunnitelmallinen koulutus ja perehdyttäminen auttavat motivoitumaan liikenneturvallisuuden ja kestävä liikkumisen edistämiseen ja ottamaan sen luontevaksi osaksi omaa toimintaa. Koulutusten kautta myös eri toimialojen roolit, vastuut ja keinovalikoima liikenneturvallisuustyössä kirkastuvat. Muun muassa Liikenneturva tarjoaa kunnille eri liikkujaryhmien parissa työskenteleville toimintamalleja, aineistoja ja koulutustukea. Teknisen toimialan henkilöstölle on puolestaan tarjolla tiellä tehtävien töiden turvallisuuskoulutusta (Tieturva).

Eri liikkujaryhmien liikkumistaitojen kehittämiseen on olemassa lukuisia erilaisia työkaluja ja menetelmiä. Liikkujien (esim. iäkkäät, näkövammaiset, jalankulkijat, pyöräilijät, koululaiset, työmatkalaiset) itsensä tekemät vaaranpaikka- tai esteettömyyskartoitukset tai eri liikkujaryhmille suunnatut kyselytutkimukset antavat kunnalle arvokasta tietoa liikkumisesta, koetuista ongelmista ja epäkohdista liikenteessä. Ohjattuna toteutetut liikenneympäristökartoitukset ovat lisäksi oiva tapa opetella kiinnittämään huomiota vaaroihin, tunnistamaan liikenteen riskejä ja ottamaan ne huomioon jokapäiväisessä liikennekäyttäytymisessä.

Kuljettajille suunnatut täydennyskoulutukset antavat valmiuksia turvalliseen toimimiseen liikenteessä; ajoneuvon käsittelyyn ja erilaisten liikennetilanteiden hallintaan. Viime vuosina koulutuksilla on pyritty yhä enenevässä määrin vaikuttamaan myös kuljettajan ylemmän tason tavoitteisiin liikenteessä (esim. oman liikkumisen suunnittelu, ajotyyli, asenteet liikenteessä, sosiaalinen vuorovaikutus). Liikenneturva huolehtii kuljettajien jatkokoulutuksesta sekä tarjoaa oppimateriaalia eri kohderyhmille: mopoilijoille, moottoripyöräilijöille, moottorikelkkailijoille, henkilöauton kuljettajille, raskaan kaluston kuljettajille, koulukuljettajille ja ikäkuljettajille. Ajokortillisille kuljettajille kursseja tarjoavat Liikenneturvan lisäksi monet autojärjestöt, autokoulut, muut koulutusyritykset sekä kerhot ja yhdistykset. Myös pyöräilijöille suunnattuja kursseja on tarjolla. Liikenneturvasta saa esimerkiksi tietoa lasten ajotaitoradan suunnittelusta ja pyöräilyajokortin suorittamisesta.

Koulut ja työpaikat voivat myös laatia kokonaisvaltaisesti yhteisönsä liikkumista ja liikenneturvallisuusasioita tarkastelevia liikkumis- ja liikenneturvallisuussuunnitelmia, joihin usein sisältyy myös edellä mainittuja kyselyitä, kartoituksia ja koulutuksia. Koulun liikenneturvallisuussuunnitelma on keino tehostaa koulujen liikennekasvatusta ja parantaa liikenneturvallisuutta koulujen lähiympäristössä. Tavoitteena on tuoda liikenneturvallisuusasiat pysyväksi osaksi koulun toimintaa. Suunnitelma kattaa koulumatkat, liikennekasvatuksen, yhteistyön eri toimijoiden kanssa ja koulun turvallisuuskulttuurin. Työpaikkojen liikkumissuunnitelmilla puolestaan tuetaan turvallista ja terveyttä edistävää työmatkaliikettä ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja.

4.2.4 Toimenpiteet vuosina 2012–2013

Lähi vuosien teemana Luumäellä on liikenneturvallisuusyhteistyön käyntiin saaminen. Tavoitteena on luoda perusrakenteita sekä käynnistää mahdollisimman paljon erilaista toimintaa ja tehdä liikenneturvallisuustyö tekemisen kautta tutuksi eri osapuolille. Ehdotus vuonna 2012 toteutettavista toimenpiteistä on esitetty *taulukossa 9*. Vuodelle 2013 ajatellut toimenpiteideat on puolestaan esitetty *taulukossa 10*.

Taulukko 9. Kasvatus-, valistus- ja tiedotustoimenpiteet vuonna 2012.

Toimenpide	Ajoitus	Vastuutaho/-t
KEVÄT 2012		
Liikenneturvallisuuksuunnitelman ja liikenneturvallisuuksuustyöryhmän toiminnan esittely kunnanhallituksessa ja/tai kunnanvaltuustossa sekä työryhmän hyväksyminen kunnanhallituksessa	tammikuu	Tekninen johtaja, ELY-keskus, Liikenneturva
Liikenneturvallisuus -osion perustaminen kunnan www-sivuille (esim. Tekniset palvelut -sivun alle)	tammikuu	Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän pj.
Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän jäsenten lisääminen Liikenneturvan Uutiskirjeiden sähköpostilistalle	tammikuu	Liikenneturva
Koulujen ja päiväkotien rehtoreiden lisääminen Liikenneturvan Turvauutisten jakelulistalle	tammikuu	Liikenneturva
Liikenneturvallisuusmateriaalin hankkiminen esim. Mäntykoitiin, terveyskeskukseen ja neuvoloihin	maaliskuu	Sosiaali- ja terveyspalvelut, Liikenneturva
Liikenneturvallisuuksutietoiskut lautakunnissa (koulu, perusturva, tekninen, vapaa-aika, ympäristö)	maaliskuu	Liikenneturvallisuuksuustyöryhmän kuntajäsenet, (Liikenneturva)
Päiväkodeille ja perhepäivähoitajille suunnattu liikenneturvallisuuksukoulutus (2 kpl: Taavetti, Jurvala)	maaliskuu	Päivähoito, Liikenneturva
Opettajille suunnattu liikenneturvallisuuksuden täydennyskoulutus osana VESO -päiviä	toukokuu	Koulutoimi, Liikenneturva
Luumäen kuntatyöntekijöiden Pyörällä töihin -päivä + tiedote pyöräilyn terveys ja turvallisuusasioista	toukokuu	Liikuntatoimi, Sosiaali- ja terveyspalvelut
Tieturva -koulutuksen järjestäminen kaikille kunnan liikennealueilla työskenteleville	toukokuu	Tekninen osasto
SYKSY 2012		
Koulujen alkaessa tiedotetaan liikenneturvallisuuksuasioista ja vanhempien esimerkinannon tärkeydestä	elokuu	Koulutoimi, Nuorisotoimi, Liikenneturva
Koulujen muistuttaminen Opetushallituksen liikenneturvallisuuksuviikosta ja osallistumismahdollisuuksista	elokuu	Koulutoimi
Liikenneturvallisuuksusaiheet vanhempainillat päiväkodeissa (vanhempien vastuu, jaettavaa materiaalia)	syyskuu	Päivähoito, Liikenneturva
Turvallisesti mopolla -koulutus	syyskuu	Nuorisotoimi, Taavetin koulu, Terveys ry
Seiskaluokan mopoaiheinen vanhempainilta – Mitä vanhempien tulee tietää mopoista ja mopoilusta?	syyskuu	Taavetin koulu, Liikenneturva, Poliisi
Päihteettömän liikenteen tempaus osana lapsille ja nuorille suunnattua Syysjyräys -tapahtumaa	syyskuu	Nuorisotoimi, Sosiaali- ja terveyspalvelut, Poliisi, Liikenneturva
Heijastintiedotus ja heijastimien jakaminen kunnan eri kohteissa (sovitaan paikat)	syyskuu	Kaikki kunnan toimialat, Liikenneturva
Taavetin ala-asteen osallistuminen koululaisille suunnattuun Fillarimestari -liikenneturvallisuuksukilpailuun	syyskuu	Koulutoimi, Taavetin ala-aste, (Autoliitto)
Tiedottaminen hirvieläinonnettomuuksista (onnettomuusmäärät ja -paikat Luumäellä, keinot välttää onnettomuus, toimiminen onnettomuuspaikalla)	lokakuu	Tekninen keskus, Poliisi, Pelastuslaitos, ELY
Liukastumistapaturmat ja liikenteessä näkyminen esillä Vanhusten viikon tapahtumissa (esim. luento)	lokakuu	Sosiaali- ja terveystoimi-ala, Liikenneturva

Taulukko 10.KVT-toimenpiteideoita vuodelle 2013 (osa vuoden 2012 toimenpiteistä voidaan toteuttaa myös vuonna 2013). Toimenpiteiden toteutusmahdollisuuksista ja tarkemmasta ajoituksesta sovitaan vuoden 2012 aikana.

Toimenpide	Ajoitus	Vastuutaho/t
KEVÄT 2013		
Turvallisesti harrastuksiin materiaalista tiedottaminen kunnan urheiluseuroille		Liikunta- ja nuorisotoimi, Liikenneturva
Tiedotteen laatiminen vuoden 2012 liikenneturvallisuuksista ja onnettomuuskehityksestä		Liikenneturvallisuuksien työryhmän pj., poliisi, ELY,
Kunnan henkilöstön työmatkaliikenteen turvallisuusasioihin ja hyötyliikuntaan liittyvä tiedottaminen ja/tai vaarojen kartoitus tiedottaminen		Työsuojelu, Sosiaali- ja terveystieteet
Liikenneturvallisuuksien työryhmän osallistuminen Taaveitin markkinoille (valitaan teema)		Koko liikenneturvallisuuksien työryhmä
Liikenneturvallisuuksien sisällyttäminen kunnan hankkimiin kuljetuspalveluihin (alkolukko, liikenneturvallisuuksien koulutuksen suorittaminen, jne.)		Sivistyspalvelut
Moottoripyöräilijöille suunnattu liikenneturvallisuuksien tietoisuus tai koulutus		Kunnan moottoripyöräseurat, Liikenneturva, Poliisi
Rautatieturvallisuuksien materiaalin lähettäminen Luumäen koulujen rehtoreille ja opettajille		Liikenneturvallisuuksien työryhmän pj.
Ensiapukurssin järjestäminen kunnan työntekijöille (ensiaputaidot, toimintatavat liikenneonnettomuuspaikalla)		Poliisi, Pelastuslaitos, SPR
SYKSY 2013		
Koulukuljettajille suunnatun liikenneturvallisuuksien koulutuksen järjestäminen		Sivistyspalvelut, Liikenneturva
Koulun liikenneturvallisuuksien suunnitelman laatiminen (valitaan pilottikoulu)		Koulutoimi, Liikenneturva
Ikäihmisten parissa työskenteleville suunnatun liikenneturvallisuuksien koulutuksen järjestäminen		Sosiaali- ja terveystieteet, Liikenneturva
Ennakoivan ajotavan -kurssin järjestäminen kunnan työntekijöille (säännöllisesti autolla töihin tulevat)		Työsuojelu, Liikenneturva
Ikäautoilijoiden kuntosuorituksen järjestäminen		Sosiaali- ja terveystieteet, Liikenneturva
Tempaus liikenteessä näkymisen tärkeydestä Taaveitin keskustassa (heijastimet, pyörävalot)		Koko liikenneturvallisuuksien työryhmä, Poliisin osallistuminen ehdoton
Tiedottaminen moottorikelkkailuun liittyvistä liikenneturvallisuuksiasioista		Tekninen keskus, poliisi, Liikenneturva

4.3 Liikenteen valvonta

Ihmisten liikennekäyttäytymiseen voidaan vaikuttaa suunnitelmallisella liikenteen valvonnalla. Poliisin liikenteen valvonta perustuu onnettomuustietoihin, liikennekäyttäytymisen seurantatuloksiin sekä mahdollisuuksien mukaan kansalaisten odotuksiin poliisin liikennevalvonnasta. Liikenteen valvonta kohdennetaan niihin osa-alueisiin, jotka ovat liikenneturvallisuuden kannalta keskeisiä. Pääsääntöisesti valvonta painottuu nopeusvalvontaan, päihteiden käytön valvontaan, turvalaitteiden käytön valvontaan sekä riskikuljettajiin (esim. nuoret autoilijat ja mopoilijat).

Poliisin suorittama liikenteen valvonta on tehokas tienkäyttäjien liikennekäyttäytymistä ohjaava keino. Jo pelkkä poliisin näkeminen liikenteessä valpastuttaa tielläliikkujat. Poliisivalvonnan keinoja ovat mm. liikkuvan poliisin suorittama jokapäiväinen liikenteen valvonta, ratsiat, automaattinen kameravalvonta, kameravalvonta-autot sekä eriteemaiset tehoiskut ja kampanjat (kuten rengasratsiat, raskaiden ajoneuvojen kuormien tarkistaminen jne.). Erittäin merkittävä liikennekäyttäytymiseen vaikuttava valvontakeino on myös ennakoiva tiedottaminen valvontaiskuista.

Nykyisin rakenteellisten hidasteiden sijaan monissa kunnissa on kokeiltu siirrettävien nopeusnäyttötäulujen vaikutusta ajonopeuksiin, mistä on saatu hyviä kokemuksia. Uusimmat nopeusnäyttötäulut kirjaavat jokaisen ajoneuvon nopeuden vaikka niiden nopeusnäyttö olisi pois päältä ja ne voidaan ajastaa toimimaan esimerkiksi koulu- tai ruuhka-aikoina. Nopeusnäyttötäulut keräävät täten arvokasta tietoa ympäri vuorokauden liikenteen määrästä ja ennen kaikkea ajonopeuksista.

Luumäellä poliisin liikenteen valvonta keskittyy voimakkaasti valtatielle 6. Muualla Luumäellä liikenteen valvonta on poliisin niukkojen resurssien takia vähäistä. Liikkuvan poliisin jokapäiväisestä työstä on nostettavissa esiin painopistealueita, mutta konkreettisia lähivuosien toimenpiteitä juuri Luumäelle on mahdotonta esittää. Lisähaasteita Luumäellä valvonnalle asettaa raskaan liikenteen ja rajaliikenteen voimakas kasvu. Helpoin valvonnan lisäämiskeino on siirrettävän nopeusnäyttötäulun käyttöönotto.

Taulukko 11. Liikenteen valvonta: lähivuosien toimenpiteitä Luumäellä.

Toimenpide	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">• Siirrettävän nopeusnäyttötäulun käyttöönotto Luumäellä	Kunta
<ul style="list-style-type: none">• Vuosittaiset moporatsiat kouluissa ja nuorisotaloilla	Kunta, poliisi
<ul style="list-style-type: none">• Liikenteen valvonta-asioiden (erityisteemat, kohteet) käsittely osana kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän toimintaa	Liikenneturvallisuustyöryhmä, poliisi
<ul style="list-style-type: none">• Kameravalvonta-auton käyttäminen Luumäellä	Poliisi
<ul style="list-style-type: none">• Liikkuvan poliisin painopistealueita: raskaan liikenteen valvonta, ajonopeudet Jurvalan kohdalla, leveäkaistatiellä ajaminen ja rattijuopot	Liikkuva poliisi

4.4 Turvallista liikkumista tukevat liikenneympäristön ratkaisut

Onnettomuuksille altistumista, riskikäyttäytymistä tai turvattomuuden tunnetta voivat aiheuttaa liikennejärjestelyissä olevat puutteet. Liikenneympäristön ratkaisujen tulee luoda edellytykset turvallisuushakuiselle liikennekäyttäytymiselle ja suojata erityisesti vastuuntuntoista ja sääntöjä noudattavaa kulkijaa. Turvallisten ja selkeiden liikennejärjestelyjen tarve korostuu tulevaisuudessa entisestään, kun väestö ikääntyy ja sen myötä iäkkäiden liikkujien määrä liikenteessä lisääntyy.

4.4.1 Liikenteen rauhoittaminen rakenteellisin toimin

Hidasteiden tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta hillitsemällä ajoneuvoliikenteen nopeuksia. Hidasteet - etenkin suojateiden yhteydessä - ovat selvästi paras tapa alentaa ajoneuvoliikenteen nopeuksia. Suomessa käytössä olevia hyväksi havaittuja keinoja ovat mm. ajoradan korotus (töyssy), ajoradan kavennus, suojatien korottaminen, tärinäraidat sekä turvasaarekkeen rakentaminen. Pelkkä nopeusrajoituksen alentaminen taajamaolosuhteissa 50 km/h:stä 40 km/h:iin tunnissa alentaa tutkimuksien mukaan ajoneuvojen nopeuksia vain noin 2–4 km/h. Jos nopeusrajoituksen alentamista tuetaan hidastein, voidaan saavuttaa 5–15 km/h alenema ajoneuvojen nopeuksiin.

Hidasteiden käyttöperiaatteet ja valittava hidastetyyppi riippuu erityisesti tien tai kadun luonteesta (jäsentelystä):

- *Pääkaduilla* kevyt liikenne pyritään erottelamaan autoliikenteestä omille väylilleen ja risteäminen tulisi olla eritasossa. Ajoradan korotuksia tulisi välttää. Pääkaduilla nopeuksien hillitsijoina voidaan käyttää esimerkiksi kiertoliittymiä.
- *Kokoojakaduilla* ajoneuvojen nopeuksia voidaan hillitä mm. hidasteilla ja liittymäalueiden korotuksilla. Hidasteet tulisi pyrkiä sijoittamaan kevyen liikenteen risteämiskohtiin. Hidasteiden sijoittaminen tulee tehdä harkiten, ettei ajoneuvojen hidastusvaikutus jää vain paikalliseksi (huomioidaan ja suunnitellaan koko tie/katuosuus).
- *Tonttikaduilla* hidasteita pyritään käyttämään ainoastaan koulujen, päiväkotien ja muiden erityiskohteiden läheisyydessä.

Luumäellä liikenteen rauhoittamistoimet keskitetään ydinkeskustan taajamatiejaksolle sekä koulujen kohdille. Lisäksi liikenteen ajonopeuksia pyritään alentamaan niissä kohdeissa, joissa on havaittu mainittavia ylinopeuksia. Luumäellä on nykyisin käytössä mm. Koulutiellä ja Kivijärventiellä elementtihadasteita, jotka on tarkoitus muuttaa rakenteellisiksi hidasteiksi. Merkittävimmät uudet liikenteen rauhoittamistarpeet kohdistuvat Taavetin koulun kohdalle, ydinkeskustan kohdalle, terveyskeskuksen kohdalle sekä Linnalantielle Kivimäkeen.

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">• Korotettujen suojateiden rakentaminen ja suojatiejärjestelyt Taavetin koulun kohdalla [toimenpideohjelman kohteet 1,2, 24,25]	1	ELY / K
<ul style="list-style-type: none">• Hidasteiden rakentaminen Linnalantielle Mäkيتين ja Rinnekujan liittymiin [4,5]	1	K

Kuva 18. Taavetin koulun ja paloaseman kohdan suojatie (toimenpiteenä nykyisen kuvassa näkyvän suojatien siirtäminen paloaseman liittymän länsipuolelle ja suojatien korottaminen).

4.4.2 Katutilat, esteettömyys ja teiden reunaympäristöt

Katutila kuvaa kadun ja sitä rajaavan rakennetun ympäristön muodostamaa kokonaisuutta. Erilaisilla katutiloilla tuetaan tie- ja katuverkon jäsentelyä ja samalla esimerkiksi nopeusrajoituksia, mikä parantaa liikenneturvallisuutta. Katutilan kokemiseen vaikuttavat mm. rakennusten etäisyys tiestä, kadun linjaus ja leveys, pihojen ja alueiden liittyminen katuun, huoltoliikenteen järjestelyt, kevyen liikenteen väylien sijainti, pysäköintijärjestelyt, istutukset sekä päällystemateriaalit. Maantieympäristössä tien reunaympäristön pehmentämisellä pyritään lieventämään suistumisonnettomuuksien seurauksia. Reunaympäristön turvallisuus korostuu teillä, joilla on korkeat nopeusrajoitukset.

Esteetön liikkumisympäristö auttaa iäkkäitä tai muuten liikunta- ja toimintarajoitteisia henkilöitä suoriutumaan itsenäisesti arkielämästään, hoitamaan omatoimisesti asiointiaan sekä ylläpitämään niin fyysistä kuin psyykkistäkin toimintakykyään. Taajamakeskustojen pahimmat esteettömyysongelmat liittyvät usein rakennusten sisäänkäynteihin: portaisiin, luiskien puuttumiseen tai toimimattomuuteen, kynnyksiin ja ulko-oviin. Kulkuväylien ongelmista yleisimpiä ovat päällystevauriot ja muut kompastumisvaaran aiheuttavat kohteet, kuten sadevesikourut ja liian alas jääneet kaivonkannet. Päällysteen kuntoon liittyy usein myös lammikoitumista ja muita kuivatusongelmia, jotka aiheuttavat liukastumisvaaran talviaikaan. Erittäin yleinen ongelma on myös kulkuväylien heikko hahmotettavuus. Usein jalkakäytävä ja piha pysäköintialueineen, pahimmassa tapauksessa myös ajorata, ovat yhtä jäsentymätöntä asfalttikenttää. Suojateiden ongelmana ovat reunakivet ja johdattavuus. Linja-autopysäkkien yleisimpiä ongelmia ovat odotustilan puuttuminen kokonaan tai sitä ei ole korotettu. Myös kulkuyhteydet pysäkeille voivat olla hankalat ja turvattomat.

Luumäellä merkittävimmät katutilaan ja sen lähiympäristöön kohdistuvat toimet liittyvät Linnalantien taajamatiejaksole. Linnalantie on nykyisin ydinkeskustan kohdalla jäsenymätön, liittymiä on lukuisia, tienylitysmahdollisuuksia on paljon ja ajonopeuksia ei ole rajoitettu rakenteellisesti. Ydintaajamajakso Linnalantiestä vaatii kokonaisvaltaisen parantamisen, jonka jälkeen Linnalantie on tavoitteena muuttua maantiestä kaduksi. Loppuvuodesta 2011 on käynnissä Linnalantien parantamisen esisuunnitelma, jossa esitetään Linnalantien parantamisen periaatteet. Esteettömyyttä parannetaan mm. torin ympäristössä torin kokonaisvaltaisen parantamisen yhteydessä sekä rakentamalla Mäntykodilta mahdollisimman suora ja esteetön kevyen liikenteen yhteys torin ja keskustan suuntaan.

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> Linnalantien kokonaisvaltaisen parantaminen (ajoradan kaventaminen ja korottaminen, liittymä-, piha-, tori- ja suojatiejärjestelyt) [toimenpideohjelman kohde 60] 	2	ELY / K

Kuva 19. Linnalantien vilkkaain tienylityskohta ja kaupan liittymä sekä vuoden 2011 lopussa valmistumassa olevan esisuunnitelman ratkaisuehdotus.

4.4.3 Kevyen liikenteen väylät ja mopoilu

Kevyen liikenteen väylien rakentaminen parantaa lähiympäristön turvallisuutta ja luo edellytyksiä kestävien - kävelyn ja pyöräilyn - liikkumismuotojen käyttöön. Väylien rakentaminen nostaa liikkumisen ja asuinalueen turvallisuuden tunnetta sekä viihtyisyyttä ja houkuttelevuutta. Asukkaiden mielipiteiden perusteella kevyen liikenteen väylät ovat usein kaikkein toivotuimpia liikenneympäristön parantamiskeinoja. Uusien väylien hintavuus ja harva rakentamistahti luovat paineita olemassa olevien väylien hoidon ja kunnossapidon tehostamiseen.

Luumäen kevyen liikenteen yhteyksien suurin puute poistui kun Taavetin ja Jurvalan välille valmistui pitkä uusi kevyen liikenteen väylä valtatie 6 pohjoispuolelle. Merkittävimmät kevyen liikenteen väyläpuutteet ovat Taavetin ja Rantsilanmäen välillä (Vintturinmäentie), ydinkeskustassa Linnalantiellä ja Marttilantiellä terveyskeskuksen kohdalla. Mopot tulisi taajamissa sijoittaa kevyen liikenteen väyliltä ajoradalle kaikkialla missä nopeusrajoitus on alle 50 km/h.

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">• Esteettömän kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen Mäntykodilta torille ja kevyen liikenteen väylän rakentaminen Patteritien länsipuolelle [toimenpideohjelman kohde 7]	1	K
<ul style="list-style-type: none">• Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Linnalantien pohjoispuolelle [59]	2	ELY / K

Kuva 20. Jyrkkä Patteritien mäki Mäntykodille (toimenpiteenä kevyen liikenteen väylän rakentaminen Patteritien länsipuolelle, kuvassa vasen puoli).

4.4.4 Tien ylityksen turvallisuus

Ajoneuvoliikenteen ja kevyen liikenteen risteämisten turvallisuutta voidaan parantaa mm. eritasoratkaisuilla, suojateiden keskisaarekkeilla, hidasteilla, kavennuksilla, liittymän havaittavuuden parantamisella ja liittymätyypin valinnalla (esim. korotettu liittymäalue). Valittava toimenpide riippuu ylitettävän tien verkollisesta asemasta, ylityskohdan viikkaudesta ja ajoneuvoliikenteen määrästä. Pääteiden tienylitykset tulisi olla eritasossa.

Suojatien keskelle rakennettavalla keskisaarekkeella mahdollistetaan suojatien ylittäminen kahdessa vaiheessa ja parannetaan suojatien havaittavuutta. Ajoneuvoliikenteen nopeuksien hillitsemiseksi keskisaarekettä huomattavasti parempi ratkaisu on hidaste, mikä parantaa eritason jälkeen ylivoimaisesti eniten tien ylityksen turvallisuutta. Vaihtoehtoisia ratkaisuja ovat myös kavennuksen tai shikaanin rakentaminen tai ylityskohdan päällystemateriaalin vaihtaminen. Toimenpiteestä riippumatta keskeisintä on ylityskohdan havaittavuus, jota voidaan parantaa esimerkiksi suojateiden liikennemerkkitolppiin asennettavilla heijastinvarsilla tai vilkkuvaloilla.

Luumäellä kevyen liikenteen ylitysten turvallisuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota tämän suunnitelman yhteydessä. Yhdessä muiden toimenpiteiden (kuten kaksisuuntainen pyörätie- lisäkilven asentamisen myötä) tien ylitysten kohtia on pyritty yhtenäistämään ja ennen kaikkea selkeyttämään. Merkittävimmät tien ylityksen turvaamistarpeet sijoittuvat Taavetin ydinkeskustaan, vilkkaimpiin tienylityskohtiin sekä koulujen kohdille.

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> • Korotetun suojatien rakentaminen terveystalouden kohdalle [toimenpideohjelman kohde 28] 	1	ELY
<ul style="list-style-type: none"> • Nykyisen suojatien siirtäminen Patteritien länsipuolelle ja suojatien havaittavuuden parantaminen [29] 	1	ELY / K
<ul style="list-style-type: none"> • Suojatien maalaaminen ja suojatiemerkkien asentaminen kevyen liikenteen väylän ylityskohdan kohdalle Saarentielle valtatie 6 liittymässä [38] 	1	ELY

Kuva 21. Koululaisryhmä ylittämässä opettajan johdolla suojatietä torin kohdalla (toimenpiteenä torin kohdan pihajärjestelyiden ja Linnalantien kokonaisvaltaisen parantamisen yhteydessä tien ylityksen turvallisuuden parantaminen).

4.4.5 Nopeusrajoitukset

Nopeusrajoituksilla vähennetään liikenneonnettomuuksien määrää ja onnettomuusriskiä, lievennetään onnettomuuksien seuraamuksia, parannetaan riskialttiiden tienkäyttäjärhyhmien turvallisuutta sekä hillitään liikenteen ympäristöhaittoja ja ilmastonmuutosta.

Nopeusrajoitusjärjestelmän avulla luodaan tarkoituksenmukaiset nopeusrajoitukset erilaisiin liikenneympäristöihin. Keskeistä on yhtenäinen ja looginen nopeusrajoitusjärjestelmä, jota ympäröivä maankäyttö ja katutila tukevat. Sopiva nopeustaso määräytyy väylän suhteesta maankäyttöön ja väylän liikenteellisestä tehtävästä. Usein pelkkä alhainen nopeusrajoitus ei riitä, vaan tarvitaan rakenteellisia hidasteita. Asunto-, keskusta- ja työpaikka-alueilla sekä erityisesti koulujen lähistöllä pitää käytettävien ajonopeuksien olla selvästi alhaisempia kuin pääväylien nopeuksien liikenneturvallisuuden ja viihtyvyyden takia. Pääväylillä korostuu liikenteen sujuvuus ja matkojen pituudet, jolloin kohtuullisen korkea ajonopeus on yleensä perusteltua, mikäli se sopii liikenneympäristöön. Kevyen liikenteen järjestelyt ovat sitä vaativampia mitä korkeammat ovat autojen nopeudet

Asunto-, keskusta- ja työpaikka-alueilla alueelliset 30 ja 40 km/h -nopeusrajoitukset on hyvä lähtökohta. Edellä mainituilla alueilla ajomatkat ovat lyhyitä, joten alemman ajonopeuden vaatima ajan lisäys on merkityksetön. Mootoriajoneuvo- ja kevyen liikenteen täydellinen erottelu (erilliset väylät, risteäminen eri tasossa) ei usein ole mielekäästä vähäisen liikennemäärän, maankäytön tai kustannusten takia. Nopeusrajoituksia voidaan tehostaa ajoratamaalauksin ja heräteraidoin. Maalauksia käytetään erityisesti paikoissa, joissa rajoitus muuttuu.

Luumäellä nopeusrajoituksien muutosesityksillä pyritään turvaamaan erityisesti koulujen lähistön turvallisuutta sekä vähentämään vilkkaan valtatie 6 onnettomuuksia.

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
• Nopeusrajoituksen alentaminen (40 => 30 kmh) Taavetin koulun kohdalla Koulutiellä [toimenpideohjelman kohde 9]	1	K
• Nopeusrajoituksen alentaminen (100 => 80 kmh) valtatiellä 6 väliillä Luumäen motelli – Järvenkylä [15]	1	ELY
• Nopeusrajoituksen alentaminen (50 => 40 kmh) Saarentiellä Risulahden kohdalla [26]	1	ELY

Kuva 22. Vilkasliikenteinen valtatie 6 Luumäen motellin ja Lappeenrannan välillä (toimenpiteenä nopeusrajoituksen alentaminen 100 => 80 km/h).

4.4.6 Turvalliset ja selkeät ajoneuvoliikenteen liittymäjärjestelyt

Turvallinen liittymämuoto on sellainen, jossa on mahdollisimman vähän risteäviä ajosuuntia. Tästä johtuen päätieverkon teillä tulisi suosia eritasoliittymiä. Päätieverkolla tulisi nykyistä enemmän suosia myös halvempia ratkaisuja, kuten kiertoliittymiä, joiden liikenneturvallisuutta parantava vaikutus on merkittävä. Kiertoliittymässä ajoneuvoliikenteen onnettomuuksien vakavuus pienenee, mutta haasteita asettaa usein kevyen liikenteen turvaaminen. Hyvä keino kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseen kiertoliittymässä on hidasteet ylityskohtien yhteydessä. Muita merkittäviä liittymän liikenneturvallisuutta parantavia toimia ovat esimerkiksi liittymän porrastuksen, kanavoinnin, turvasaarekkeiden ja väistötilan rakentaminen.

Luumäellä turvattomimmat liittymät sijoittuvat valtatielle 6, jonka parantamistoimenpiteet liittyvät valtatiekokonaisvaltaiseen parantamiseen. Pieniä parantamistoimenpiteitä valtatiellä 6 ovat mm. ajoratamaalaukset ja yksityistieliittymien poistamiset. Muutamissa liittymissä on myös merkittäviä näkemäongelmia tien geometriasta ja kaiteista johtuen. Taa- vetissa Linnalantien ja Marttilantien liittymäratkaisuun esitetään vaihtoehtoja tekeillä olevassa esisuunnitelmassa (käsiteltäviä vaihtoehtoja mm. liittymäalueen korottaminen ja kiertoliittymä).

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none"> Valtatien 6 ja Rantsilanmäen liittymä: nykyisen alikulkukäytävän kaiteen korvaaminen putkikaiteella (näkemien parantaminen) [toimenpideohjelman kohde 12] 	1	ELY
<ul style="list-style-type: none"> Valtatien 26 ja Linnalantien liittymä: nykyisen alikulkukäytävän kaiteen korvaaminen putkikaiteella (näkemien parantaminen) [16] 	1	ELY

4.4.7 Joukkoliikennejärjestelyt

Joukkoliikenteen houkuttelevuuteen vaikuttaa linjojen määrän ja vuorovälin tiheyden lisäksi myös pysäkkien kokonaisvaltainen laatutaso. Joukkoliikennepysäkit voidaan jakaa moneen luokkaan vaadittavan varustuksen suhteen: terminaali-, alue-, vaihto-, pikavuoro- ja peruspysäkit vaativat kukin omanlaisensa laatuvaatimukset. Yhteistä kaikille pysäkkityypeille on kuitenkin mm. pysäkin esteetön saavutettavuus erityisesti kävellen ja pyörällä, auton ja polkupyörän liityntäpysäköintimahdollisuus, pysäkin varustelu (odotustila, katos, istuimet, tuulisuojat, pysäkki-informaatio) sekä pysäkin yleinen viihtyisyys ja sosiaalinen turvallisuus.

Luumäellä joukkoliikenteen toimintaedellytysten suurin puute on selkeän, turvallisen ja viihtyisän ydinkeskustan pääpysäkin puute, mistä johtuen bussit joutuvat nykyisin kääntymään esimerkiksi kauppojen pihoissa. Toinen merkittävä puute on valtatiellä 6 sijaitsevan Jurvalan kohdan pysäkin aiheuttama valtatie ylitystarve.

Luumäen esimerkkikohteet (lisätietoja esimerkkikohteista ja muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">Vt 6 / Saarentie pysäkki; liikennöitsijä käy jättämässä matkustajat Kahvi-Pakarin vastapäiselle tyhjälle tontille vt:n 6 pysäkin sijaan [toimenpideohjelman kohde 27]	1	ELY / K / liikennöitsijä
<ul style="list-style-type: none">Marttilantien nykyisen pysäkin kokonaisvaltainen parantaminen tai siirto parempaan paikkaan [57]	2	ELY

Kuva 23. Luumäen keskustan nykyinen "pääpysäkki" Marttilantien varrella (toimenpiteenä pysäkin kokonaisvaltainen parantaminen tai siirto toiseen paikkaan).

4.4.8 Koulujen kohtien liikenneturvallisuus

Koulujen ympäristössä liikenneturvallisuuden kannalta keskeisiä kysymyksiä ovat:

- koulumatkojen liikenneturvallisuus ja oppilaiden liikennekäyttäytyminen
- koulun lähiympäristön nopeusrajoitukset ja niitä tukevat toimet (nopeusrajoituksen ajoratamaalaukset ja tärinäraidat)
- liikennemerkkien ja etenkin lapsia-merkkien havaittavuus
- saattoliikenteen järjestelyt erillään piha- ja leikkialueista
- koululaisten polkupyörien ja henkilökunnan autojen pysäköinti eri paikkoihin, autojen peruuttamisten välttäminen
- huolto- ja asiointiliikenteen järjestelyt pois piha- ja leikkialueilta
- riittävät näkemät koulun liittymissä
- kulkuyhteydet koulun pihaan kevyelle ja ajoneuvoliikenteelle eri kohdista
- riittävä tie- ja pihavalaistus
- laadukas kunnossapito
- kouluympäristön selkeys, viihtyisyys ja virikkeellisyys

Luumäellä on Taavetin koulun lisäksi koulut haja-asutusalueella Kangasvarrella, kirkonkylässä ja Kannuskoskella. Tässä suunnitelmassa kaikkien koulujen lähialueet on analysoitu yhteneväisesti ja koulujen kohdille on esitetty tarvittavat toimenpiteet. Toimenpiteet liittyvät pääsääntöisesti nopeusrajoituksiin ja tien ylityksen turvaamiseen koulun kohdalla.

Luumäen esimerkkikohteet (muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">• Kangasvarren koulun kohta: nopeusrajoituksen alentaminen 50 => 40 km/h, heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin, heräteraidat ja nopeusrajoituksen ajoratamaalaukset ja suojatien keskisaarekkeen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle [toimenpideohjelman kohde 33]	1,2	ELY
<ul style="list-style-type: none">• Kirkonkylän koulun kohta: heräteraidat ja nopeusrajoituksen ajoratamaalaukset sekä pihan liittymän siirtäminen ja saatto-liikennealueen rakentaminen [37]	1,3	ELY / K

Kuva 24. Kangasvarren koulun kohdan suojatie (toimenpiteenä nykyisen suojatien havaittavuuden parantaminen ja keskisaarekkeen rakentaminen).

4.4.9 Väistämisvelvollisuusjärjestelyt

Väistämisvelvollisuusjärjestelmällä selkeytetään liikenneympäristöä ja korostetaan tieverkon jäsentelyä. Pääteihin ja -katuihin liittyvillä teillä on usein väistämisvelvollisuutta osoittava liikennemerkki, jota voidaan tarvittaessa tukea ajoratamaalauksin (väistämisviivan maalaaminen). Asunto- ja keskusta-alueilla liittymät ovat tarkoituksella usein tasa-arvoisia, minkä tarkoituksena on hidastaa pääsuunnan ajonopeuksia. Etuajo-oikeutetulla tiellä voidaan ajonopeuksia tarvittaessa hillitä myös erilaisilla rakenteellisilla toimenpiteillä. STOP-merkkejä tulee käyttää harkitusti vain turvattomimpiin liittymiin.

Luumäellä Linnalantiellä on sivusuunnilla kolmiot, ja merkittävimpien kokoojakatujen sivusuunnilla kolmiot puuttuvat tarkoituksella. Linnalantien ja Haminantien liittymässä on STOP-merkit. Luumäellä merkittävimmät väistämisvelvollisuuteen liittyvät puutteet ovat väistämisvelvollisuuksia tukevien ajoratamaalauksen puuttuminen (väistämisviivat ja pysähtymisviivat).

Luumäen esimerkkikohteet (muut kohteet esitetty toimenpideohjelmassa liitteessä 4)	Kiir.luokka	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">Väistämisviivan merkitseminen kummallekin sivusuunnalle valtatie 6 ja Linnalantien liittymässä [toimenpideohjelman kohde 34]	1	ELY / K
<ul style="list-style-type: none">Kaksisuuntainen pyörätie -lisäkilven lisääminen väistämisvelvollisuusmerkin yhteyteen Taavetissa ja Risulahdessa, yhteensä 10 liittymää [31]	1	ELY / K
<ul style="list-style-type: none">Valtatien 6, Luumäen motellin ja Junttolantien liittymässä pysähtymisviivan merkitseminen STOP-merkin yhteyteen ja väistämisviivan merkitseminen Junttolantielle [36]	1	ELY / K

Kuva 25. Luumäen motellin itäinen STOP-merkin varusteltu liittymä (toimenpiteenä pysähtymisviivan maalaaminen, pitkällä tähtäimellä tavoitteena liittymän poistaminen).

4.4.10 Toimenpideohjelma, kustannukset ja vaikutukset

Liikenneympäristön suunnittelun tuloksena on laadittu kokonaisvaltainen liikenneympäristön parantamisohjelma. Parantamisohjelman kohteet kartoitettiin asukaskyselyn, onnettomuusanalyysin, asiantuntijahaastattelujen, maastokäyntien ja aikaisempien suunnitelmien avulla. Esille tulleet kiireellisimmät liikenneympäristön parantamiskohteet on esitetty teemoittain edellä luvussa 4.4. Kaikki hanke-ehdotukset on koottu toimenpideohjelmaan ja -kartoille (liite 4). Toimenpideohjelmassa on esitetty hankkeen karttanumero, nimi, toimenpide, kiireellisyysluokka, tienpitäjä, karkea yksikkökustannusarvio sekä nykytilanteen huomioita.

Jokaiselle hankkeelle on maastossa määritetty alustavasti toimenpide-ehdotus. Toimenpidelistassa esitetty toimenpide-ehdotus ei ole tienpitäjää sitova, vaan se on arvio toteuttamiskelpoisimmasta ongelmakohteen parantamiskeinosta. Muutamat kohteet vaativat tarkempaa suunnittelua, jolloin lopullinen parantamistoimenpide päätetään.

Liikenneympäristön toimenpiteiden osalta suunnitelman aikajänne on noin 10 vuotta. Toteutusjaksoille 1, 2 ja 3 ei ole erikseen nimetty vuosia. Pääsääntöisesti pienimmät ja toteuttamiskelpoisimmat sekä pahimmat ongelmakohteet ovat toteutusluokassa 1. Pidemmän aikavälin hanketarpeet ovat luokissa 2–3. Hankkeiden toteutusluokat on päätetty yhdessä Luumäen kunnan ja ELY-keskuksen kanssa.

Toimenpideohjelman pääpaino on nopeasti toteutettavissa, pienissä ja kustannustehokkaimissa hankkeissa. Työn yhteydessä tuli esille lukuisia toimenpideohjelman ulkopuolelle jääneitä hanketarpeita, mm. pitkiä kevyen liikenteen väylähankkeita. Kyseisistä hanketarpeista ELY-keskuksella on olemassa omat tarveselvitykset. Näistä hankkeista ainoastaan kiireellisimmät ja nykyisen rahoituskehityksen puitteissa toteuttamiskelpoisimmat ovat mukana toimenpideohjelmassa.

Toimenpideohjelmassa on esitetty yhteensä 74 liikenneympäristön parantamiskohdetta, joiden kokonaiskustannusarvio on noin 2,1 milj.euroa. Hankkeiden kokonaiskustannukset ja hankkeiden tuottamat laskennalliset heva-vähennykset on esitetty *taulukossa 12*. Hankkeiden kustannusarviot perustuvat karkeisiin yksikkökustannusarvioihin, mikäli käytössä ei ole ollut tarkempia arvioita kohteen rakentamiskustannuksista. Kustannusarviot tarkentuvat jatkosuunnittelun yhteydessä.

Taulukko 12. Toimenpideohjelman hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja laskennallinen onnettomuusvähennys.

	Kustannukset (euroa)			Heva-vähennys
	Kunta (K)	ELY (T)	Yhteishanke	
Kiireellisyysluokka 1	111 300	130 300	21 000	0,316
Kiireellisyysluokka 2	60 500	143 000	7 000	0,125
Kiireellisyysluokka 3	872 500	631 000	127 000	0,094
Yhteensä	1 044 300	904 300	155 000	0,535
	2 103 600			

4.5 Turvallista liikkumista tukevat maankäytön ratkaisut

Asumisen, työpaikkojen, palveluiden ja virkistysalueiden sijoittuminen vaikuttaa ihmisten arjen liikkumiseen. Maankäytön ratkaisulla, yhdyskuntarakenteen järkevällä eheyttämisellä sekä ennen kaikkea maankäytön ja liikennesuunnittelun kaikkien suunnitteluvaiheiden vahvalla vuorovaikutuksella luodaan turvallisempaa liikkumisympäristöä. Yhdyskuntarakenteen ratkaisulla on pitkäaikaiset vaikutukset ja ne vaikuttavat merkittävästi myös kuntatalouteen.

Kuntien maankäyttöpolitiikan, kaavoituksen ja tonttitarjonnan sekä palveluverkon ratkaisujen tulisi tarjota asumiselle ja yrittämiselle houkuttelevia sijoittumismahdollisuuksia niin, että kestävän ja turvallisen liikkumisen tavoitteet täyttyvät. Maankäytön suunnittelussa tulisi pyrkiä yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen, uudisrakentamisen sijoittamiseen olemassa olevan yhdyskunta- ja palvelurakenteen yhteyteen ja täydennysrakentamiseen taajamissa tai muuten liikenteellisesti edullisilla alueilla. Taajamien ulkopuolelle suuntautuvaa pientaloasutusta olisi hyvä ohjata kyliin hajarakentamisen sijasta. Haja-asutusalueelle rakentaville tulisi ennen rakentamispäätöstä muistuttaa vallitsevista liikenneolosuhteista; hitaasti rakentuvista kevyen liikenteen yhteyksistä ja tievalaistuksesta, koulukuljetusten kriteereistä ja nopeusrajoitusten merkityksestä.

Maankäytön suunnittelussa aluevarauksilla ja toimintojen sijoittelulla ratkaistaan alueen liikenteelliset tarpeet ja vaikutetaan siten liikenneturvallisuuteen pitkälle tulevaisuuteen. Maankäytön suunnittelu ja toteutus vaikuttavat myös eri kulkumuotojen toimintaedellytyksiin; tiivis ja kestävä yhdyskuntarakenne, lähipalvelut sekä hyvät kevyen liikenteen yhteydet vähentävät autoilua sekä lisäävät jalankulkua ja pyöräilyä. Tavoitteena tulisi olla yhdyskuntarakenne, jossa kotitaloudet tarvitsevat korkeintaan yhden auton.

Olemassa olevaan infrastruktuuriin ja liikennejärjestelmään liittyvän liikenneturvallisuussuunnittelun lisäksi nykyisin painotetaan entistä enemmän liikenneturvallisuuden kokonaisvaltaista huomioimista osana valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusta ja kestävästä liikkumisesta. Liikenneturvallisuuden kannalta paras ratkaisu saavutetaan hyvällä ennakkosuunnittelulla kaikissa kaavoituksen ja infrastruktuurin rakentamisen vaiheissa. Mikäli liikenneturvallisuuskulmia ei ole riittävällä tasolla huomioitu jo kaavoitusvaiheessa, saattaa liikenneturvallisuuspuutteiden korjaaminen myöhemmin aiheuttaa suuria kustannuksia.

Luumäellä maankäyttö ei ole viime vuosina laajentunut erityisen merkittävästi, mihin on syynä mm. vähentynyt asukasmäärä. Lähitulevaisuudessa vallitsevaan trendiin ei ole odotettavissa muutoksia; Etelä-Karjalassa merkittävimmät maankäytön laajenemisalueet sijoittuvat Luumäen ulkopuolelle. Vähäisestä asukas- ja työpaikka-alueiden kasvusta johtuen Luumäellä on jo nykyisin pystytty hyvin vastaamaan maankäytön ja liikenteen vuorovaikutuksen asettamiin haasteisiin. Tulevaisuudessa merkittävimmät maankäytön muutokset aiheuttaa valtatie 6 parantaminen uudelle tielinjalle, mikä avaa uusia merkittäviä maankäytön laajenemismahdollisuuksia.

Taulukko 13. Turvallista liikkumista tukevat maankäytön ratkaisut: lähivuosien toimenpiteitä Luumäellä.

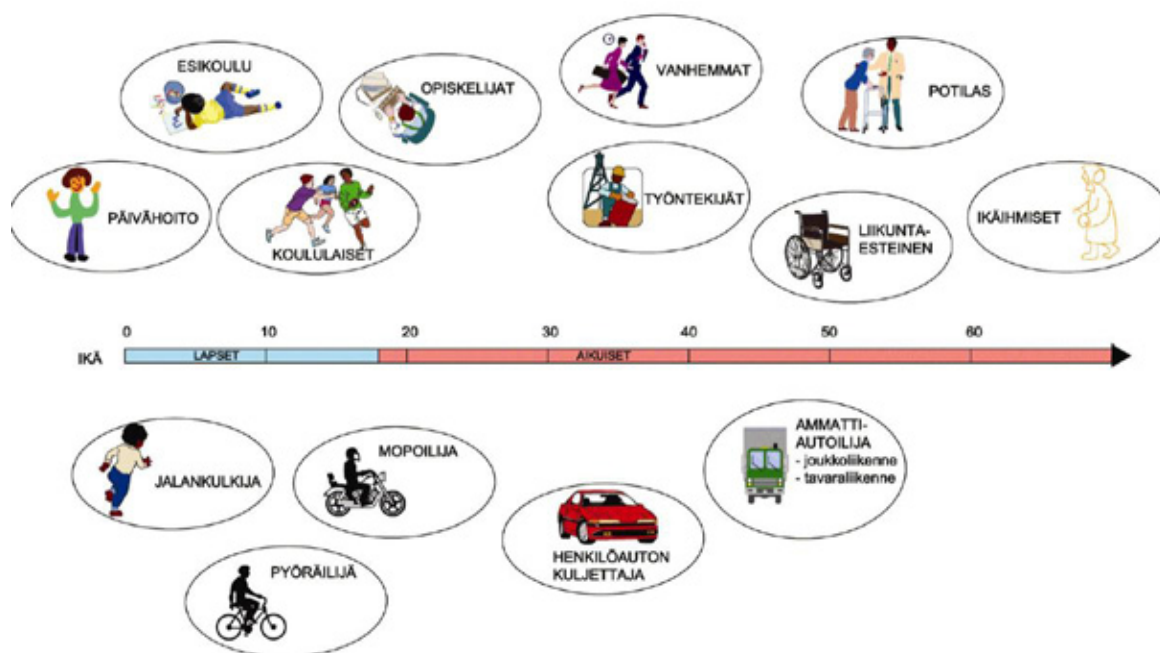
Toimenpide	Vastuutaho
<ul style="list-style-type: none">• Luumäen maankäyttö- ja kaavoitusohjelmien auditointi liikenneturvallisuuden ja kestävä liikunnan näkökulmasta (tarkistuslistojen avulla)	Kunta
<ul style="list-style-type: none">• Liikenneturvallisuusosion lisääminen Luumäen kaavoituskatsauksiin sekä uusien asuin- ja työpaikka-alueiden kaavaselostuksiin	Kunta
<ul style="list-style-type: none">• Merkittävimpien kaavahankkeiden (lyhyt) käsittely ja keskustelu kunnan liikenneturvallisuustyöryhmässä	Kunta

5 Liikenneturvallisuustyön kehittäminen

5.1 Yhteistyön tarve ja edellytykset

Liikenneturvallisuusongelmiin puuttuminen suunnitelmassa esitetyllä laaja-alaisella keinovalikoimalla edellyttää monen osapuolen välistä yhteistyötä sekä yhteistoiminnan koordinoitua. Poikkihallinnollinen yhteistyö sekä kunnan sisällä että kunnan ja muun julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin välillä on myös edellytys eri ikä- ja liikkujaryhmien tavoittamiseksi ja heidän erityistarpeiden huomioimiseksi. Lisäksi yhteistyöllä varmistetaan, että rajalliset resurssit tulevat mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön.

Kuva 26. Liikenneturvallisuusyhteistyön yhtenä keskeisenä lähtökohtana on, että toiminta kattaa kaikki liikkujaryhmät. Toiminnan painotukset ja keinovalikoima vaihtelevat luontevasti eri kohderyhmien välillä. Tehokkainta toiminta on silloin, kun kutakin kohderyhmää lähestytään juuri sen erityispiirteistä ja -ongelmista lähtien.

Kunnan rooli liikenneturvallisuustyössä ja sen koordinoinnissa on hyvin merkittävä. Kunnan eri palvelualueilla on mahdollista toteuttaa toimia, joilla voidaan parantaa kuntalaisten liikenneturvallisuutta niin arjessa kuin vapaa-ajalla. Kunta vastaa osaltaan tie- ja katuverkon suunnittelusta, rakentamisesta sekä liikenneympäristön parantamistoimenpiteistä ja väylien kunnossapidosta. Toisaalta kunnan tehtävänä on kouluttaa, kasvattaa, valistaa ja tiedottaa kuntalaisille ja kunnan työntekijöille liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista. Kunnan työntekijät tapaavat kuntalaisia elämän eri vaiheissa äitiysneuvolasta vanhustenhuoltoon, mikä luo hyvät edellytykset tehokkaalle ja järjestelmälliselle liikenneturvallisuustyölle. Myös päättäjien ja kunnan johdon rooli liikenneturvallisuustyössä on tärkeä. Päättäjien tehtävänä on luoda puitteet kunnassa tehtävälle liikenneturvallisuustyölle mm. osoittamalla toiminnalle resursseja.

Kunnan ei tarvitse tehdä liikenneturvallisuustyötä yksin, vaan sillä on apuna laaja asiantuntijaverkosto, johon kuuluvat mm. Liikenneturva, poliisi, pelastuslaitos, ELY-keskus. Viranomaistehtäviin sisältyy lakisääteisesti olennaisena osana liikenneturvallisuuden edistämiseen liittyviä tehtäviä. Lisäksi aktiivinen yhteistyö yksityisen ja kolmannen sekto-

rin toimijoiden kanssa tuo liikenneturvallisuustyöhön tarvittavia lisäresursseja. Yritysten, autokoulujen, katsastustoiminnan, harrasteseurojen ja erilaisten paikallisyhdistysten ja järjestöjen rooli etenkin paikallisten tapahtumien ja tempausten toteutuksessa ja tiedotuksen kanavana on merkittävä.

Kodin ja vanhempien rooli liikennekasvatustyössä on luonnollisesti merkittävä. Liikennekasvatus on osa yleistä hyvien tapojen, kuten toisten ihmisten huomioon ottaminen ja kohteliaisuus, opettamista. Ensimmäinen malli liikenteessä käyttäytymisestä sekä myös käsitys liikenteen vaaroista saadaan kotoa, vanhemmilta tai muilta läheisiltä. Varhaisessa vaiheessa mukaan tulevat myös päivähoito ja koulu. Lasten liikennekasvatuksesta saadaan tehokkainta kodin, päivähoiton ja koulun välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Liikenneturvallisuusyhteistyön jäsentäminen toimivaksi, eri osapuolia motivoivaksi, resurssien käyttöä tehostavaksi ja ennen kaikkea asetettujen tavoitteiden saavuttamista palvelevaksi toiminnaksi on haasteellinen tehtävä.

Käytännön kokemus kunnallisesta liikenneturvallisuustyöstä on osoittanut muun muassa seuraavien asioiden olevan tärkeitä yhteistyön toimivuudelle ja tuloksellisuudelle:

- Yhteistyö on jollakin tavoin organisoitua ja säännöllistä, toiminnalle on osoitettu vastuutaho.
- Yhteistyöhön osallistuvilla on selvä käsitys toiminnan tavoitteista, omista vastuistaan ja tehtävistään siinä sekä oman toiminnan kytkennöistä muiden toimintaan.
- Yhteistyöhön osallistuvat henkilöt ovat motivoituneita ja sitoutuneita tuomaan mukaan oman panoksensa (osallistuvat itse toimintaan).
- Toiminta kattaa kunnan kaikki toimialat, toiminta on käytännönläheistä ja yhdistettävissä kunkin jokapäiväiseen työhön ja tehtävät ovat oikeassa suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin (aika, raha).
- Liikenneturvallisuustyölle on asetettu tavoitteet (luku 3) ja niiden toteutumista seurataan (yhteistyön vaikuttavuuden arviointi).
- Myös itse toimintaa (toimenpiteiden toteutus) seurataan ja tehdään näkyväksi kunnassa (motivaatio, arvostus).
- Liikenneturvallisuus sisältyy kunnan sekä sen eri toimialojen ja niiden alaisten yksiköiden tavoitteisiin ja toimintasuunnitelmiin.
- Liikenneturvallisuustyöllä on kunnan päätöksentekijöiden hyväksyntä.
- Eri toimialojen johto tukee ja kannustaa työntekijöitä liikenneturvallisuuden edistämässä ja henkilöstön osaamisen kehittämisessä (esim. täydennyskoulutus).

5.2 Luumäen liikenneturvallisuustyöryhmä

5.2.1 Työryhmän kokoonpano

Kunnalliset liikenneturvallisuustyöryhmät on todettu oivaksi lähestymistavaksi paikallisen liikenneturvallisuustyön kokonaisuuden haltuun ottamiseksi ja toiminnan aktivoimiseksi. Luumäen kunnan liikenneturvallisuustyöryhmä perustettiin tämän suunnitelman laadinnan aikana. Työryhmä kokoaa saman pöydän ääreen keskeiset liikenneturvallisuustyön osapuolet: kunnan eri toimialojen edustajat (eri ikä- ja liikkujaryhmien näkökulma) ja alueella toimivat asiantuntijatahot. Työryhmän kokoonpano on suunniteltu siten, että toiminnassa voidaan huomioida kaikki keskeiset ikä- ja liikkujaryhmät sekä liikenneturvallisuussuunni-

telmassa esitetty monipuolinen keinovalikoima. Liikenneturvallisuustyöryhmän kokoonpano on esitetty *taulukossa 14*.

Työryhmän kuntajäsenet toimivat yhdyshenkilöinä ja tiedonvälittäjinä sekä työryhmän ja edustamansa toimialan välillä että työryhmän ja toimialaan kytkeytyvien sidosryhmätahojen välillä. Yhdyshenkilöt myös vastaavat toiminnan aktivoimisesta ja jalkauttamisesta omalla toimialallaan ja sen alaisissa yksiköissä. Yksi hyvä keino on laittaa työryhmän muistiot tiedoksi selvästi työryhmää laajemmalla jakelulla.

Liikenneturvallisuustyöryhmään voidaan kutsua toiminnan vakiintuessa myös uusia jäseniä. Kunnan viranhaltijoiden ja asiantuntijatahojen lisäksi kannattaa miettiä esimerkiksi erilaisten sidosryhmätahojen kutsumista mukaan yhteistyöhön.

Taulukko 14. Luumäen liikenneturvallisuustyöryhmän jäsenet.

Henkilö	Taho	Päävastuualue
Juha Inkilä (pj.) Kunnanrakennusmestari Työsuojelupäällikkö	Luumäen kunta, tekninen osasto	Liikenteen ja maankäytön suunnittelu, liikennenympäristön parantaminen
Kristiina Pihlajamäki (siht.) Palvelujohtaja	Luumäen kunta, SoTe -palvelut	Eri ikäryhmien liikenneturvallisuus, yhdyshenkilö vanhus- ja vammaisneuvostoon
Laila Välimäki Varhaiskasvatuspäällikkö	Luumäen kunta, päivähoito	Alle kouluikäisten liikenneturvallisuus; yhdyshenkilö kunnan päiväkoteihin ja seurakuntatoimintaan
Pekka Hyvärinen Taavetin koulun rehtori	Luumäen kunta, opetus ja koulutus	Lasten ja nuorten liikenneturvallisuus; yhdyshenkilö kunnan kouluihin
Sanna Montonen Kerhonohjaaja	Luumäen kunta, nuorisotoimi	Nuorten liikenneturvallisuus; yhdyshenkilö nuorisotaloihin ja nuorisojärjestöihin
Pasi Kyllönen Liikunnanohjaaja	Luumäen kunta, liikuntatoimi	Eri ikäryhmien liikenneturvallisuus; yhdyshenkilö urheiluseuroihin
Anna-Maija Hinkkanen Yhteyspäällikkö	Liikenneturva, Koulun aluetuotoimisto	Liikennekasvatustyön asiantuntijatuki, liikenneturvallisuusmateriaalit ja -koulutukset
Kari Niiva Vanhempi konstaapeli	Etelä-Karjalan poliisilaitos	Liikenteen valvonta, liikennekasvatus, yhdyshenkilö EK:n koulupoliisiin
Lasse Vallentin Palomestari	Etelä-Karjalan pelastuslaitos	Pelastustoiminta, onnettomuustilanteissa tarvittavien valmiuksien parantaminen

5.2.2 Työryhmän tehtävät

Liikenneturvallisuusryhmän toiminnan keskeisenä tavoitteena on jatkuvan liikenneturvallisuustyön ylläpitäminen kunnassa sekä liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen linjausten ja lähivuosille kirjattujen toimenpiteiden toteutumisen edistäminen. Tavoitteena on myös lisätä yhteistyötä kunnan eri toimialojen sekä kunnan ja eri sidosryhmien välillä, lisätä liikenneturvallisuustyön arvostusta tekemällä toiminnasta näkyvää sekä järjestää työlle tarvittavat resurssit. Liikenneturvallisuustyöryhmän rooli etenkin KVT-toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa on merkittävä. Luumäen liikenneturvallisuustyöryhmän tehtäviä on kuvattu yksityiskohtaisemmin *taulukossa 15*.

Taulukko 15. Luumäen liikenneturvallisuustyöryhmän tehtäviä.

Kunnallisen liikenneturvallisuustyöryhmän tehtäviä
<ul style="list-style-type: none">• Varmistaa, että liikenneturvallisuus ja siihen vaikuttavat tekijät sekä eri ikä- ja liikkujaryhmien tarpeet tulevat huomioiduksi kaikissa kunnan toiminnoissa, suunnitelmissa ja strategioissa.
<ul style="list-style-type: none">• Aktivoi liikenneturvallisuustyöhön kaikilla toimialoilla, niiden alaisissa yksiköissä ja sidosryhmissä (motivointi, osaamisen kehittäminen, vastuunjako).
<ul style="list-style-type: none">• Seuraa aktiivisesti kunnan liikenneturvallisuustilanteen (onnettomuudet, liikenneasenteet) kehittymistä ja liikenneturvallisuussuunnitelmassa esitettyjen linjausten toteutumista.
<ul style="list-style-type: none">• Tiedottaa aktiivisesti kuntalaisille, kunnan työntekijöitä, päättäjiä ja sidosryhmiä liikenneturvallisuusasioissa; liikenneturvallisuustilanteesta, liikkumisen riskeistä ja keinoista niiden välttämiseksi, liikenneturvallisuustyön sisällöstä ja hyödyistä, jne.
<ul style="list-style-type: none">• Valitsee vuosittain liikenneturvallisuustyön vuositeemat, suunnittelee ja toteuttaa uusia KVT-toimenpiteitä sekä edistää liikenneympäristön parannustoimenpiteiden toteutumista.
<ul style="list-style-type: none">• Keskustelee ja ottaa kantaa asukkailta ja sidosryhmiltä tuleviin liikenneturvallisuusongelmia koskeviin aloitteisiin ja palautteisiin.
<ul style="list-style-type: none">• Edistää liikenneympäristön parannustoimenpiteiden toteutumista ja ottaa kantaa asukkailta ja sidosryhmiltä tuleviin liikennejärjestelyjä koskeviin aloitteisiin ja palautteisiin.
<ul style="list-style-type: none">• Tekee kunnan liikenneturvallisuustyön näkyväksi kokoamalla toteutetut toimet ja muut seurannan tulokset vuosittain laadittavaan toimintakertomukseen.

5.2.3 Työryhmän jäsentahojen toimintakenttä

Luumäen tekninen osasto

Teknisen toimialan tehtävänä on turvallisen, esteettömän ja loogisen liikenneympäristön luominen. Tämä edellyttää, että liikenneturvallisuus ja esteettömyys sekä eri liikkujaryhmien ja kulkutapojen tarpeet huomioidaan kaavoituksen, suunnittelun ja rakentamisen kaikissa vaiheissa.

Liikenneturvallisuus ja esteettömyys ovat keskeisiä huomioitavia näkökulmia myös väylien kunnossapidossa sekä työnaikaisissa ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä. Tekninen toimiala vastaa lisäksi henkilöstönsä liikenneturvallisuusosaamisesta ja työturvallisuuteen liittyvistä asioista (suunnittelijoiden ammattitaito liikenneturvallisuusasioista huolehtimisessa, Tieturva -koulutus liikennealueilla työskenteleville, turvavaatetuksen ja välineiden hankinta, jne.) sekä tarjoaa liikennehankintoihin ja vaaranpaikkojen kartoitukseen liittyvää asiantuntija-apua kunnan muiden toimialojen liikenneturvallisuustyöhön.

Seurannassa ja tiedotustyössä teknisen toimialan vastuulla ovat mm. liikenneympäristön parannustoimenpiteiden toteutumisen seuranta, uusista suunnittelu- ja rakennushankkeista ja muuttuvista liikennejärjestelyistä tiedottaminen, muu liikenneympäristöön tai väylien kunnossapitoon liittyvä tiedottaminen sekä kunnan onnettomuustilanteen seuranta ja analysointi eri tarpeisiin yhdessä asiantuntijatahojen kanssa.

Päivähoito (sivistyspalvelut)

Kunnan päivähoiton palvelut vastaavat lasten päivähoiton, esiopetuksen ja kuntoutuksen tarpeisiin sekä tukevat perheitä kasvatustehtävässä ja vanhemmuudessa. Toiminnan periaatteet on kirjattu Länsi-Saimaan kuntien seudulliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan

ja Luumäen kunnan esiopetussuunnitelmaan (2011). Turvallisen liikkumisen näkökulman vahvistaminen näissä suunnitelmissa on tärkeä tavoite. Vähintäänkin yhtä tärkeää on huolehtia päivähoiton henkilöstön osaamisesta liikenneturvallisuusasioista arjen työssä (teemat ja toimintatavat eri ikäryhmissä).

Päivähoitossa liikenneturvallisuus tulee esille päivittäisessä toiminnassa. Lasten valmiudet itsenäiseen liikkumiseen kehittyvät vähitellen leikkimällä ja tutussa ympäristössä saatujen kokemusten perusteella. Mitä pienempi lapsi on, sitä enemmän opettaminen on mallina olemista. Iän karttuessa itsenäinen liikkuminen lisääntyy, jolloin lapselle opetetaan ensisijaisesti turvallisia toimintatapoja liikenteessä. Tuolloin on tärkeää seurata lapsen toimintaa ja opettaa hänelle oikea tapa kulkea.

Liikenneaiheiset leikit, laulut, pelit, kirjat ja väritystehtävät ovat lapsille mieluisia tapoja opetella liikennemerkkejä ja liikennesääntöjä sekä keino tutustua uusiin asioihin. Käytännössä liikkumista harjoitellaan retkillä. Etenkin perhepäivähoitajat liikkuvat paljon ja luontevia oppimistilanteita syntyy päivittäin. Liikenteessä kuljettaessa harjoitellaan toimimista jalankulkijana ja voidaan kerrata oikea tapa ylittää tie suojatien kohdalla. Sääntöjä ja ohjeita tulee pienten kanssa toistaa usein konkreettisissa tilanteissa.

Lapset myös tarkkailevat muiden liikkujien toimintaa, joten aikuisten tulee toimia esimerkkinä. Vanhempien oma esimerkki on tärkeää ja vanhemmille korostetaan heidän vastuutaan kasvattajina ja esimerkinantajina. Yhtälailla henkilökunnalla on vastuu esimerkkinä toimimisesta omilla työmatkoillaan. Hyvä keino on ottaa liikkumisen pelisäännöt säännöllisesti esille esimerkiksi henkilökunnan ja vanhempien yhteisissä tilaisuuksissa (esim. vanhempainillat), vaikka vierailijoiden (Liikenneturva, poliisi) alustamana. Myös päiväkodin tai perhepäivähoitopaikan lähiympäristön liikenneturvallisuusasioista on hyvä keskustella samassa yhteydessä.

Koulutoimi (sivistyspalvelut)

Koululla ja oppilaitoksilla on perheiden ohella merkittävä rooli lasten ja nuorten liikennekasvatuksen tukemisessa. Lapset oppivat vanhemmiltaan, opettajilta ja muulta koulukäytännöllä sekä toisiltaan. Parhaiten lapset omaksuvat turvalliset toimintatavat, kun sekä kouluissa että kotona on turvallisuutta arvostava toimintakulttuuri. Kodin ja kouluyhteisön yhteisistä liikkumisen pelisäännöistä keskustellaan vanhempainilloissa ja periaatteet kirjataan esimerkiksi koulujen järjestyssääntöihin.

Koulujen ja oppilaitosten liikennekasvatuksen tavoitteena kaikilla kouluasteilla on liikennekäyttäytymistä ja -turvallisuutta edistävien taitojen, tietojen ja asenteiden kehittäminen. Tähän keskeisesti liittyvänä osatavoitteena on opettajahenkilöstön liikenneturvallisuusosaamisen kehittäminen (opetussisällöt ja menetelmät) täydennyskoulutuksin, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi Veso -päivien yhteydessä.

Perusopetuksessa ”turvallisuus ja liikenne” on yksi opetussuunnitelman perusteiden seitsemästä aihekokonaisuudesta. Kouluilla on velvoite sisällyttää aihekokonaisuus yhteisiin ja valinnaisiin oppiaineisiin ja mahdollistaa aihekokonaisuuden näkyminen koulun toimintakulttuurissa. Liikennekasvatuksen tavoitteita ovat esimerkiksi keskeisten liikennesääntöjen tunteminen, vastuullinen ja turvallinen toiminta liikenteessä, turvallisuus- ja terveysriskien tunnistaminen, vaaratilanteiden ennakoiminen ja välttäminen, terveyttä ja turvallisuutta edistävä toiminta sekä liikenneympäristöön turvallisuuteen vaikuttaminen.

Opetuksen sisällöt laajentuvat sitä mukaa kun oppilaiden liikkumistottumukset ja liikkumisympäristö muuttuvat. Perusopetuksen alussa keskeiset sisällöt liittyvät turvallisten toimintatapojen omaksumiseen oppilaiden omassa lähiympäristössä. Lähtökohtana ovat

konkreettiset tilanteet, niissä selviytyminen ja turvallisten toimintamallien vahvistaminen. Perusopetuksen alussa sisällöissä painottuvat pääasiassa koulumatkojen turvallisuus sekä jalankulkijan ja matkustajan näkökulma. Usein kuitenkin myös pyöräilyä on hyvä käsitellä jo alkuvaiheessa, sillä oppilaat pyöräilevät runsaasti erityisesti vapaa-aikanaan. Vähitellen tavoitteet ja sisällöt laajenevat toimintaperiaatteisiin erilaisissa liikennetilanteissa ja -olosuhteissa. Jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden liikennesääntöjä, pyöräilykypärän käyttöä, toimintatapoja koulukyydissä ja yhteisiä pihäsääntöjä kerrataan oppilaiden ikätason mukaan kaikilla luokka-asteilla. Perusasteen lopussa aihekokonaisuuden sisällöissä vahvistuu yksilön toiminnan ohella myös yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen näkökulma liikenneturvallisuudesta sekä omaa ja ympäristön hyvinvointia tukevasta liikkumisesta.

Toisen asteen koulutukseen eli lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin liittyvissä opetus- ja suunnitelmassa liikennekasvatuksella ei ole yhtä selkeää asemaa kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa, vaikkakin juuri nuorille sattuu ikäryhmittäin tarkasteltuna eniten henkilövahinkoja liikenteessä. Lukion opetussuunnitelman perusteissa liikennekasvatusta ei mainita erikseen, vaan se liittyy yleisempään turvallisuusteemaan. Ammatillisissa oppilaitoksissa liikennekasvatusta pyritään integroimaan ajankohtaisten teemojen avulla yhteisten aineiden opetukseen ja se liittyy myös erityisesti auto- ja kuljetusalan opintokokonaisuuksiin. Toisen asteen koulutuksen ohella moni nuori saa muistinvirkistykseen liikenneasioihin autokoulun yhteydessä, mutta eivät kuitenkaan kaikki.

Lukion ja ammatillisten oppilaitosten turvallisuuskasvatuksen sisältöihin liittyen liikennesääntöjen tuntemuksen rinnalla nuoret tarvitsevat yhä enemmän sosiaalisten tilanteiden ja todellisten riskien hallintaan liittyviä valmiuksia. Nuorten vakaviin liikenneonnettomuuksiin liittyy usein kova vauhti, alkoholin käyttö ja turvavöiden käytön laiminlyönti. Tällöin mm. ennakoivan ajon periaatteiden tuntemus, turvalaitteiden merkitys sekä alkoholin vaikutukset liikenneturvallisuuteen ovat keskeistä sisältöä.

Liikenneturvallisuus on hyvä kytkeä myös kunnan koulukuljetusten hankintaan. Turvallinen kuljetus on tavoitteena päivittäisten koulukyytien lisäksi myös retkillä ja koulupäivän aikaisissa siirtymisissä esimerkiksi retkikohteisiin. Alkolukon käyttö koululaiskuljetuksissa on jo pakollista. Lisäksi koulukuljettajilta voidaan edellyttää heille suunnatun liikenneturvallisuuskoulutuksen suorittamista.

Nuoriso- ja liikuntatoimi (sivistyspalvelut)

Nuorisotoimen tavoitteena on edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista heidän omassa toimintaympäristössään yhteistyössä järjestöjen, yhteisöjen ja eri hallinnonalojen kanssa. Liikuntatoimi puolestaan luo edellytykset kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia tukevalle toiminnalle tukemalla liikuntaseurojen toimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja ja järjestämällä ohjattua liikuntaa erityisryhmät huomioiden.

Nuoriso- ja liikuntatoimien asiakkaista suuri osa on lapsia ja nuoria ja liikenneasioita voidaan varsin helposti ottaa osaksi erilaista vapaa-ajantoimintaa. Nuoriso- ja liikuntatoimi pystyy myös valvomaan nuorten turvavälineiden käyttöä esim. nuorisotaloilla ja liikuntahalleilla. Nuorisotoimen vastuulla on myös kunnassa tehtävä ennaltaehkäisevä päihdetyö, johon liikenneturvallisuusteema kytkeytyy varsin luontevasti. Nuoriso- ja liikuntatoimi voi lisäksi osallistua liikunta- ja harrastuspaikkojen lähiympäristön liikennesuunnitteluun ja tehdä aloitteita havaituista liikenneturvallisuusongelmista. Toisaalta myös henkilöstön osaamisesta liikenneturvallisuusasioissa on huolehdittava.

Nuorisotaloilla, kerhoissa ja erilaisissa liikunta- ja urheilutapahtumissa on hyvä nostaa esiin sellaisia liikenneturvallisuusteemoja, joista nuoret itse ovat kiinnostuneita tai joista heillä saattaa olla omakohtaisia kokemuksia. Keskustelutilaisuuksien tai vapaamuotoisten

keskusteluiden aiheita voivat olla esimerkiksi sosiaalinen tilanne autossa, turvallinen kuljettaja, mopon virittämisen riskit, alkoholi ja vastuullisuus liikenteessä. Mopoilijoille, moottoripyöräilijöille ja autoilijoille voidaan myös järjestää tietoisuuksia, ennakoivan ajon kursseja, ajoneuvon käsittelyharjoituksia tai ajotaitoratoja. Lapsille ja nuorille voidaan järjestää myös erilaisia liikennetapahtumia, kilpailuja tai toimintaprojekteja.

Turvavälineiden käyttöön ja hyötyliikkumiseen liittyviä asioita on luonteva tuoda esille erilaisissa liikunnallisissa kampanjoissa ja tapahtumissa. Nuorisotyöntekijöiden ja vapaa-ajan harrastusten vetäjien esimerkki turvalaitteiden käytössä, turvallisessa liikkumisessa sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi on tärkeää, aivan kuten on lasten vanhempien ja koulujen henkilöstönkin osalta. Seuroja voidaan ohjata laajemminkin pohtimaan liikenneturvallisuutta esimerkiksi edellyttämällä liikenneturvallisuuksuunnitelman laatimista ehtona kunnan avustuksen saamiselle. Urheiluseurat voivat parantaa jäsentensä turvallisuutta myös hankkimalla joukkueiden verryttelylenkeille turvaliivit sekä käyttämällä ammattikuljettajia ja asianmukaista kalustoa ryhmämatkoilla.

Liikuntatoimi tavoittaa lasten ja nuorten lisäksi muitakin kuntalaisia. Aikuisia voidaan kannustaa pyöräilyyn esim. järjestämällä pyöräretkiä. Samalla voidaan muistuttaa pyöräilykypärän käytöstä ja oman esimerkinannon tärkeydestä. Ikäihmisille järjestettävä tasapainojumppa edesauttaa liukkaalla kelillä pystyessä pysymistä ja vähentää kaatumistapaturmia. Iäkkäiden kanssa voidaan selvittää esteettömyysongelmia kävelyretkillä ja viestittää tiedot tekniselle toimelle.

Sosiaali- ja terveystoimialat

Sosiaali- ja terveystoimialan tehtävänä on edistää kuntalaisten turvallisuutta, terveyttä ja hyvinvointia. Kestävän ja turvallisen liikkumisen tavoitteet ovatkin varsin helposti yhdistettävissä toimialan tehtäväkenttään. Sosiaali- ja terveystoimialan toiminnan sisältö ja periaatteet on kirjattu kunnan peruspalvelustrategiaan (2006–2016) ja hyvinvointistrategiaan (2010). Turvallisen ja kestävästi liikkumisen näkökulma ja henkilöstön liikenneturvallisuusosaamiseen liittyvät kysymykset on tarpeen nostaa jatkossa vanhemmin esille sekä näissä strategioissa että yksityiskohtaisemmissa hoito- ja palvelusuunnitelmissa. Luumäen sosiaali- ja terveystoimialasta vastaa Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimiala.

Toimialalla on merkittävä rooli liikenneturvallisuustyössä, sillä sen palvelut ulottuvat vauvasta vaariin. Neuvolassa ja perhevalmennuksessa informoidaan eri-ikäisten lasten turvallisuudesta kuljetuksesta eri liikennevälineillä ja korostetaan vanhempien vastuuta lapsensa turvallisuudesta liikkumisesta. Koulumatkojen turvallisuus, lasten omatoimisen liikkumisen tärkeys ja turvalaitteiden käyttö otetaan esille sekä neuvolassa että kouluterveydenhuollossa. Terveystoimialassa liikenneasioita voidaan käsitellä lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolla. Esimerkiksi iäkkäiden kanssa käydyissä keskusteluissa voidaan tuoda esiin sairauden, iän tai lääkkeiden vaikutus liikenteessä liikkumiseen. Työterveyshuollossa voidaan puolestaan keskustella työmatkoihin ja työntekoon liittyvistä liikenneturvallisuusasioista sekä hyötyliikunnan tärkeydestä.

Vanhusten, vammaisten ja liikuntarajoitteisten toiminnassa tuetaan itsenäistä liikkumista ja keskitytään käytännön liikenneneuvontaan. Liikenneturvallisuusasioita voidaan käsitellä terveystoimialan ohella vierailijoiden avulla palvelutaloilla ja päiväkeskuksissa, erikseen järjestettävissä seminaareissa tai hoitohenkilöstön kotikäyntien yhteydessä. Sosiaali- ja terveystoimialan henkilöstön tehtävänä on myös tiedottaa oman asiakaskuntansa ongelmista ja tarpeista tekniselle toimelle, joka tämän jälkeen voi ottaa nämä huomioon omassa työssään.

Väestön ikääntyminen on tulevana vuosikymmeninä suuri haaste myös Luumäen liikenneturvallisuustyölle. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden määrä kasvaa vuoteen 2025 mennessä 55 %. Kehityksen seurauksena liikenteessä liikkuvien iäkkäiden jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja autoilijoiden määrä kasvaa selvästi. Ikä ei kuitenkaan ole ratkaiseva tekijä liikkumisen kannalta, vaan iän myötä tulevat sairaudet sekä heikentynyt reagointi- ja huomiokyky. Myös onnettomuuden seuraukset ovat iäkkäillä vakavampia kuin nuoremmilla, sillä iän myötä elimistö on herkempi vammautumaan ja vammat paranevat huonommin.

Liikkumisrajoitteista huolimatta on tärkeää, että iäkkäitä kannustetaan itsenäiseen liikkumiseen. Yhteiskunnan on huolehdittava siitä, että ikäihmisillä on riittävästi liikkumismahdollisuuksia ja että heidän liikkumisensa on turvallista. Näin voidaan tukea heidän toimeliaisuuttaan ja säilyttää heidän elämänlaatunsa hyvänä. Turvallisten ja esteettömien liikenneympäristön ja -palveluiden kehittämisen ohella on tarpeellista, että iäkkäille on tarjolla erilaisia menetelmiä omaehtoisesti tehtävään itsearviointiin sekä koulutusta ja opastusta. Erityisesti ikäkuljettajien terveydentilaan ja ajokuntoon on kiinnitettävä huomiota.

Työsuojelutoiminta kunnassa

Valtaosalle kunnan työntekijöistä työmatkat ovat työpäivän vaarallisin hetki; useimmilla riski joutua liikenneonnettomuuteen on suurempi kuin riski joutua työtaturmaan. Toisaalta liikenteessä, joko työmatkalla tai työaikana ajettaessa, sattuu peräti puolet kuolemaan johtaneista työtaturmista. Työntekijän tapaturma aiheuttaa työstä poissaoloja ja sen, ettei työntekijän osaaminen ole käytössä. Jokainen menetetty työpäivä myös heikentää työyhteisön toiminnan tuloksellisuutta ja aiheuttaa kustannuksia työnantajalle.

Työturvallisuuslain mukaan jokaisella työnantajalla, mukaan lukien kunnat, tulee olla työpaikan turvallisuuden ja terveellisyyden edistämistä ja työkyvyn ylläpitämistä varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset. Työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät seikat. Työympäristön vaaroja ja haittoja on myös jatkuvasti tarkkailtava ja tarvittaessa ryhdyttävä toimiin tapaturmien, terveysvaarojen ja muiden vaaratilanteiden selvittämiseksi ja torjumiseksi.

Kunnan ja kunnan alueella toimivien yritysten työsuojelun kautta on tavoitettavissa suuri joukko alueen aikuisväestöä, periaatteessa kaikki työssäkäyvät kuntalaiset. Liikenneturva on yhteistyössä Työterveyslaitoksen ja työsuojeluhenkilöstön kanssa kehittänyt erilaisia malleja yrityksille ja työpaikoille liikenteestä johtuvien tapaturmien kartoitukseen ja ennaltaehkäisyyn. Kunnan työsuojeluorganisaation tulee olla aloitteellinen työmatkaliikenteen turvallisuuden edistämiseksi.

Työmatkaliikenteen turvallisuuteen voidaan vaikuttaa mm. tiedottamalla säännöllisesti ajankohtaisista liikenneturvallisuusasioista, kannustamalla työntekijöitä turvavälineiden käyttöön ja järjestämällä liikenneturvallisuuskoulutusta (esim. ennakoiva ajotapa). Työmatkareittien kartoituksella ja arvioinnilla puolestaan luodaan työntekijöille mahdollisuus vaikuttaa työmatkansa turvallisuuteen. Vastuullinen organisaatio kiinnittää toiminnassaan ja valinnoissaan huomiota myös siihen, että työliikenteestä aiheutuisi mahdollisimman vähän haitallisia vaikutuksia ympäristöön.

Liikenneturva

Liikenneturva on lailla määrätty julkisoikeudellinen, valtakunnallinen liikenneturvallisuus-työn keskusjärjestö. Liikenneturvan ydintehtävänä on edistää liikenneturvallisuutta tiedotuksen, valistuksen ja koulutuksen keinoin sekä toimintaansa tukevalla tutkimuksella. Liikenneturva pyrkii vaikuttamaan kansalaisten arvoihin, asenteisiin ja liikennekäyttäytymiseen sekä liikenneturvallisuustietouden ja turvallisuuden arvostuksen parantumiseen yhteiskunnassa.

Liikenneturva luo asiantuntijana toiminnallansa edellytyksiä liikenneturvallisuus-työn toteutumiselle kunnissa. Se tarjoaa apua henkilöstön perehdyttämiskoulutuksiin, toimintamalleja ja aineistoja eri-ikäisten ja eri tienkäyttäjryhmien liikennekasvatukseen ja autoilijoiden jatkokoulutukseen sekä kouluttajia teematilaisuuksiin. Liikenneturva myös pitää kunnan liikenneturvallisuus-työryhmän ajan tasalla valtakunnallisen liikenneturvallisuus-työn tilasta ja sen painotuksista sekä ajankohtaisten tutkimusten tuloksista.

Etelä-Karjalan poliisilaitos ja Liikkuva poliisi

Poliisin toiminta liikenneturvallisuus-työssä perustuu valtioneuvoston periaatepäätökseen tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta. Poliisi käyttää toimintansa suuntaamisessa hyödykseen valtakunnallisia, alueellisia ja paikallisia onnettomuustietoja, liikennekäyttäytymisen seurantatietoja ja mahdollisuuksien mukaan alueen asukkaiden odotuksia.

Poliisin tehtäviin liikenneturvallisuus-työssä kuuluvat mm. liikenteen valvonta (nopeusvalvonta, päihteet, turvalaitteet, turvalaitteiden käyttö, riskikuljettajat, muu liikennesääntöjen vastainen toiminta, muuttuvat liikennejärjestelyt, jne.), aktiivinen tiedottaminen sekä valvontaan että muihin liikenneturvallisuusasioihin liittyen, ennaltaehkäisevä kasvatus- ja valistustyö päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa (koulupoliisitoiminta) ja muissa yhteisöissä, paikallisiin tapahtumiin ja tempauksiin osallistuminen sekä lausuntojen antaminen liikenteenohjauspäätöksistä.

Etelä-Karjalan alueella lisääntyneen koulupoliisitoiminnan tarkoituksena on helpottaa poliisin ja koulujen välistä yhteistyötä. Etelä-Karjalan poliisilaitoksen koulupoliisit toimivat oman työnsä ohessa muun muassa koulujen yhteyshenkilöinä, tapaavat oppilaita ja opettajia ja osallistuvat koulussa tapahtuvien ongelmien ehkäisyyn. Koulupoliisin tehtäviin kuuluvat mm. koulujen yhteyshenkilönä toimiminen, opettajien ja oppilaiden tapaaminen, koulujen turvallisuusasiantuntija (myös muut kuin liikenneturvallisuusasiat), koulukiusaamisen ehkäisy ja selvittely yhteistyössä koulujen työntekijöiden kanssa sekä koulujen henkilökunnan kouluttaminen.

Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Pelastuslaitoksen toiminnan perustavoitteena on estää onnettomuudet ennalta. Onnettomuuksien kuitenkin sattuessa pelastustoimen on kyettävä antamaan apua nopeasti ja tehokkaasti. Pelastuslaitoksen perustehtäviin kuuluvat onnettomuuksien ehkäiseminen, kuntien ja kuntalaisten erilaisissa onnettomuustilanteissa tarvittavien valmiuksien parantaminen ja pelastustoimenpiteet (paikalla kaikissa vakavammassa liikenneonnettomuuksissa).

Liikenneturvallisuus-työssä Pelastuslaitoksen osallistuminen asiantuntijana tai kouluttajana erilaisiin kampanjoihin ja tapahtumiin on yleistä. Pelastustoimi voi myös osallistua ras-kaan liikenteen vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaan yhdessä poliisin kanssa. Tiedotustyössä Pelastustoimen tavoitteena on, että kaikki alueen ihmiset ja yhteisöt haluavat ja osaavat ottaa liikenneturvallisuusasiat huomioon omassa toiminnassaan, tunnistavat

erilaiset vaaran aiheuttajat, osaavat ennaltaehkäistä onnettomuuksia, toimia oikein vaara- ja onnettomuustilanteissa sekä tietävät miten varautua poikkeusoloihin. Myös tiedotteiden laatiminen kunnan onnettomuustilanteen kehityksestä ja ajankohtaisista teemoista yhdessä poliisin ja teknisen toimen kanssa on osa Pelastustoimen tehtävänkuvaa.

Muut yhteistyökumppanit kunnan liikenneturvallisuuksistyössä

Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY) vastaavat maanteiden ylläpidosta, kehittämisestä ja liikenneturvallisuudesta sekä huolehtivat osaltaan myös joukkoliikennepalveluiden saatavuudesta ja joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä. ELY-keskusten tehtäviin kuuluvat myös alueellisen liikenneturvallisuuksistyön koordinointi sekä valtakunnallisten liikenneturvallisuuksitavoitteiden jalkauttaminen alueelliseen ja paikalliseen liikennetyöhön mm. kuntien liikenneturvallisuuksisuunnitelmien laadintaan osallistumisen kautta. Kaakkois-Suomen ELY-keskus myös seuraa Luumäen liikenneturvallisuuksistyöryhmän toimintaa sekä osallistuu tarpeen mukaan myös kokouksiin ja tempauksiin.

Paikalliset yhdistykset, järjestöt ja seurat

Aktiiviset yhdistykset, järjestöt ja urheiluseurat ovat erinomaisia yhteistyökumppaneita kunnan liikenneturvallisuuksistyössä. Järjestöjen ja yhdistysten kautta voidaan toisaalta tavoittaa erilaisia liikkujaryhmiä (lapset, nuoret, vanhukset, motoristit, jne.) ja saada liikenneturvallisuuksisuuden edistäminen osaksi järjestön toimintaa. Toisaalta järjestöt voivat tuoda esille edustamansa ryhmän liikkumisen erityispiirteitä ja tarpeita sekä havaitsemiaan liikenneympäristön ongelmia. Järjestöt ovat myös hyvä resurssi erilaisten tapahtumien ja tempausten toteutuksessa.

5.2.4 Liikenneturvallisuuksistyön toimintamalli

Työryhmän kokoukset

Liikenneturvallisuuksistyöryhmän toiminnan perustan muodostavat säännöllisesti, arviolta neljä kertaa vuodessa, pidettävät kokoukset. Säännöllisten kokousten lisäksi voidaan järjestää erillisiä tiettyyn tapahtumaan tai tempaukseseen liittyviä pienemmän joukon suunnittelu-/ideointipalavereita yksittäisten toimenpiteiden edistämiseksi.

Työryhmäkokoukset on tarkoitettu eri toimijoiden väliseen tiedonvaihtoon sekä konkreettisten toimenpiteiden suunnitteluun ja tehtävienjakoon. Säännöllinen kokoontuminen on olennaista myös liikenneturvallisuuksistyön aktiivisuuden ylläpitämiseksi. Kokouksissa saadaan käsitys kunnan liikenneturvallisuuksistyön kokonaistilanteesta keskustelemalla ajankohtaisista asioista, seuraamalla sovittujen tehtävien toteutumista ja sopimalla työnjaosta ja tehtävistä tuleviin toimenpiteisiin liittyen.

Liikenneturvallisuuksistyöryhmän kokouksista on tärkeää saada keskustelevia ja vapaamuotoisia. Jotta kokouksille muodostuu selkeä toimintaa ohjaava rooli ja niihin osallistuminen on työryhmäläisille mielekästä, on kokousten sisältöön ja ennakkovalmisteluun kiinnitettävä erityistä huomiota. Vakioasialista tuo jämäkkyyttä, mutta jonkinlainen kokousten teemoittelu on usein tarpeen. Kaikkia asioita ei kannata käsitellä jokaisessa kokouksessa, joskin tilannekatsaus ajankohtaisiin asioihin sekä aiemmin sovittuihin tehtäviin ja tarvittaviin jatkotoimenpiteisiin on hyvä sisältyä jokaiseen kokoukseen. Kokouksia voidaan piristää myös vierailijaesiintyjillä tai kokouspaikkoja vaihtelemalla.

Työryhmän toimintaa ohjaa puheenjohtaja. Puheenjohtaja myös vastaa työryhmän koollekutsumisesta ja kokousten järjestämisestä. Työryhmälle on myös hyvä valita sihteeri, joka auttaa puheenjohtajaa kokousten valmistelussa sekä seuraa sovittujen jatkotoimenpiteiden edistymistä.

Monissa kunnissa on viime vuosina siirrytty ns. liikenneturvallisuustoimijamalliin, jossa kunnallisen liikenneturvallisuuustyöryhmän sihteerin palvelut hankitaan yksityiseltä palveluntarjoajalta (konsultilta). Liikenneturvallisuustoimijan tehtäviin voidaan sisällyttää mm. työryhmän kokousten valmistelu, toimenpiteiden ideointi ja toiminnan kattavuudesta huolehtiminen, tempausten ja tapahtumien käynnistäminen ja niissä avustaminen, työryhmän ja sen jäsenten motivointi, kokemusten välittäminen hyvistä käytännöistä ja toimintatavoista, työryhmän toiminnan seuraaminen ja kehittäminen, tiedotteiden laatiminen ja onnettomuustilanteen seuranta. Toimintamallista huolimatta vastuu toimenpiteiden käytännön toteutuksessa on kuitenkin edelleen työryhmän jäsenillä.

Toimenpiteiden suunnittelu

Liikenneturvallisuuustyöryhmän toiminta perustuu vuosittain laadittavaan toimintasuunnitelmaan tai toimenpidetaulukkoon, johon kirjataan sekä konkreettiset ajoitetut toimenpiteet että liikenneturvallisuuksyhteistyöhön liittyvät kehittämisasiat. Tässä liikenneturvallisuuksuunnitelmassa eri toimijoiden kanssa yhteistyössä ideoidut toimenpide-esitykset muodostat sisällön lähivuosien toimintasuunnitelmille, mutta jatkossa (2014 alkaen) uusin toimenpiteiden ideointi on työryhmän vastuulla.

Toimenpiteiden suunnittelu perustuu myös jatkossa tässä liikenneturvallisuuksuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin, periaatteisiin ja työkalupakkeihin sekä seurannan (luku 5.3) mahdollisesti esille nostamiin muihin ajankohtaisiin asioihin. Toimintasuunnitelman valmistelu aloitetaan vuoden viimeisessä kokouksessa (ideariihi, palautekeskustelu) ja lopullisesta sisällöstä sovitaan tulevan vuoden ensimmäisessä kokouksessa. Toimintasuunnitelman toteutumista seurataan ja koordinoidaan seuraavissa kokouksissa.

Toimenpiteiden suunnittelussa on tärkeä huolehtia siitä, että kaikki liikkujaryhmät tulevat sopivalla aikasyklillä jollakin tavalla huomioiduksi. Pysyväksi käytännöksi kannattaa heti alkuvaiheessa ottaa valtakunnallisiin (Autoton päivä, Liikkujan viikko, Pyöräilyviikko, Opetushallituksen liikenneturvallisuuksuviikko, Tapaturmapäivä, Vanhusten viikko, valkoisen kepin päivä, jne.) ja paikallisiin tapahtumiin osallistuminen.

Toimenpiteitä voidaan suunnitella myös teemoittain, jos se tuntuu luontevalta lähestymistavalta. Tietyn teeman valitseminen ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta tehdä myös muuta liikennekasvatustyötä. Vuodenaikateemat ovat tuttu ja hyväksi havaittu lähestymistapa niin tiedotuksessa kuin muussakin toiminnassa. Varta vasten valituilla vuositeemoilla tarkoitetaan puolestaan aiheita, joihin toiminnassa panostetaan erityisesti koko vuoden aikana. Teema voi liittyä tiettyyn liikkujaryhmään (nuoret, mopoilijat, iäkkäät, kunnan työntekijät, jne.) tai esimerkiksi tiettyyn havaittuun ongelmaan, esimerkiksi ylinopeuksiin tai koulujen saattoliikenteen turvallisuuteen.

6 Jatkoimenpiteet ja seuranta

Liikenneturvallisuustyö on luonteeltaan pitkäjänteistä ja onnettomuuksien syntyyn vaikuttavat useat tekijät yhdessä. Yksittäisten toimenpiteiden vaikutuksia ei yleensä ole suoraan nähtävissä onnettomuustilastoissa vaan työn tulokset näkyvät vasta pidemmän ajanjakson kuluessa. Seurannan kautta pyritään osoittamaan, että tehty liikenneturvallisuustyö on oikeansuuntaista. Seuranta auttaa myös niukkojen resurssien kohdentamisessa ja liikenneturvallisuustyön suunnittelussa. Vastuu liikenneturvallisuustyön seurannasta on liikenneturvallisuustyöryhmällä. Seurannan tulokset kirjataan vuosittain laadittavaan liikenneturvallisuustyöryhmän toimintakertomukseen, joka voidaan esitellä eri toimialojen johdolle ja luottamushenkilöille.

Luumäen liikenneturvallisuustyön seuranta on jaettu seuraaviin osa-alueisiin:

- Toimenpiteiden toteutuminen
- Toimenpiteiden vaikuttavuus (= tavoitteiden toteutuminen)
- Yhteistyön toimivuus

Toimenpiteiden toteutumisen seurannan tavoitteena on seurata liikenneturvallisuussuunnitelman toteutumista ja huolehtia toimenpideohjelman ajantasaisuudesta. Yksinkertaisimmillaan se on aina kuluvan vuoden aikana edenneiden toimenpiteiden edistymisen kirjaamista toimenpidelistalle. On myös tärkeää, että kaikki kunnan alueella eri tahojen toimesta tehtävät (työryhmän jäsenet tai muut toimijat) liikenneturvallisuutta tai kestävää liikkumista edistävät toimet kirjataan ylös. Näin liikenneturvallisuustyö, etenkin sen poikkihallinnollisuus ja monimuotoisuus, tulee näkyväksi.

Toimenpiteiden vaikuttavuutta seurataan suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumisen kautta. Pää- ja erityistavoitteiden seuranta perustuu poliisin tietoon tuleviin ja Tilastokeskuksen tilastoimiin onnettomuustietoihin sekä erillisiin määräajoin toteuttaviin kyselyihin ja poliisivalvonnan havaintoihin (koettu turvattomuus, riskikäyttäytyminen, turvalaitteiden käyttö). Toiminnallisten tavoitteiden seuranta kytkeytyy luonteensa vuoksi suoraan toimenpiteiden toteutumiseen seurantaan.

Yhteistyön toimivuuden osalta seurannassa keskitytään liikenneturvallisuustyöryhmän organisointiin ja toimintatapoihin liittyviin asioihin. Kunnan toimintakulttuurin parhaiten sopiva malli muovautuu ajan kanssa. Etenkin alkuvaiheessa on hyvä seurata, miten liikenneturvallisuustyö kunnassa lähtee käyntiin ja minkälaisia hienosäätöjä ryhmän kokoonpanoon tai käytännön toimintamalliin on tarpeen tehdä. Työryhmätoiminnan ohella on myös tärkeä arvioida sitä, miten hyvin työryhmän eri osapuolet tiedostavat oman roolinsa yhteistyössä ja huolehtivat tehtävistään omalla vastuualueellaan.

Liitteet

Liite 1. Nykyiset nopeusrajoitukset 2011 (Taavetti, Jurvala, haja-asutusalue)

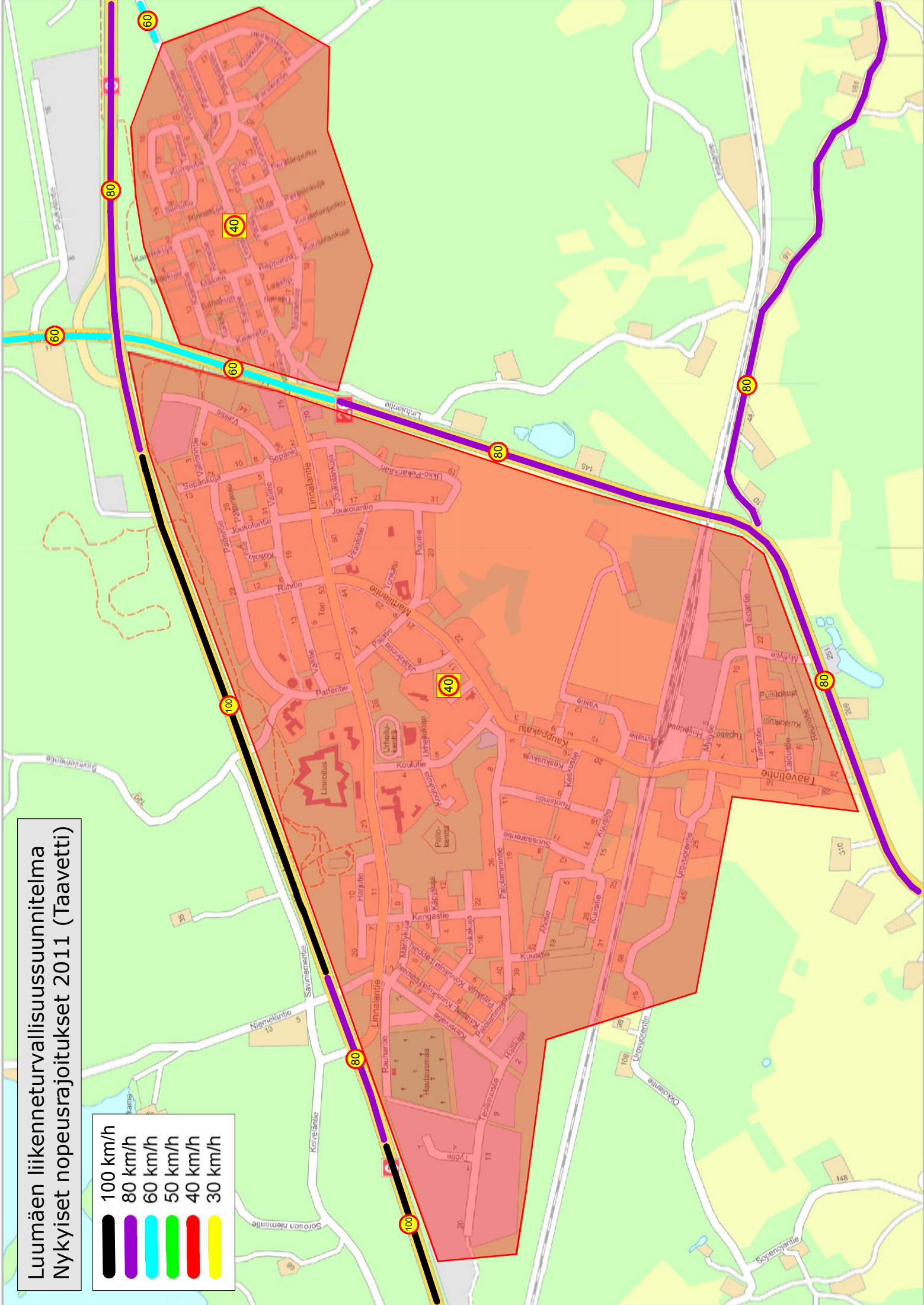
Liite 2. Nykyiset kevyen liikenteen väylät 2011 (Taavetti, Jurvala, haja-asutusalue)

Liite 3. Esimerkkejä käsiteltävistä teemoista sekä toimintatavoista ja -malleista kasvatus- ja tiedotustyössä (lapset, nuoret, aikuiset ja iäkkäät)

Liite 4. Liikenneympäristön parantamisen toimenpidekartat ja -lista

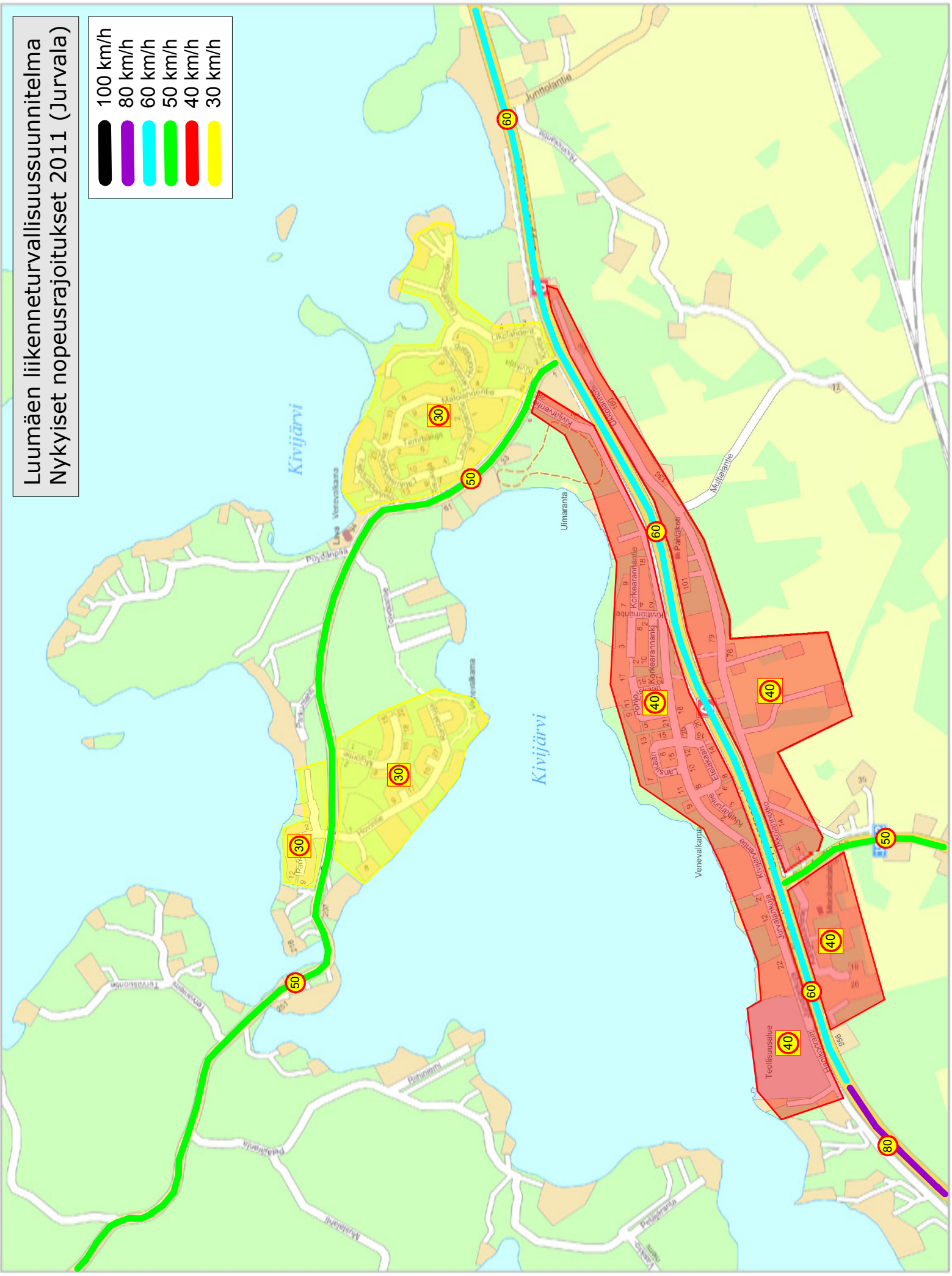
Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma
Nykyiset nopeusrajoitukset 2011 (Taavetti)

- 100 km/h
- 80 km/h
- 60 km/h
- 50 km/h
- 40 km/h
- 30 km/h

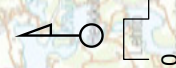
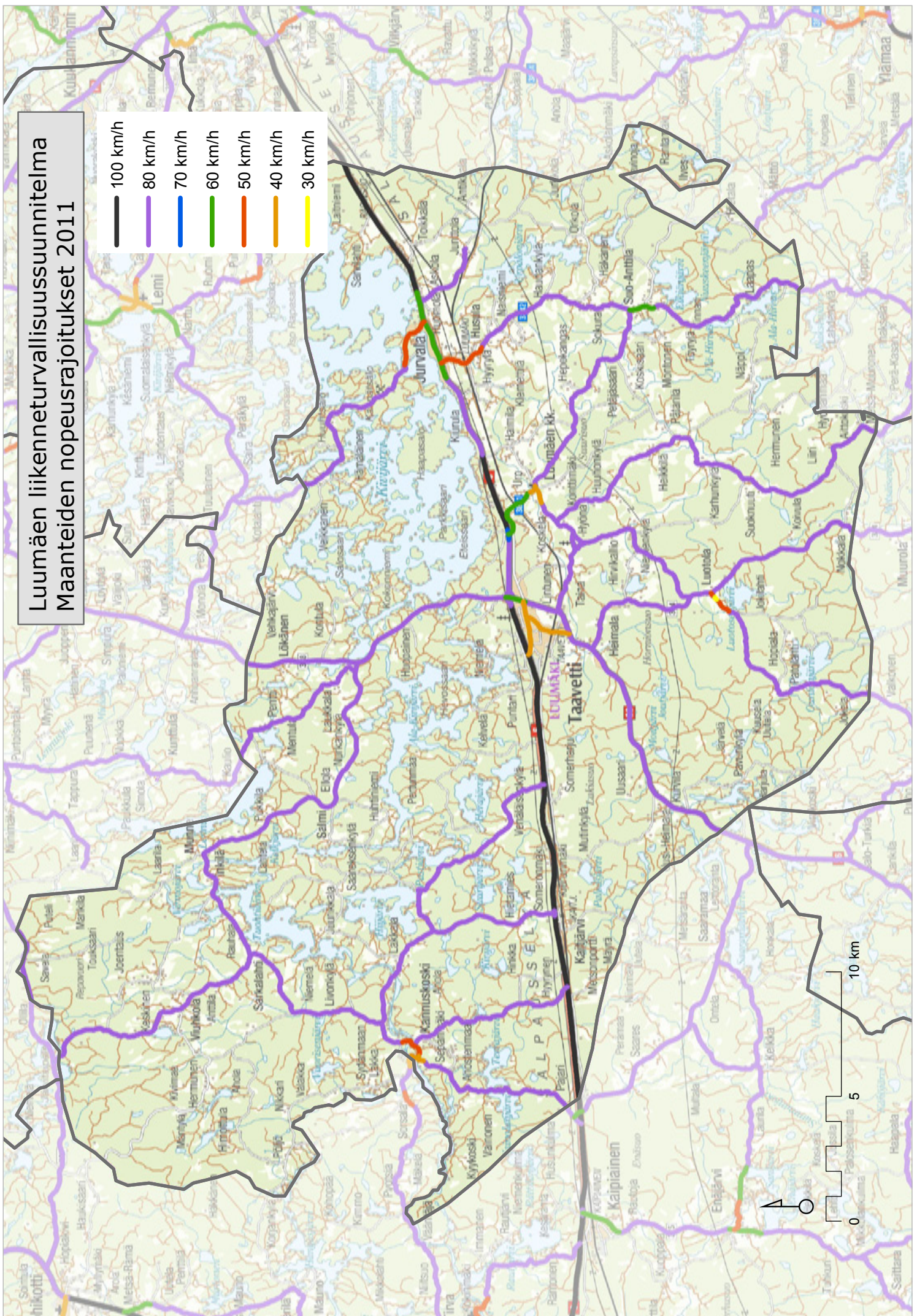
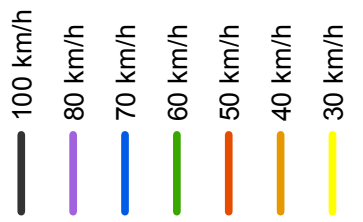

Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma Nykyiset nopeusrajoitukset 2011 (Jurvala)

- 100 km/h
- 80 km/h
- 60 km/h
- 50 km/h
- 40 km/h
- 30 km/h

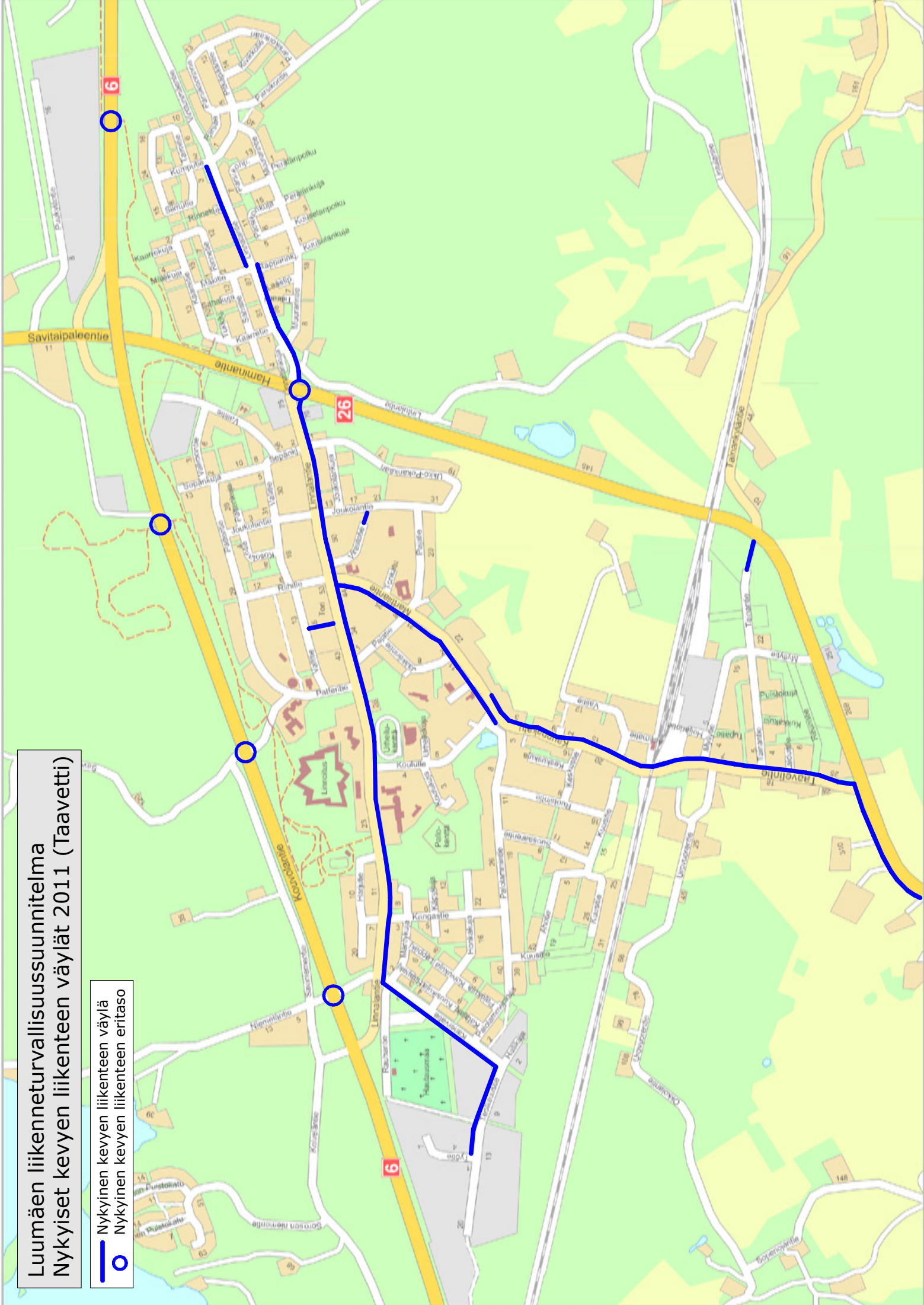
Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma Maanteiden nopeusrajoitukset 2011

Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelma

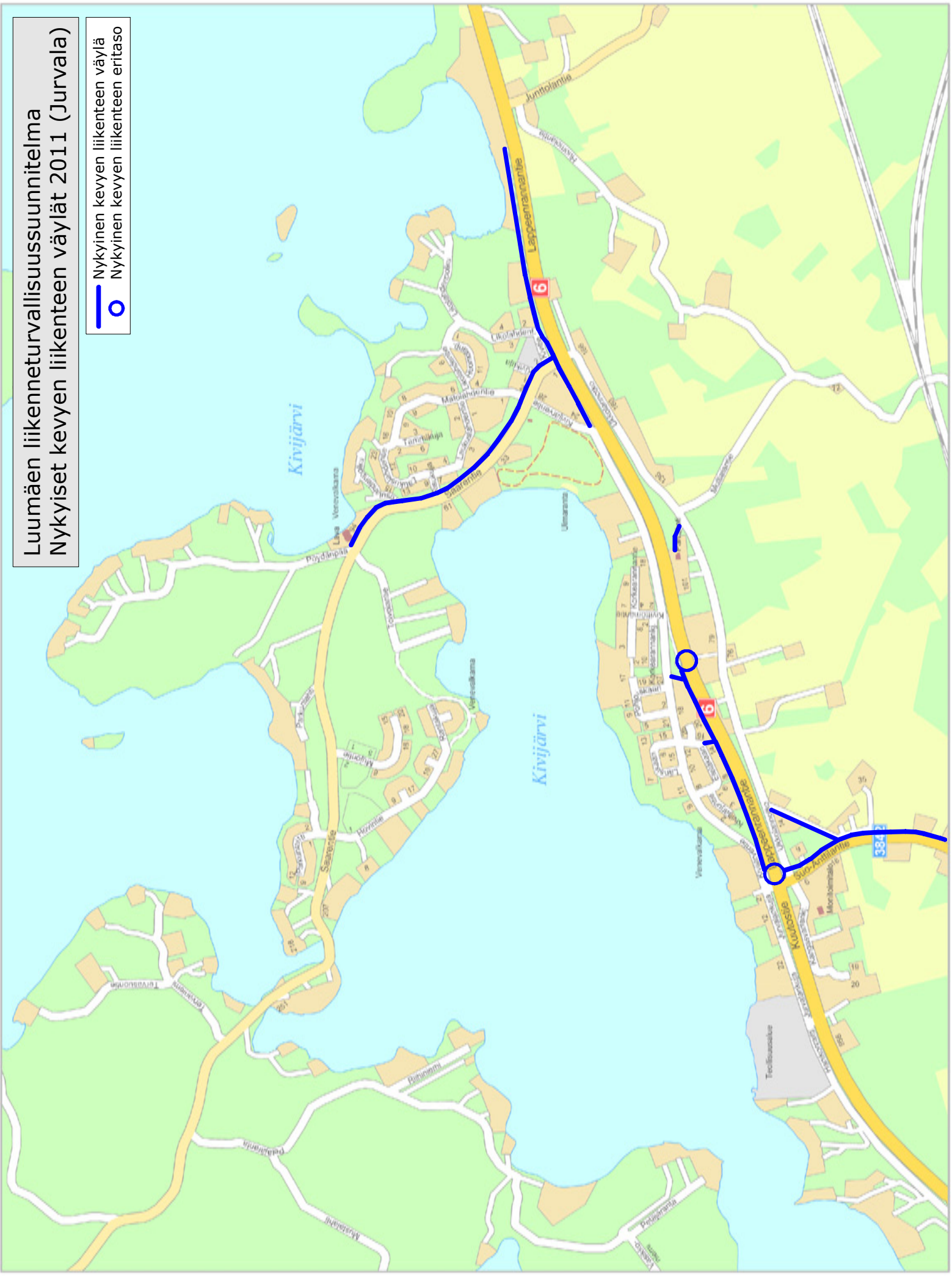
Nykyiset kevyen liikenteen väylät 2011 (Taavetti)

- Nykyinen kevyen liikenteen väylä
- Nykyinen kevyen liikenteen eritaso

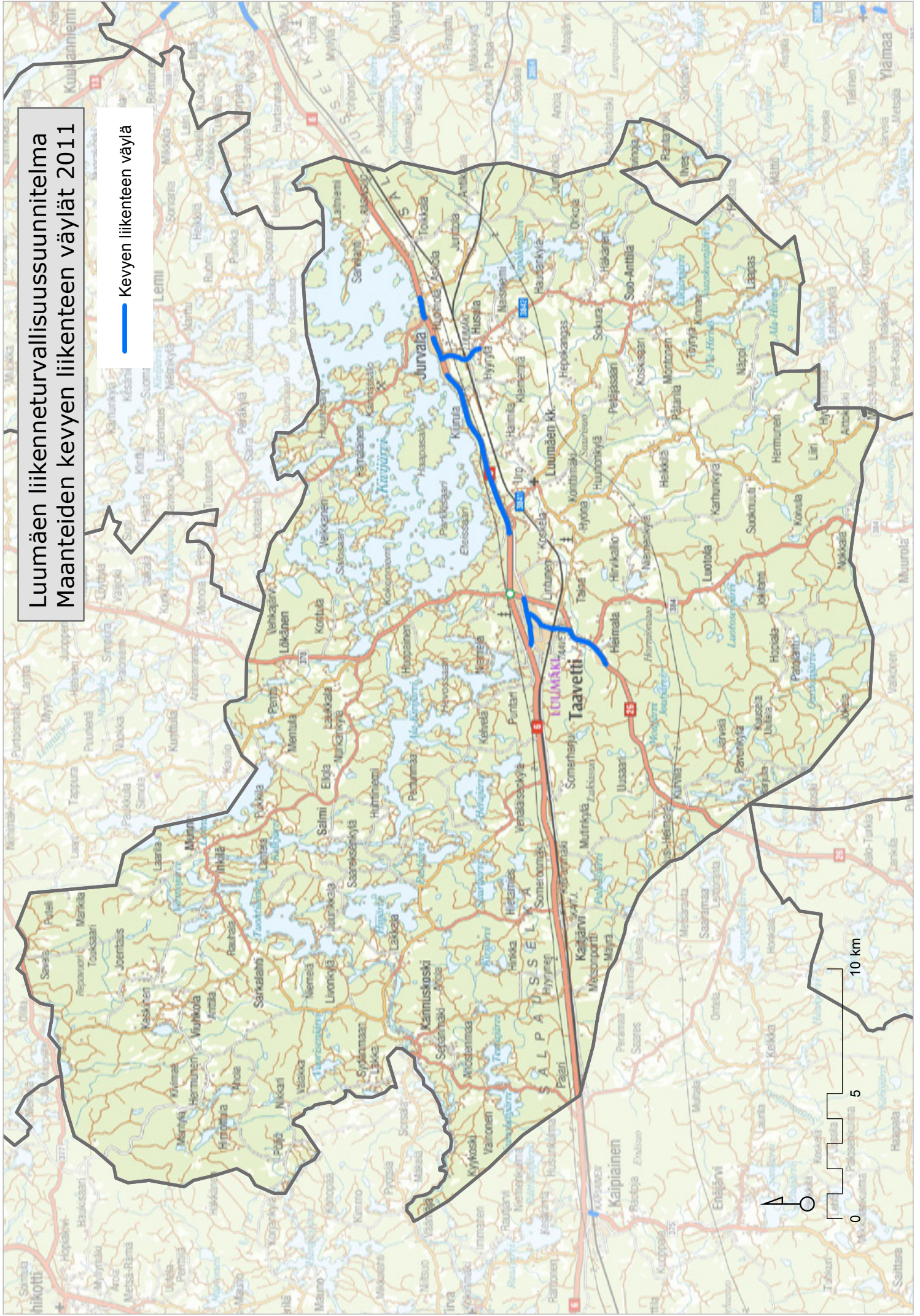
Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelma Nykyiset kevyen liikenteen väylät 2011 (Jurvala)

- Nykyinen kevyen liikenteen väylä
- Nykyinen kevyen liikenteen eritaso

Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma Maanteiden kevyen liikenteen väylät 2011

— Kevyen liikenteen väylä

LAPSET	Esimerkkejä teemoista	Esimerkkejä toimintatavoista ja -malleista
	<ul style="list-style-type: none"> • Perusasiat tutuksi: liikennepäristö, keskeiset turvalaitteet (pyöräilykypärä, turvalliset, heijastin) ja liikennemerkkit • Liikennesääntöjen opettelu ja säännöllinen kertaaminen; jalankulun ja pyöräilyn keskeiset säännöt, turvallinen tienilyitys, turvalisesti bussilla ja koulutaksilla • Jalankulkijan ja pyöräilijän tyyppilisen onnettomuus tilanteet • Jaettu kodin ja päiväkodin/koulun kasvatusturvastuu liikenneturvallisuuksasioissa • Lasten turvallinen kuljettaminen autossa ja muilla kulkuneuvoilla • Lasten parissa työskentelevien liikenneturvallisuuksosaaminen • Koulukuljetusten turvallisuus • Koulumatkojen ja koulujen/päiväkotien lähialueiden turvalliset liikennejärjestelyt • Turvalliset liikennejärjestelyt harrastus- ja liikuntakohteissa 	<p>ALLE KOULUIKÄISET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Päivähoidon, esiopetuksen ja neuvolan henkilöstön liikenneturvallisuuksoulutukset • Päiväkotien henkilöstön, vanhempien ja lasten yhteiset liikunnan pelisäännöt • Päiväkotien laatimat aloitteet turvallisten liikennepäristön puolesta • Turvallisen liikunnan opettelu päivittäisessä liikkumisessa • Liikenneaiheet leikit, laulut, pelit, kirjat ja väritystehtävät • Päiväkodin piha-alueen liikennejärjestelyiden kartoitukset • Liikenneturvallisuuksomateriaalin jakaminen lasten vanhemmille • Liikenneturvallisuuksosaiheet vanhempainillat • Liikenneturvallisuuksosioista keskusteleminen neuvoloissa ja perhevalmennuksessa • Poliisin ja muiden asiantuntijoiden vierailut päiväkodeissa <p>ALAKOULULAISET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opetushenkilöstön liikenneturvallisuuksoulutukset • Liikenneturvallisuuksosioiden käsittely osana eri oppiaineita • Koulun henkilöstön, oppilaiden ja vanhempien yhteiset liikkumisen pelisäännöt • Luokan omien turvallisen liikkumisen pelisääntöjen laatiminen • Koulukuljettajien liikenneturvallisuuksoulutukset • Liikenneturvallisuuksosioiden huomioiminen koulukuljetuspalveluiden hankinnassa • Liikenneturvallisuuksosaiheet vanhempainillat • Liikenneturvallisuuksusteemapäivät tai -viikot (esim. Kolhuitta kouluun -liikenneturvallisuuksosarit) • Kävelevät ja pyöräilevät koulubussit • Koulumatkojen ja koulupihojen turvallisuuskartoitukset • Koulun oman liikenneturvallisuuksosuunnitelman laatiminen • Polkupyörien kunnan ja varusteiden tarkastukset ja huolto esimerkiksi teknisen työn tunnilta • Pyöräilykurssit ja taitoradat, pyöräilyajokortin suorittaminen • Turvallisesti harrastuksiin materiaalin jakaminen urheiluseuroille • Kouluterveydenhoitajan vierailut oppitunneilla • Poliisin vierailu koulussa sekä nopeusvalvonta koulujen läheisyydessä (koulujen alkaessa elokuussa)

Liite 3. Esimerkkejä käsiteltävistä teemoista sekä toimintatavoista ja -malleista kasvatusta ja tiedotustyössä (Nuoret).

ESIMERKKEJÄ TEEMOISTA	ESIMERKKEJÄ TOIMINTATAVOISTA JA -MALLEISTA
<p>YLEISET</p> <ul style="list-style-type: none"> Jalankulun ja pyöräilyn keskeisten sääntöjen kertaaminen Turvavälineet ja -välineet: turvavyö, pyöräilykypärä Nuorille (yleisesti), jalankulkijoille ja pyöräilijöille tyypilliset onnettomuusilanteet Päihteetön liikenne Asenteet ja muiden liikkujien huomioiminen liikenteessä Omien liikkuvalintojen vaikutukset terveyteen ja ympäristöön Nuorten parissa työskentelevien liikenneturvallisuusosaaminen Vanhempien tietämys nuorten liikenneturvallisuuksista, vanhempien vastuu ja esimerkin tärkeys Koulumatkojen ja koulujen/oppilaitosten lähialueiden turvalliset liikennejärjestelyt Turvalliset liikennejärjestelyt harrastus- ja liikuntakohteissa <p>MOPOILIJAT JA AUTOILIJAT</p> <ul style="list-style-type: none"> Mopoliijan tyypillisen onnettomuusilanteet, mopoliijan liikennesäännöt, mopokortin hankinta, mopon hallinta, mopolla kyyditseminen, ennakoiva ajotapa, mopon paikka liikenteessä, mopoliijan turvavarusteet, mopon virtittämisen seuraukset, jne. Nuorten autonkuljettajien tyypilliset onnettomuusilanteet, turvallisen auton hankinta, kuljettajan ja matkustajan vastuut, ennakoiva ajotapa autoilla, jne. 	<p>Esimerkkejä toimintatavoista ja -malleista</p> <ul style="list-style-type: none"> Opetushenkilöstön liikenneturvallisuuskoulutukset Nuorisotyöntekijöiden ja liikunnanohjaajien liikenneturvallisuuskoulutukset Liikenneturvallisuuksien käsittely osana eri oppiaineita, myös toisen asteen koulutuksessa Mopoihiiset tai laajemmin nuorten liikenneturvallisuuksia käsittelevät vanhempainillat Koulujen laatimat aloitteet turvallisten liikenneympäristön puolesta Liikenneturvallisuusteemapäivät tai -viikot (esim. Kolhuitta kouluun -liikenneturvallisuuksista) Ryhmäkeskustelut tai välittelyt terveellisestä, turvallista ja vastuullisesta liikkumisesta Poimitaan sanomalehdistä uutisia nuorten liikenneonnettomuuksista ja mietitään onnettomuuksien syitä ja seurauksia Ensiapukurssi ja tietoa onnettomuusilanteesta toimimisesta osana terveystiedon opetusta Koulumatkojen ja koulupihojen turvallisuuskartoitukset Liikenneturvallisuuksien käsittely rippileirillä Liikenneonnettomuuksissa vammautuneet nuoret käyvät kouluissa kertomassa kokemuksistaan Liikenneturvallisuuksien esille nostaminen nuorille suunnatuissa tapahtumissa (tapahtuman aihepiiriä hyödyntäen), esim. kolarimopo ja törmäystuun ovat olleet hyviä vetonauloja Nuoriso-ohjaajan liikenneturvallisuuksiokut Facebookissa Mopo- ja moottoripyöräkoulutukset (jatko-/täydennyskoulutukset, ajoharjoitteluradat) Turvallisen ja päihteettömän liikenteen koulutukset Moporatsiat ja -katsastukset (Poliisi) Varuskuntien aktiivointi liikenneturvallisuuksien käsittelyyn Asenteiden ja liikennekäyttäytymisen painoarvon kasvattaminen autokouluopetuksessa Turvallisesti harrastuksiin materiaalin jakaminen urheiluseuroille Poliisin ja muiden asiantuntijoiden vierailut kouluissa ja oppilaitoksissa

Liite 3. Esimerkkejä käsiteltävistä teemoista sekä toimintatavoista ja -malleista kasvatusta ja tiedotustyössä (Aikuiset ja iäkkäät).

	Esimerkkejä teemoista	Esimerkkejä toimintatavoista ja -malleista
AIKUISET	<ul style="list-style-type: none"> • Yleinen liikenneturvallisuustiedotus • Liikennekäyttäytyminen: Ylinopeudet, vilkun käyttö, turvallinen ohittaminen, päihtyneenä ajaminen • Turvalaitteet ja -välineet: heijastin, pyöräilykypärä, hands free -laite • Työliikenteen turvallisuusasiat (työmatkat ja työajanmatkat) ja keinot tapaturmariskin pienentämiseksi • Omien ajotaitojen kehittäminen (autoilijat, motoristit, ammattikuljettajat) • Autojen huoltoon ja kunnossapitoon liittyvät liikenneturvallisuusasiat • Autoilijoiden tietoisuus jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden väistämissäännöistä • Hyötyliikunnan edistäminen arjen matkoilla 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedotteet paikallislehdissä ja -radiossa • Liikenneturvallisuusasioiden esille tuominen paikallisissa tapahtumissa • Liikenneturvallisuusmateriaalin jakaminen työpaikoilla ja terveyskeskuksessa • Työntekijöille suunnatut taloudellisen ja ennakkoivan ajotavan koulutukset • Työliikenteen vaaranpaikkojen kartoitus • Työpaikkojen liikenneturvallisuus ja liikkumisen ohjaus liikkumissuunnitelmat • Kunnan työntekijöiden ensiaputaitojen koulutus + toimintatavat liikenneonnettomuuspaikalla • Liikenneturvallisuusaiheiset tietoiskut katsastustoiminnan yhteydessä
IÄKKÄÄT	<ul style="list-style-type: none"> • Iäkkäiden liikenneturvallisuustilanne ja tyypilliset onnettomuustilanteet • Keskeisten liikennesääntöjen kertaaminen eri kulkutavoilla liikuttaessa • Turvalaitteet ja -välineet: pyöräilykypärä, heijastin, liukusteet • Kääntymisen vaikutukset liikkuvuuteen ja turvallisuuteen • Sairauksien ja lääkkeiden vaikutukset ajo-kykyyn • Iäkäsien ajotaitojen ylläpito • Pimeällä liikkumisen riskit • Iäkkäiden vaateet liikennepäristölle (esteettömyys, selkeys, kunnossapito, jne.) • Iäkkäiden sopivat kuljetuspalvelut 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedotteet iäkkäiden liikkumisen erityispiirteistä ja onnettomuusriskistä suhteessa muuhun väestöön • Iäkkäiden parissa työskentelevien liikenneturvallisuuskoulutukset • Ikäautoilijakurssit ja ajokyvyn itsearvioinnit • Ikäihmisten liikennetietotestit • Ajoneuvoihin ja uusiin teknologisiin ratkaisuihin liittyvä käyttökoulutus • Liikkumisen apuvälineiden käytön opastus • Tasapainoharjoittelu (liukastumisonnettomuudet) • Esteettömyys- ja vaaranpaikkakartoitukset • Ohjatut kävely- ja pyöräretket • Vanhusneuvosto aloitteet turvallisen ja esteettömän liikkumisympäristön puolesta • Riittävien terveystarkastuksien järjestäminen ajokorttia uusittaessa • Liikenneturvallisuusasioiden käsittely lääkärin tai terveydenhoitajan vastaanotolla • Iäkkäille tarjotut teematilaisuudet • Poliisin ja muiden asiantuntijoiden vierailut palvelutaloissa

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuu 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir- luokka	Vastuu- taho	Kust. (€)	Heva- väh.	Tie- osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
1	Koulutie, Haminan portin kohta	- Nykyisen elementtihadasteen korvaaminen rakenteellisella hidasteella.	1	K	7 500	-	-	-	Haminan portti erittäin kapea kohta mutkassa. Paljon koululaisia. Ei tilaa kevyen liikenteen väylälle.
2	Koulutie, koulun suojatie liikuntakentälle	- Nykyisen suojatien korottaminen.	1	K	7 500	-	-	-	Tarvittaessa (myöhemmässä vaiheessa) Urheilukujan liittymän siirto nykyisen parkialueen kohdalle ja Koulutiele tulevan tontti liittymän kääntö Koulukujalle (tavoitteena liittymien poistaminen Haminan portin lähistöltä).
3	Linnalantie / Lintulantie liittymä	- Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin. - Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan nykyisen aluerajoitusmerkin kohdalle.	1	K	700	-	-	-	Tavoitteena Linnalantien suojateiden havaitavuuden parantaminen ja yhtenäisyys.
4	Linnalantie / Mäkitie liittymä	- Nykyisen suojatien korottaminen Linnalantien päällystykseen yhteydessä.	1	K	7 500	-	-	-	Linnalantie päällystetään ja kavennetaan vuonna 2012. Kevyen liikenteen väylä vaihtaa puolta Mäkitien kohdalla.
5	Linnalantie / Rinnekuja liittymä	- Kavennuksen (tai shikaanin) rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle Linnalantien päällystykseen yhteydessä. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	K	5 000	-	-	-	Linnalantie päällystetään ja kavennetaan vuonna 2012. Ylityskohta lasten leikkialueelle.
6	Pajatie, Jääkäritien kohta	- Tien katkaiseminen ajoneuvoliikenteeltä Jääkärintien kohdalta (kevyt liikenne sallitaan). - Esteettömän kevyen liikenteen yhteyden rakentaminen torille.	1	K	2 500	-	-	-	Pajatieta käytetään oikeittain. Pajatiellä senioritalo.
7	Yhteys Mäntykoti - tori ja Patteritie välillä Mäntykoti - Linnalantie	- Turvallisen suojatieyhteyden turvaaminen Mäntykodin kohdalla. - Kevyen liikenteen väylän rakentaminen korotettuna Patteritien länsipuolelle.	1	K	80 000	-	-	150	Patteritien mäki on liian jyrkkä liikkumiseisille kulkijoille.
8	Paloaseman ja kirjaston P-alue	- Vaihe 1: Koululaisten saatto liikenteen (vanhemmat) kieltäminen. - Vaihe 2: Paloaseman ja kirjaston välisen P-alueen ajoneuvoliikenteen estäminen rakenteellisesti.	1,2	K	1: - 2: 2000	-	-	-	Kirjasto siirtymässä vuonna 2013 virastotaloon.

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuu 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir.-luokka	Vastuu-taho	Kust. (€)	Heva-väh.	Tie-osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
9	Koulutie	- Vaihe 1: Nopeusrajoituksen alentaminen 40 => 30 km/h ja raskaan liikenteen läpiajokiellon merkitseminen. - Vaihe 3: Kevyen liikenteen väylän rakentaminen koulun puolelle välille Linnalantie - Haminan portti.	1,3	K	1: 600 3: 50 000	-	-	190	Raskas liikenne käyttää välillä oikeoreittinä kapeasta Haminan portista huolimatta. Paljon koululaisia. Haminan portin kohdalla ei tilaa kevyen liikenteen väylälle.
10	Vt 6 / Somerharjuntie liittymä	- Näkemien parantaminen Taavetin suuntaan (puuston raivaaminen).	1	ELY	500	0,001	6 207/3640	-	Liittymä kaarteessa.
11	Vt 6 / Kahrasentie liittymä	- Kolmion lisääminen y-tieliittymään.	1	ELY	200	0,001	6 208/1751	-	
12	Vt 6 / mt 3841 (Urontie) / Rantsilanmäki liittymä	- Näkemien parantaminen Kouvolan suuntaan rakentamalla putkikaide nykyisen kaiteen tilalle. - Teboilin mainoksen ja Taavetin lomakylän opasteen siirtäminen Lappeenrannan suunnan näkemäalueelta.	1	ELY	40 000	0,017	6 210/0	-	Ongelmana geometriasta ja kaiteesta johtuva heikko näkemä Kouvolan suuntaan sekä kääntymiset. Molemmista suunnista kääntymiskaistat oikealle ja vasemmalle, nopeusrajoitus 70 km/h. 1 kuol, 2 heva, 4 om.vah.onn.
13	Vt 6 / Uitonniemi liittymä	- Väistämisviivan merkitseminen.	1	ELY	200	0,004	6 210/4189	-	Sivutiellä kolmio, sivutie liittyy bussipysäkin kohdalla valtatiehen.
14	Vt 6 / Kangasvarrenkuja liittymä	- Käikikolmion lisääminen.	1	ELY	200	0,000	6 210/7260	-	
15	Vt 6, väli Luumäen motelli - Järvenkylä (hanke jatkuu Lappeenrannan puolelle)	- Nopeusrajoituksen alentaminen 100 => 80 km/h (harkittava muututtavia nopeusrajoituksia päivisin 80 km/h, ilta-aikaan 100 km/h).	1	ELY	1 000	0,145	6 212/402 - 212/6360	5 958	Välillä sijaitsee Salpalinnan P-alue, Kotkaniemi (Svinhuuvudin kotitila) sekä Toikkalan ja Sarvilahden liittymät. Nykyisin talvella 80 km/h. Päivisin liikennetheys ei mahdollista yli 80 km/h nopeutta.
16	Vt 26 / mt 14738 (Linnalantie) liittymä	- Näkemien parantaminen Haminan suuntaan rakentamalla putkikaide nykyisen kaiteen tilalle.	1	ELY	40 000	0,009	26 11/3626	-	Ongelmana kaiteesta johtuva heikko näkemä Haminan suuntaan sekä samanaikaiset vasemmalle kääntymiset (ajolinjat). Turvasaarekkeet ja STOPit. Nopeusrajoitus alennettu jo 60 km/h. 4 om.vah.onn.
17	Mt 378 (Savitaipaleentie), Kukasrannan kohta	- Nopeusrajoituksen alentaminen 80 => 60 km/h venerannan liittymän kohdalla.	1	ELY	400	0,003	378 1/2530	-	Heikko geometria (mäki ja kaarre). Liittymä pahassa paikassa. Ongelma erityisesti kesäkaudella.

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuu 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir- luokka	Vastuu- taho	Kust. (€)	Heva- väh.	Tie- osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
18	Mt 3754 (Taavetintie) / Urovoorentie liittymä	- Suojatien ennakkovaroitusmerkkien asentaminen. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	ELY	900	0,005	3754 1/600	-	Suojatie pahasti mutkassa ja mäessä. Tienylittäjinä koululaisia.
19	Mt 3754 (Kauppakatu) / Keskustie liittymä, Mt 3754 (Kauppakatu) / Välitie liittymä, Mt 3754 (Marttilantie) / Koulutie liittymä, Mt 3754 (Marttilantie) / Vallaherrankuja liittymä [yhteensä 4 suojatietä]	- Suojatiemerkin siirtäminen suojatien viereen (tien itäpuolel). - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	ELY	2 000	0,012	3754 1/955 3754 1/1015 3754 1/1260 3754 1/1365	-	Tavoitteena Marttilantien suojateiden havaittavuuden parantaminen ja yhtenäisyys.
20	Mt 3841 (Urontie), sillan kohta	- Nopeusrajoituksen alentaminen 60 => 40 km/h (nopeusrajoitus alkamaan ennen kapeaa siltaa).	1	ELY	400	0,006	3841 1/2440	-	Kapea silta.
21	Mt 3842 (Suo-Anttilantie) / Sale liittymä	- Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	ELY	500	0,001	3842 1/50	-	Suojatie tulee yllättäen eteen tultaessa etelän suunnasta.
22	Mt 14694 (Sarkalahdentie), kannuskosken myllyn kohta	- Nopeusrajoituksen alentaminen 50 => 40 km/h. - Kartoitetaan liikenteen ohjaamismahdollisuudet Räätilmäentien yksityistien kautta.	1	ELY	400	0,000	14694 2/0 - 2/350	-	Uimaranta ja mylly.
23	Mt 14738 (Linnalantie) / Harjutie liittymä (jäähalli)	- Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	ELY	500	0,004	14738 1/650	-	Yityskohta jäähallille, kevyen liikenteen väylä Linnalantien eteläpuolella.
24	Mt 14738 (Linnalantie), paloaseman ja koulun kohdan nykyinen suojatie	- Nykyisen suojatien siirtäminen paloaseman liittymän länsipuolelle ja suojatien korottaminen. - Ajo radan kaventaminen suojatien kohdalla. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin. - Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan (suojatien länsipuolelle).	1	ELY	20 000	0,014	14738 1/890	-	Ajoneuvoliikenteen nopeudet suuria. Tavoitteena hillitä nopeudet koulun kohdalla hidastein kaikista suunnista. Toteutettavissa erillään Linnalantien parantamisesta.
25	Mt 14738 (Linnalantie) / Koulutie liittymä (Taavetin koulu)	- Nykyisen suojatien siirtäminen noin 5 metriä (pois liittymästä) idän suuntaan. - Suojatien korottaminen ja kaventaminen. - Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan.	1	ELY	20 000	0,013	14738 1/955	-	Tavoitteena hillitä koulun kohdan ajonopeuksia.
26	Mt 14749 (Saarentie), Risulahden kohta	- Nopeusrajoituksen alentaminen 50 => 40 km/h.	1	ELY	400	0,002	14749 1/0 - 1/400	400	Ajoneuvoliikenteen nopeudet suuria. Tienylittäjiä Lepolan alueelle ja Kahvi-Pakarille.

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir.-luokka	Vastuutaho	Kust. (€)	Hev.väh.	Tie-osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
27	Vt 6 / mt 14749 (Saarentie) liittymä, nykyinen Lappeenrannan suunnan pysäkki	- Neuvotellaan liikennöitsijöiden kanssa, että bussit kävisivät jättämässä asiakkaat Kahvi-Pakarin vastapäätä sijaitsevalle tyhjälle alueelle (vaatii pysäkkijärjestelyitä).	1	ELY/K/ Liikennöitsijät	-	0,007	6 211/1585	-	Bussien käyttäjät (erityisesti Risulahden koululaiset) joutuvat ylittämään valtatien. Nopeusrajoitus 60 km/h.
28	Mt 3754 (Marttilantie), terveyskeskuksen kohdan suojatie	- Hidasteen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle. - Ynteyden rakentaminen suojatieltä tk:n pihaan. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	ELY/K	12 000	0,008	3754 1/1765	-	Suojatie johtaa nurmikolle. Tavoitteena hillitä Marttilantien ajonopeudet keskustaan saavuttaessa ja turvata tien ylitykset tk:een.
29	Mt 14738 (Linnalantie) / Patteritie liittymä [liittyy Linnalantien kokonaisvaltaiseen parantamiseen]	- Nykyisen suojatien siirtäminen liittymän länsipuolelle. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	1	ELY/K	2 000	0,008	14738 1/1205	-	Liikkumisesteisiä kulkijoita Mäntykodille.
30	Mt 14738 (Linnalantie) / Sepänkuja liittymä	- Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin. - Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan (suojatien itäpuolelle). - Huoltoaseman ja Linnalantien itäisen liittymän sulkeminen.	1	ELY/K	3 000	0,030	14738 1/1990	-	Huoltoaseman itäinen liittymä suoraan suojatien kohdalla. Huoltoasemalle on ajoyhteys jo kahdesta muusta suunnasta.
31 (ei kartalla)	Taavetti (Linnalantie) ja Risulahti, pyöräteiden ja ajoneuvoliikenteen risteämiskohdat	- Kaksisuuntainen pyörätie -lisäkilven lisääminen väistämiseivollisuuden (kolmio) yhteyteen. Yhteensä 10 liittymää Taavetissa ja 2 Risulahdessa (Kanervatie, Kangasitie, Koulutie, Pajatie, Marttilantie, Joukolantie, Ukko-Pekankaari, Muurarintie, Rapparinkuja, Saarentie, Matolahdentie ja Risukuja).	1	ELY/K	1 500	-	-	-	Merkittään yhteneväisesti kaksisuuntaisen pyörätien risteämiset ajoneuvoliikenteen kanssa.
32	Mt 3754 (Marttilantie) / mt 14738 (Linnalantie) liittymä [liittyy Linnalantien kokonaisvaltaiseen parantamiseen]	- Vaihe 1: Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan ennen liittymää idästä ja etelästä tultaessa. - Vaihe 2: Liittymäalueen korottaminen ja kaventaminen (korotettu alue jatkuu länteen aina torille asti, päällystysmateriaalina kiveys tai muu erottuva materiaali).	1,2	ELY/K	1: 400 2: (tot. Linnalantien yhteydessä)	0,003	3754 1/1964	-	Ongelmana Linnalantien ajonopeudet, liittymän laajuus ja turvattomat kevyen liikenteen ylitykset. Huomioitava bussiliikenteen tilantarve.

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuun 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir- luokka	Vastuu- taho	Kust. (€)	Heva- väh.	Tie- osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
33	Mt 3842 (Suo-Anttilantie), Kangasvarren koulun kohta	- Vaihe 1: Nopeusrajoituksen alentaminen 50 => 40 km/h koulun kohdalla. - Vaihe 1: Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin. - Vaihe 1: Heräteraitojen ja nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan koulun molemmin puolin. - Vaihe 2: Suojatien keskisaarekkeen rakentaminen nykyisen suojatien kohdalle.	1,2	ELY	1: 1 000 2: 15 000	0,005	3842 1/1740	-	Koulun kohdalla nopeusrajoitus 50 km/h, lapsia-merkit ja suojatien ennakkovaroitusmerkit.
34	Vt 6 / mt 14738 (Linnalantie) / Kelveläntie liittymä	- Vaihe 1: Väistämisviivan merkitseminen kummallekin sivusuunnalle. - Vaihe 3: Näkemien parantaminen Lappeenrannan suuntaan rakentamalla putkikaide nykyisen kaiteen tilalle. - Vaihe 1: Pysäytysviivan merkitseminen Kivijärventien STOP-merkin kohdalle. - Vaihe 3: Pysäkkikatosten uusiminen (2 kpl). - Vaihe 3: Näkemien parantaminen Lappeenrannan suuntaan rakentamalla putkikaide nykyisen kaiteen tilalle.	1,3	ELY/K	1: 400 3: 40 000	0,015	6 208/5294	-	Liikenne vähäistä Kelvelän suunnasta. Kanavoitu ja valaistu liittymä, etelästä kääntymiskaistat vasemmalle ja oikealle, pohjoisesta vasemmalle. 5 om.vah.
35	Vt 6 / mt 3842 (Suo-Anttilantie) liittymä (Sale)	- Vaihe 1: Pysäytysviivan merkitseminen Kivijärventien STOP-merkin kohdalle. - Vaihe 3: Pysäkkikatosten uusiminen (2 kpl). - Vaihe 3: Näkemien parantaminen Lappeenrannan suuntaan rakentamalla putkikaide nykyisen kaiteen tilalle.	1,3	ELY/K	1: 400 3: 52 000	0,016	6 211/0	-	Geometrian takia heikot näkemät Lappeenrannan suuntaan.
36	Vt 6 / mt 14766 (Junttolantie) liittymä (Luumäen motelli)	- Vaihe 1: Pysäytysviivan merkitseminen STOP-merkin kohdalle. - Vaihe 1: Väistämisviivan merkitseminen Junttolantielle. - Vaihe 3: Motellin itäisen liittymän siirtäminen parempaan paikkaan ja läntisen (STOP-) liittymän poistaminen.	1,3	ELY/K	1: 400 3: (kaavoituksen yhteydessä)	0,021	6 212/0	-	Motellin läntinen liittymä vaarallisen vino. Asutus laajenee Pihlajaniemeen, jolloin motelliin liittymä siirtyy noin 40m Lappeenrannan suuntaan.
37	Mt 14748 (Hirvikalliontie), Kirkonkyliän koulun kohta	- Vaihe 1: Heräteraitojen ja nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan koulun molemmin puolin. - Vaihe 3: Koulun liittymän siirto noin 20m itään koulun aidan viereen ja saattoalueen rakentaminen.	1,3	ELY/K	1: 900 3: 35 000	0,001	14748 1/425	-	Koulun kohdalla nopeusrajoitus 40 km/h ja lapsia-merkit.
38	Mt 14749 (Saarentie), Kahvi-Pakarin kohta	- Vaihe 1: Suojatien maalaaminen ja suojatiemerkkien asentaminen. - Vaihe 3: Vt 6:n suuntaisen keskisaarekkeellisen suojatien rakentaminen jatkamalla liittymätulppaa.	1,3	ELY	1: 600 3: 15 000	0,001	14749 1/0	-	Kevyen liikenteen väylä kulkee liittymän läpi. Suojatiemaalaukset ja -merkit puuttuvat.

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuu 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir- luokka	Vastuu- taho	Kust. (€)	Heva- väh.	Tie- osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
39	Vt 26 / mt 14760 (Tainankyläntie) liittymä	- Vaihe 1: Liittymän ennakkovaroitusmerkkien asentaminen. - Vaihe 3: Väistötilan ja valaistuksen rakentaminen.	1,3	ELY	1: 400 3: 80 000	0,011	26 11/2056	-	Tainantien haara suljettu ajoneuvoliikenteeltä. Näkemä-ongelma (silta ja kaarre) aivan liittymän kohdalla (hyvät näkemät 10m ennen liittymää).
40	Mt 14738 (Linnalantie) / Kanervatie liittymä	- Vaihe 1: Heijastinvarret suojatie-merkkien tolppiin. - Vaihe 1: Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan (suojatien länsipuolelle). - Vaihe 3: Kiertoliittymän rakentaminen (toteutus vt:n 6 rakentamisen yhteydessä).	1,3	ELY	1: 700 3: (tot. vt 6 yhteydessä)	0,013	14738 1/270	-	Kiertoliittymä toimisi taajaman porttina ja viestisi liikennepäristön muutoksesta.
41	Linnalantie / Kumputie liittymä	- Uuden korotetun suojatien rakentaminen Linnalantien päällystysyksen yhteydessä. - Nopeusrajoituksen maalaaminen ajorataan (suojatien itäpuolelle).	2	K	7 500	-	-	-	Linnalantie päällystetään ja kavennetaan vuonna 2012. Nykyinen kevyen liikenteen väylä kulkee Linnalantien pohjoispuolella, ylitystarve Parsikontietä.
42	Taavetin tori [liittyy Linnalantien kokonaisvaltaiseen parantamiseen]	- Torialueen kokonaisvaltainen parantaminen "Taajamien viihtyisyysuunnitelma" -raportin mukaisesti. - Parkkipaikkojen lisääminen torin alueella.	2	K	(tot. Linnalantien yhteydessä)	-	-	-	Tori nykyisin jäsentymätön alue, ei kunnon parkkialuetta.
43	Toivolantie, länsipää	- Läpiajoilukenteen estäminen rakenteellisesti Hovintielle.	2	K	1 000	-	-	-	Kevyen liikenteen yhteys kulkee Toivolantien ja Hovintien kautta.
44	Vt 6 / Pajariharju liittymä	- Y-tieliittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,005	6 206/1670	-	On yhteys muuta kautta.
45	Vt 6, Mäntylän kohta	- Y-tieliittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,005	6 206/2932	-	On yhteys muuta kautta.
46	Vt 6, Pajakallion kohta	- Y-tieliittymän (luvattoman) katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,005	6 206/7150	-	On yhteys muuta kautta.
47	Vt 6, Kiurunmäen kohta	- Y-tieliittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,003	6 207/847	-	Asuintalo tien vieressä. On yhteys muuta kautta.
48	Vt 6, Kiurunmäen kohta	- Y-tieliittymän (luvattoman) katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,003	6 207/1061	-	Asuintalo tien vieressä. On yhteys muuta kautta.
49	Vt 6, Lopsanmäen kohta	- Y-tieliittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,004	6 208/2251	-	On yhteys muuta kautta.
50	Vt 6, Marttilankankaan kohta (sorasillo)	- Y-tieliittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,004	6 208/7120	-	On yhteys muuta kautta.

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuun 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir- luokka	Vastuu- taho	Kust. (€)	Heva- väh.	Tie- osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
51	Vt 6, Jurvalankujan kohta	- Y-tie liittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,009	6 210/6946	-	On yhteys muuta kautta.
52	Vt 6, Soivarinmäen kohta	- Y-tie liittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,005	6 212/2232	-	On yhteys muuta kautta.
53	Vt 6, Pajainniemensuon kohta	- Y-tie liittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,005	6 212/2979	-	On yhteys muuta kautta.
54	Vt 6, Sudenpyydyksenmäen kohta	- Y-tie liittymän katkaiseminen.	2	ELY	1 000	0,005	6 212/3362	-	On yhteys muuta kautta.
55	Vt 6 / Sarvilahdentie liittymä	- Taavetin suunnan pysäkin levikkeen asfaltoinnin jatkaminen Sarvilahden liittymään asti.	2	ELY	15 000	0,003	6 212/4110	-	Nopeusrajoitus 100 km/h, kääntymiset Sarvilahden ongelmana, 3 hirviönn., 1
56	Vt 6, Palanutkankaan kohta	- Y-tie liittymän katkaiseminen (molemmat puolet).	2	ELY	2 000	0,006	6 212/5187	-	On yhteys muuta kautta.
57	Mt 3754 (Marttilantie), keskustan bussipysäkin kohta	- Pysäkin muotoilu, jäsentäminen, erottaminen ajoradasta ja yhteydet nykyiselle suojatielle. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin. - Vaihtoehtona pysäkin siirto sellaiseen paikkaan, mikä poistaisi bussien kääntymistarpeen Taavetin keskustassa.	2	ELY	50 000	0,005	3754 1/1850	-	Epämääräinen ja jäsentymätön pysäkki. Ongelmana lisäksi bussien kääntymisen tarve Taavetin keskustassa (vaatii erillisen joukkoliikennesuunnitelman).
58	Mt 3754 (Marttilantie), KELAn ja apteekin kohdan suojatie	- Suojatien siirtäminen liittymän pohjoispuolelle. - Yhteyden rakentaminen suojatieltä KELAn pihaan. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	2	ELY/K	5 000	0,006	3754 1/1680	-	Suojatie johtaa liittymään.
59	Mt 14738 (Linnalantie), väli Taavetin koulu - Marttilantie [liittyy Linnalantien kokonaisvaltaiseen parantamiseen]	- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Linnalantien pohjoispuolelle (edellyttää suojatie-, tori-, P-alue- ja pihajärjestelyitä).	2	ELY/K	(tot. Linnalantien yhteydessä)	0,004	14738 1/949 - 1/1574	625	Toteutus korotettuna osan matkaa tilanpuutteen takia. Vaatii tarkempia jatkosuunnitelmia.
60	Mt 14738 (Linnalantie), väli tori - Marttilantie liittymä [liittyy Linnalantien kokonaisvaltaiseen parantamiseen]	- Linnalantien kokonaisvaltainen parantaminen: ajoradan kaventaminen ja korottaminen, pääliikenteen muuttaminen, torin kohdan ja S-marketin kohdan suojateiden havaittavuuden parantaminen heijastinvarsin. - Opastuksen merkitseminen (esim. linnoitus, terveyskeskus, kunnantalo, seurakuntakeskus, jäähalli, Mäntykoti, koulukeskus).	2	ELY/K	(tot. vt 6:n yhteydessä)	0,025	14738 1/1289 - 1/1964	675	Tavoitteena muodostaa torin ja palveluiden kohdalle kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen ehtoilla toimiva katujako. Liittyy maantien muuttamiseen kaduksi. Tavoitteena toteuttaa vt:n 6 parantamisen yhteydessä. Edellyttää jatkosuunnittelua (esisuunnitelma tekeillä 2011).

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

Joulukuun 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir- luokka	Vastuu- taho	Kust. (€)	Heva- väh.	Tie- osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
61	Mt 14738 (Linnalantie), S-marketin suojatien kohta [liittyy Linnalantien kokonaisvaltaiseen parantamiseen]	- Nykyisen suojatien siirtäminen noin 10m idän suuntaan. - Heijastinvarret suojatiemerkkien tolppiin.	2	ELY/K	2 000	0,012	14738 1/1475	-	Linnalantien viikkain ylityskohta, palvelut eri puolilla tietä.
62	Vt 6 / mt 14694 (Koskentie) liittymä	- Vaihe 2: Valaistuksen rakentaminen. - Vaihe 3: Portaalin rakentaminen.	2,3	ELY	2: 25 000 3: 25 000	0,010	6 206/4950	-	Leveäkaistatie, liittymä kanavoitu maalauskain, Kouvolan suunnasta kääntymiskaista, nopeusrajoitus 100 km/h, sivutiellä tulppa ja väistämiskiiva. 1 kuol. 1 heva.
63	Vt 6 / mt 14702 (Hietamiehentie) liittymä	- Vaihe 2: Valaistuksen rakentaminen. - Vaihe 3: Portaalin rakentaminen.	2,3	ELY	2: 25 000 3: 25 000	0,011	6 207/0	-	Leveäkaistatie, liittymä kanavoitu maalauskain, Kouvolan suunnasta kääntymiskaista, nopeusrajoitus 100 km/h, kameravalvonta, sivutiellä tulppa ja väistämiskiiva.
64	Kivijärventie	- Elementtihidasteiden korvaaminen rakenteellisilla hidasteilla (3 kpl).	3	K	22 500	-	-	-	Elementtihidasteet irtoilevat talvikunnossapidossa. Myöhemmässä vaiheessa koko tie kaventaminen ja kevyen liikenteen väylän rakentaminen.
65	Kivijärventie välillä Kivitörmäntie - Saarentie	- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen.	3	K	150 000	-	-	800	Verkollinen puute, täydentäisi yhteyden Jurvalasta Risulahteen.
66	Mt 378 (Savitaipaleentie), väli Taavetti - Perälä	- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen maankäytön laajenemisen yhteydessä.	3	K	550 000	0,001	378 1/0 - 1/2180	2 180	Perälään tulossa uusi asuinalue. Jkp-tien rakentaminen kunnan vastuulla. Vaatii yhteyden Linnalantielle.
67	Patteritie, Mäntykodilta itään	- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen.	3	K	150 000	-	-	700	Harkittava yhteyden jatkoa Haminantiele asti ja/tai Joukolantietä pitkin Linnalantielle.
68	Taavetin koulun piha	- Koulun pihajärjestelyt "Taajamien viihtyisyyssuunnitelma" -raportin mukaisesti. Huomioitava erityisesti pyörä- ja mopopysäköinti.	3	K	-	-	-	-	Paljon koululaisia saapuu kouluun pyörällä, pyöräpysäköintipaikkoja liian vähän.
69	Vintturinmäentie, väli Kumputie - mt 3841 (Urontie) [liittyy valtatie 6 parantamiseen]	- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen.	3	ELY	300 000	-	-	2 000	Verkollinen puute, täydentäisi yhteyden Taavetista Jurvalaan.

LUUMÄEN LIIKENNETURVALLISUUSUNNITELMA
TOIMENPIDEOHJELMA

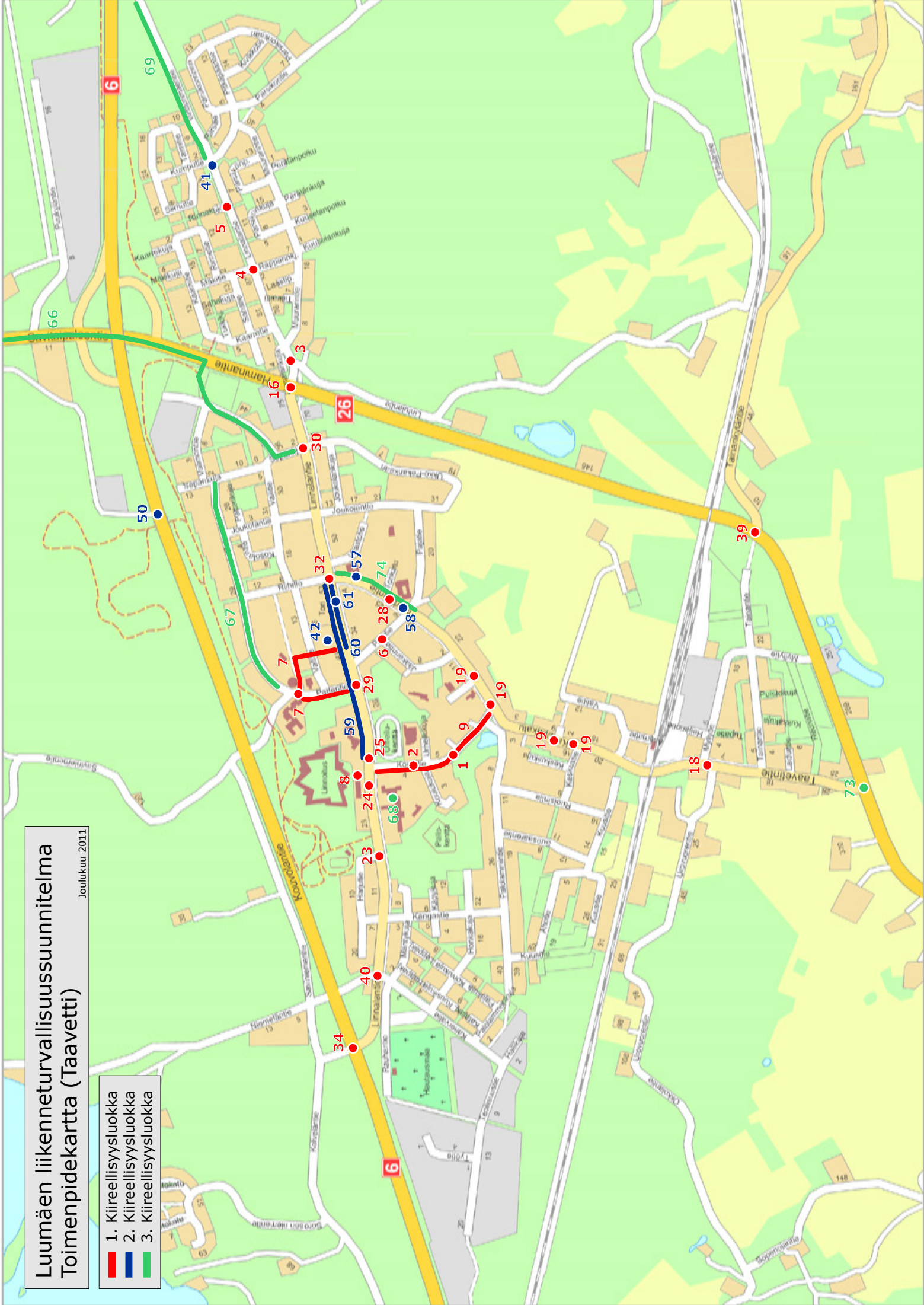
Joulukuu 2011

Kartta-nro	Kohde	Alustava toimenpide	Kiir.-luokka	Vastuu-taho	Kust. (€)	Heva-väh.	Tie-osoite	Pituus	Nykytilan huomiot
70	Vt 6 / Haimilanranta liittymä (Osviitta, hautausmaa) ja Vt 6 / Päräsäniemi / Kuoppalanraitti liittymä (Ansari)	- Kahden yksityistieliittymän korvaaminen yhdellä (liittymä tehdään noin 250 metriä itään Ansarin liittymästä).	3	ELY	100 000	0,012	6 210/1625	-	Leveä tie ja pientareet sekä nopeusrajoitus 100 km/h.
71	Vt 6 / Soivarinraitti liittymä, Kotkaniemi	- Eteläpuolen y-tieliittymän katkaiseminen (on yhteys muuta kautta).	3	ELY	1 000	0,006	6 212/1885	-	Nopeusrajoitus 100 km/h, vasemmalle kääntymisen ongelma, ei kääntymiskaistaa. Kesäkaudella Svinhufvudin kotitalalle liikennettä.
72	Vt 26 välillä Heimala - Haminan raja	- Raskaan liikenteen ohituspaikkojen rakentaminen (3 kpl). - Harkittava koko vt 26 nopeusrajoituksen alentamista 80 => 70 km/h.	3	ELY	(tot. erillisellä rahoituksella)	0,000	26 9/2200 - 9/8400	-	Tiesuunnitelma käynnistymässä loppuvuodesta 2011. Ongelmana tien heikko geometria ja runsas raskas liikenne.
73	Vt 26 / mt 3754 (Taavetintie) liittymä	- Nykyisen väistötien lännen puoleisen ojan loiventaminen.	3	ELY	5 000	0,004	26 11/1060	-	Kapea ja ei-loivareunainen väistötie. Kääntyyää raskasta liikennettä.
74	Mt 3754 (Marttilantie), väli mt 14738 (Linnalantie) - KELA/apteekki	- Kevyen liikenteen väylän rakentaminen Marttilantien itäpuolelle.	3	ELY	80 000	0,001	3754 1/1664 - 1/1964	300	Liittyy Marttilantien bussipysäkin parantamiseen.

Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma Toimenpidekartta (Taavetti)

Joulukuu 2011

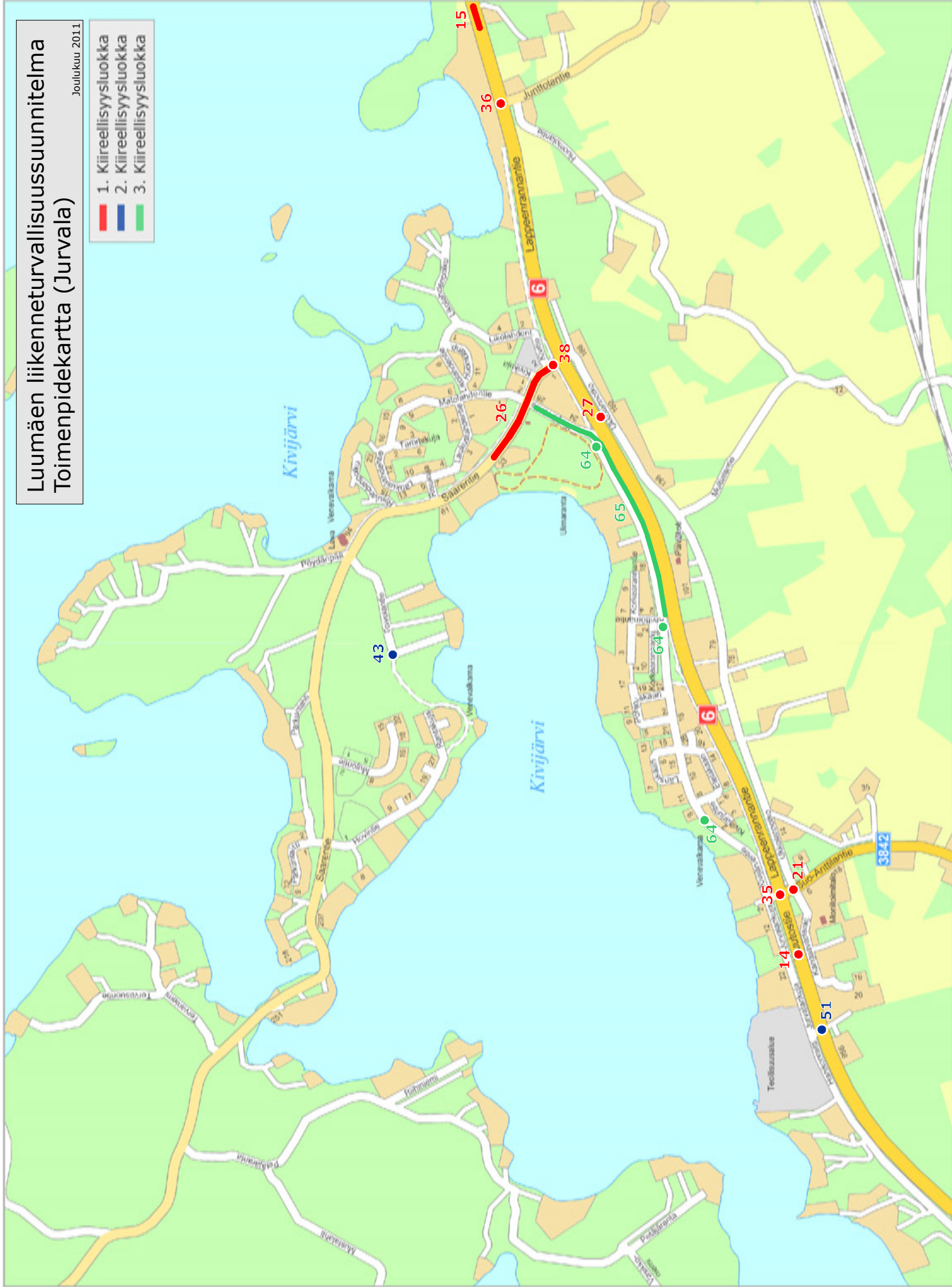
- 1. Kiireellisyysluokka
- 2. Kiireellisyysluokka
- 3. Kiireellisyysluokka

Luumäen liikenneturvallisuussuunnitelma Toimenpidekartta (Jurvala)

Joulukuu 2011

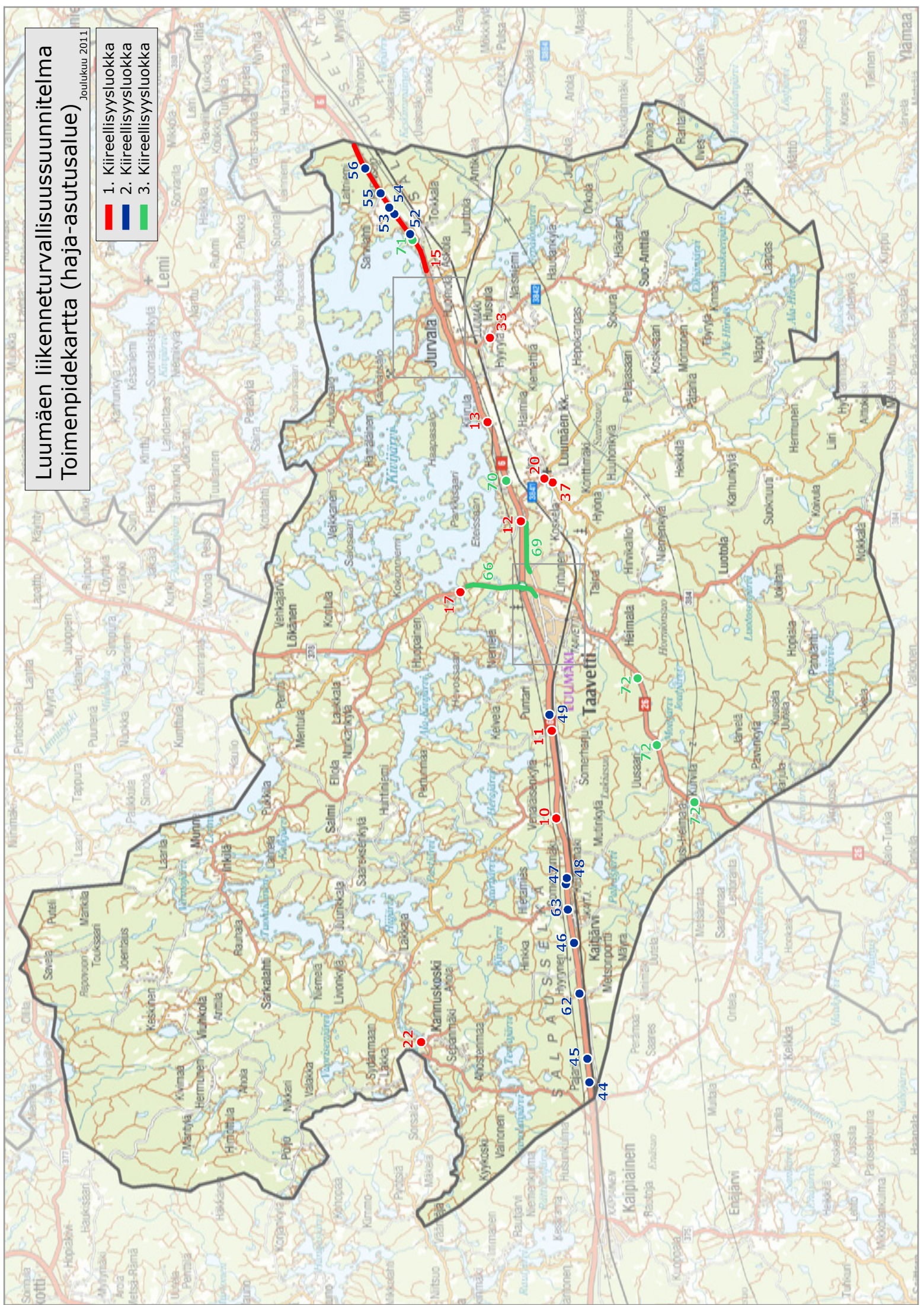
- 1. Kiireellisyysluokka
- 2. Kiireellisyysluokka
- 3. Kiireellisyysluokka

Luumäen liikenneturvallisuuksuunnitelma Toimenpidekartta (haja-asutusalue)

Joulukuu 2011

- 1. Kiireellisyysluokka
- 2. Kiireellisyysluokka
- 3. Kiireellisyysluokka

Kaakkois-Suomen elinkeino-,
liikenne- ja ympäristökeskus
Salpausselänkatu 22
PL 1041, 45101 Kouvola
puh. 020 636 0090 (vaihde)
www.ely-keskus.fi

ISBN 978-952-257-367-4 (painettu)
ISBN 978-952-257-368-1 (PDF)

ISSN-L 1799-1951
ISSN 1799-1951 (painettu)
ISSN 1799-0610 (verkkajulkaisu)